

Riksdagens protokoll

2007/08:49

Torsdagen den 20 december

Kl. 14.05 – 14.12
14.45 – 20.28

Protokoll
2007/08:49

1 § Statsbudget för 2008

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2007/08:FiU10
Statsbudget för 2008.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

FiU10 Statsbudget för 2008
Kammaren biföll utskottets förslag.

2 § Avslutning

Avslutning

Anf. 1 TALMANNEN:

Kära kolleger! Två ledamöter har valt att lämna riksdagen under hösten. Karla López valdes in i riksdagen 2006 för Miljöpartiet. Under sitt år i riksdagen satt hon som suppleant i försvarsutskottet och utrikesutskottet. Jag vill å riksdagens vägnar tacka Karla López för hennes insatser. Peter Althin valdes in i riksdagen vid valet 2002. Hans politiska engagemang har mycket kretsat kring barns och ungdomars uppväxtmiljö och det brottsförebyggande arbetet. I kammaren, i justitieutskottet och i diskussioner på tu man hand har Peter Althin gjort sig känd för sin tydlighet och sin rättframhet. Han är inte rädd för att bryta nya banor och omger gärna sina argument med en klädnad av skämt och humor. Peter Althin har valt att lämna riksdagen för att ägna sig åt sin advokatverksamhet på heltid. Jag kan dock säga att han inte lämnar den politiska arenan utan bland annat sitter kvar i Kristdemokraternas partistyrelse. Jag vill å riksdagens vägnar tacka Peter Althin för hans insatser.

Jag vill även säga att det har varit en ovanligt lång riksdagshöst i år, bland annat för att vi började med interpellationsdebatter redan i mitten av augusti och fortsatte in i september. Vi slutar även riksdagsåret ganska

sent i december. Vi har ju även några spännande interpellationsdebatter kvar efter den formella avslutningen och dessutom en särskild debatt om gasledningen i Östersjön under morgondagen.

Jag vill också säga att det har varit ett stort tryck i kammaren. Antalet repliker har varit rekordartat. Det har också varit en god närvaro av statsråd i budgetdebatterna, vilket jag personligen är mycket tacksam för. Det är en kraftig ökning i förhållande till föregående mandatperiod. Även kammarens ledamöter har procentuellt förbättrat sin närvaro i kammaren med 20 procent. Hm, det innebär väl ungefär tre mer i genomsnitt per debatt ...

Jag tycker i varje fall själv att ombyggnaden av kammarfoajén och den nya kammaren har bidragit till ökad närvaroaktivitet runt kammaren. Jag är särskilt glad över att det nya pressrummet har kommit att utnyttjas frekvent och fått sina rejäla eldprov under den här hösten med mycket välbesökta presskonferenser, inte minst i samband med den så kallade Schenströmaffären men även när vi hade fredspristagarna här och vid ett antal andra tillfällen.

Riksdagen har också genomfört sina första ledarskapsutbildningar för ledamöter med, som jag tror, betydande framgång. De ska utvärderas och förhoppningsvis mångfaldigas. Vi har kommit i gång med mångfaldsatsningarna, med att ha provanställningar, eller rättare sagt praktikplatser, för funktionshindrade inom förvaltningen. Det hoppas jag också ska kunna utökas under det kommande året. Riksdagsstyrelsen fattade i går ett principbeslut om att ta fram ett nytt pensionsystem för ledamöterna som ska stå i bättre samklang med omvärlden och, framför allt, ta bort de åldersdiskriminerande inslagen samt det som skapat svårigheter med att byta olika kollektivavtalsområden utan att man väsentligt förlorar i pensionshänseende.

Vi fortsätter ombyggnaderna av säkerhet för bättre entréer. Det kommer även att presenteras utredningar om hur vi ytterligare kan stärka och få en mer jämförbar säkerhetsrutin i svensk riksdag jämfört med kringliggande parlament i omvärlden.

Vi har startat EU-arbetet med planeringen för ordförandeskapsåret. Vi hoppas att vi även ska kunna se flera öppna publika EU-samråd under det kommande året för att ytterligare stimulera EU-debatten.

Jag vill å talmanspresidiets vägnar tacka alla i kammaren, alla tjänstgörande ledamöter, tjänstemän och alla i husen runt om oss som stöder arbetet för det gångna året och för alla insatser som gjorts. Samtidigt tillönskar jag kammaren och alla andra tjänstemän runt om en riktigt god jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

3 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden med voringstider till och med den 31 januari 2008 hade delats ut till kammarens ledamöter.

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2007/08:276

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:276 Outbetalda pengar till arbetslösa

av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 januari 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm 13 december 2007

Socialdepartementet

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.12 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.45 då interpellationssvar skulle lämnas.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.45.

5 § Svar på interpellation 2007/08:200 om kriminalvårdens ekonomi

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att programverksamheten och arbetslinjen inom kriminalvården ska kunna upprätthållas.

Det är en angelägen samhällsfråga att vi förmår att återanpassa dem som verkställer straff genom kriminalvårdens försorg till ett liv i frihet. Vi måste se till att innehållet i verkställigheten aldrig urholkas. Regeringen har därför i år tilldelat kriminalvården ytterligare 370 miljoner kronor. Det är därefter kriminalvården som fördelar resurserna till anstalter, häkten och frivård.

Lena Olsson och jag har debatterat yrkesutbildningarnas framtid i kriminalvården vid flera tillfällen i år. Som Lena Olsson väl känner till berör hennes frågeställningar ett högprioriterat område för regeringen: hur vi ska få människor i arbete. Som jag tidigare uttryckt omfattas naturligtvis kriminalvårdens klienter av denna ambition, och vi arbetar oförtrutet med att de framöver i allt större utsträckning ska kunna gå ut i arbete. Alla ska omfattas av regeringens arbetslinje.

En viktig hörnsten i detta arbete är programverksamheten. Kriminalvården arbetar ambitiöst med att erbjuda dem som är i behov av stöd för någon form av missbruk ett behandlingsprogram. Regeringen har också nyligen beslutat om, inom ramen för handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor, att tillföra kriminalvården ytterligare 10 miljoner kronor per år i tre år. Satsningen är inriktad på sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Sammantaget med de 20 miljoner kronor per år som redan tillförts kriminalvårdens budget för det ändamålet innebär satsningen att kriminalvården får stora möjligheter att öka insatserna för den gruppen.

Regeringen har nyligen överlämnat en proposition till riksdagen som bland annat innehåller nya regler om innehav av egendom. Den föreslagna regleringen innebär att kriminalvårdens möjligheter att bedriva programverksamhet förbättras. Dessutom föreslås att det genom nya metoder ska bli enklare för kriminalvården att göra drogkontroller. Det kommer att innebära ett bättre resursutnyttjande av personalens tid. Min förhoppning är självklart att dessa insatser ska bidra till att minska risken för återfall i brott och att den enskilde individen ska få bättre förutsättningar att kunna delta i samhällslivet på samma sätt som vi andra.

Lena Olsson och jag är överens om att det för kriminalvårdens klienter finns svårigheter att utan stöd återinträda på arbetsmarknaden. Enligt normaliseringsprincipen ska kriminalvårdens klienter använda sig av arbetsförmedlingens tjänster på samma sätt som övriga medborgare. Men för att stödja klienterna måste kriminalvården och de lokala arbetsförmedlingarna samverka för att ge dem bra förutsättningar. I år innebar denna samverkan bland annat att kriminalvården tillförts resurser för yrkesutbildningen i kriminalvård med motsvarande 43 miljoner kronor.

Regeringen har också i budgetpropositionen för 2008 understrukt att kriminalvården måste fortsätta sitt arbete med att öka möjligheterna till sysselsättning under verkställigheten. Arbetsdrift och utbildning ska prioriteras och utvecklas. Regeringen har också tydligt angivit vikten av samverkan mellan kriminalvården och den nya myndigheten Arbetsförmedlingen.

Samtidigt pågår ett arbete i Justitiedepartementet för att stödja kriminalvården i dess arbete. Vi samarbetar här nära med Arbetsmarknadsdepartementet.

Anf. 3 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Ministern säger att man i år tillför kriminalvården 370 miljoner. Men det är inte så mycket av tillförande för 2008. Man aviserar uppsägningar. Bara i Stockholmsregionen måste man spara 5 procent på personalen.

Då inställer sig frågan: Hur ska man kunna upprätta en arbetslinje när man skär ned så hårt? Det handlar om kompensation för pris- och löneuppräknings som man inte får tillräckligt med pengar för.

Det är bra att man säger att arbetslinjen ska gälla även inom kriminalvården. Ministern säger också att man för ett väldigt nära samarbete med Arbetsmarknadsdepartementet. Jag kommer att ha en interpellationsdebatt också med Littorin om det här.

Jag vill bara upplysa om att vi har begärt en utredning av utredningstjänsten när det gäller Kramiprojekt. Många uttrycker där en stor osäker-

het om ifall det kan fortsätta. Det är till och med så bedrövligt, måste jag säga, att Örebro Krami blev nedlagt i juni 2007.

Pengarna till yrkesutbildningarna har stått still på 43 miljoner per år i, tror jag, tre år nu. Det är en sänkning av ambitionerna. Det är ingenting i dag som blir billigare; allting blir dyrare. Så är det ju.

Ministern talar om att hon prioriterar den här frågan starkt och hävdar arbetslinjen väldigt hårt. Då måste ju hela kammen ses över, så att säga. Gäller arbetslinjen på det ena stället och regeringen är noga med att lyfta fram den, ska man också se till att den håller fullt ut, vilket jag inte anser att den gör när det gäller just kriminalvården. Och frågan är hur kriminalvården ska klara allt det här med mindre personal, vilket aviseras. Jag har varit i kontakt med kriminalvården och fått ett ganska grundligt material om hur de ser på den här saken.

När det gäller behandlingsprogrammen och arbetslinjen har jag ställt frågan hur man ska kunna upprätthålla den med mycket mindre pengar. Nu har jag läst regleringsbrevet som kom i dag. Det står mycket vackert där, men när är det tänkt att det här ska sättas i sjön? Ska man återkomma till vårpropositionen 2008? Man kan ju inte hävda någon arbetslinje utan att se till att det finns medel för den.

Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag erinra om att de 370 miljoner kronorna, som var en utökning förra året, naturligtvis ligger kvar detta år. Därför ökar vi med 27 miljoner kronor.

Detta ska sättas in i sammanhanget att kriminalvården gör ett överskott med ungefär 250 miljoner kronor i år. Det är naturligtvis inte riktigt så illa som interpellanten framhåller att det är. Men det är så att verksamheterna alltid skulle kunna ha nytta av mer pengar.

Jag kan inte säga att nu finns det diskussioner om uppsägningar eller förändringar i den ena eller den andra verksamheten, därför att myndigheterna måste inom ramen för sitt ansvar kunna göra förändringar. Ibland kan de vara motiverade av andra skäl än rent ekonomiska. Men jag är väl medveten om att kostnaderna ökar i kriminalvården och att det hela tiden ställs krav på ökad effektivitet och annat.

Vi tillför extra medel utöver de som finns i budgeten för programverksamhet som rör mäns våld mot kvinnor och en del annat. Men vi ska inte underskatta vad vi kan åstadkomma i form av regelförändringar och annat.

Kramiverksamheten är ett kapitel för sig, för de förändringar som har skett i arbetsmarknadspolitiken får konsekvenser på lite olika håll. Det är också ett skäl för mig att ha ett nära samarbete med Arbetsmarknadsdepartementet.

Den huvudlinje som jag redovisat mycket tydligt – det får väl sägas att det är vackra ord, men det är verkligen min ambition – är att vi ska hålla på detta med arbetslinjen väldigt hårt och på olika sätt försöka öka insatserna så att den som är intagen i kriminalvården får bättre förutsättningar att skaffa sig ett arbete eller återinträda på arbetsmarknaden. Man ska ha klart för sig att ganska många av de här människorna aldrig har haft ett reguljärt arbete tidigare och alltså måste få utbildning och en del annat. Jag tror också att man behöver samarbetet med arbetsförmedlingar och andra för att kunna göra dessa insatser på ett bra sätt. Man kan inte

göra dem enskilt utifrån kriminalvårdens perspektiv, utan man måste ta intryck av de förändringar och den utveckling som sker på arbetsmarknaden.

Sammantaget menar jag, och det tycker jag framgår av regleringsbrev och annat, att vi har höga ambitioner här. Vi trycker tydligt på innehållet i verksamheten. Sedan kan man alltid önska mer resurser. Och det är väl möjligt att man när man arbetar vidare med detta kommer med äskanden och önskemål om det, men vi har inte några färdiga program här.

Sammanfattningsvis menar jag att den ekonomi som kriminalvården har fått är rimligt bedömd och beräknad. Vi ser att man har ett överskott innevarande år, delvis beroende på att en del saker inte blir av eller skjuts fram, men vi försöker balansera upp detta. Tillhoppa har faktiskt kriminalvården under senare år fått betydligt bättre resurser. Vi kan också se att för tillfället har beläggningstrycket minskat något, vilket är bra därför att det ger kvalitetsförbättringar och möjligheter.

Som sagt är min bedömning att ekonomin och verksamheten är i ganska god balans. Vi har också höga ambitioner när det gäller utvecklingsarbetet, och det pågår insatser som kommer att leda framåt.

Anf. 5 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Ja, visst är det så att man innevarande år går med plus. Jag har kontaktat kriminalvården och frågat vad det beror på, och precis som ministern säger handlar det om byggnationer som har blivit framskjutna men att man får kostnaden till exempel på driftssidan för det nya som kommer i gång. Det kommer 2008 då det i stort sett inte finns några pengar. Kriminalvården säger själv att 2008 blir ett stort problemår.

Jag vet också att kriminalvården har fått mycket resurser. Då har det handlat om säkerhetsåtgärder. Konsekvensen av de tidigare rymningarna blev att man fick åtgärda anstalterna så att de skulle bli i stort sett hermetiskt tillslutna. De här säkerhetsåtgärderna kostar mycket pengar. Enligt representanterna från facken har det inte resulterat i resurser till mer personal. De har ju dragits ned förut också.

Jag tror säkert att justitieministern har en jättestor ambition när det gäller arbetslinjen. Eftersom ni nu har fått ett så bra samarbete med arbetsmarknadsministern, vill jag höra vad ni säger till varandra. Nu vet jag inte vad han har skrivit i sitt regleringsbrev i dag, men det borde finnas med i regleringsbrevet från Arbetsmarknadsdepartementet vilket ansvar man har i den här frågan. Det gäller både yrkesutbildningarna och Krami. De kallas för projekt. Men som det ser ut i dag har projekten en väldigt stor omfattning. Ministern kan gärna få materialet från utredningstjänsten så att hon ser hur man ligger till.

Krami ger väldigt goda resultat. Vi kunde en helg se ett inslag på Aktuellt om yrkesutbildningarna på anstalt, och det visade att 90 procent av dem som deltagit får jobb.

Från Vänsterpartiet hävdar vi arbetslinjen och det gör också den nuvarande regeringen. Det blir då liksom ett hål på den blå tråden eller knutar eller hur jag ska förklara det.

Jag skulle gärna vilja ha reda på vilka resonemang som förs och vilken genomslagskraft justitieministern har hos Arbetsmarknadsdepartementet.

Anf. 6 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag förstår att interpellanten och många andra skulle vilja veta vad Sven Otto Littorin och jag pratar om. Det handlar naturligtvis om att öka insikten om de speciella förutsättningar som Kriminalvårdens intagna har när det gäller att komma ut på arbetsmarknaden. Det finns en hel del frågeställningar som är mycket besvärligare om man har suttit inne. Det ökar vi kunskapen om.

Vi har också haft tjänstemän som kanske inte tidigare har besökt anstalter men som faktiskt har gjort det och bland annat tittat på yrkesutbildningen. Jag tror att det är väldigt viktigt att man ser de framgångar som vi gör med de ganska små resurser som finns till yrkesutbildningar i dag. De är verkligen glädjeämnen inom kriminalvården. Utifrån att vi bygger upp den kunskapen tror jag att vi kan ha väldigt bra diskussioner. Det är min ambition att vi ska fortsätta med det. Men när man måste bredda är det inte alltid lika enkelt att få det lika bra, men vi ska använda de erfarenheter vi har när det gäller just yrkesutbildningar och se vad vi kan göra.

Jag tror att Lena Olsson och jag är rätt överens när det gäller de ekonomiska resonemangen. Jag har inte varit hos riksdagens utredningstjänst, men jag har andra källor. Jag vet hur prognoserna för Kriminalvården ser ut. År 2008 pekar de på rejäla underskott. När man tittar framåt har det alltid varit på det sättet. Den erfarenhet vi har från de senaste åren är att kostnaderna skjuts framåt, att det ger kostnader på andra ställen och att det är lite svårbedömt.

Vi har försökt att arbeta tillsammans med Kriminalvården och Finansdepartementet för att titta på investeringsplaner och diskutera prognoser och annat. Jag tycker att vi försöker att hantera detta seriöst. Det är klart att vi inser att det kan dyka upp kostnader senare även om det visar ett överskott i år. Det jag kan svara på konkret är det som händer i närtid. Man måste alltid arbeta med prognoserna.

Mycket av de pengar som har tillförts under senare år har handlat om säkerheten, en del nya platser och renoveringar som är nog så nödvändiga, men det har också handlat om en del programverksamhet. Det har funnits, och finns, en omfattande verksamhet mot till exempel drogmissbruk, vilket också är en väldigt central del av verksamheten.

Jag vidhåller nog ändå att man alltid ska vara lite bekymrad när man ser minustecken i prognoserna, men det viktiga är inte att tro att nu går det åt pepparn utan att försöka analysera vad det består av och hur det ser ut. Då förstår jag att Lena Olsson är oerhört tacksam och glad över att vi har en alliansregering som ser de här problemen. Socialdemokraterna vill ju dra ned på anslagen till Kriminalvården, och det rätt rejält. I budgetdebatten fick vi en redovisning av hur mycket personal man skulle behöva avskeda inom Kriminalvården för att klara de besparingarna. Det hade varit väldigt illa. Där står alliansregeringen och Socialdemokraterna långt ifrån varandra, men uppenbarligen står vi lite närmare Lena Olsson i den här frågan.

Senare i dag kommer det att vara en debatt där arbetsmarknadsministern får redovisa lite grann hur han ser på de här frågorna. Vi har ett gott samarbete och har sedan en tid inlett ett samarbete där vi försöker gå igenom fråga efter fråga som rör just tidigare dömda och arbetet på an-

stalt när gäller framtiden på arbetsmarknaden för de här människorna. Det är oerhört viktigt att de får ett jobb om de inte ska återfalla i brott.

Anf. 7 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Då har vi rätt ut varför det blev ett plus. Det beror på att kostnaderna kommer lite senare.

Men fortfarande kvarstår frågan om dessa 43 miljoner som man anslår till yrkesutbildningar. Den siffran har stått stilla i några år. Ambitionen måste ju vara att den ska öka eftersom resultatet är så lyckat. Det är den återstående frågan. Om man ska hävda arbetslinjen måste man vara noga med att hävda den fullt ut även för dem som står ganska långt från arbetsmarknaden.

Jag skulle vilja ha svar på frågan om ambitionen nu är att höja detta framöver eftersom man vill utveckla detta, och det blir ju inte billigare utan dyrare.

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Denna siffra på 43 miljoner har legat stilla, och det kommer inte att bli någon ökning. I det avtal som Kriminalvården och länsarbetsnämnderna har slutit nu ligger den på 40 miljoner kronor. Det är faktiskt en minskning, och det är bekymmersamt. Samtidigt får man nog, som det ser ut, vara glad över att det ligger någorlunda still. Min ambition är att vi ska förstärka det här arbetet, men det här är det avtal som är framtaget, såvitt jag har fått rätt information, för nästa år. Men det innebär i alla fall att de här varningsropen om att här blir det jättestora försämringar inte ska vara korrekta. Det är otroligt viktigt att det är på det sättet.

Sedan har vi ett antal andra frågor som måste hanteras för att det ska fungera. Jag tror inte att vi kan klara det med mindre än ett ordentligt samarbete mellan arbetsmarknaden och Kriminalvården. Kriminalvården är oerhört beroende av ett bra samarbete med andra myndigheter och institutioner för att få kvaliteten i de här verksamheterna. Vi ska göra vad vi kan för att underlätta det.

Svaret på den fråga som ställdes är att det tyvärr inte är någon ökning. Det är en mindre neddragning, såvitt jag har fått rätt information, och det tror jag att jag har.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2007/08:255 om neddragningar inom Stockholmspolisen

Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vad jag avser att göra för att Stockholmspolisen inte ska behöva skära i sin budget för 2008.

Jag svarade på en riksdagsfråga för några veckor sedan med samma innehåll som den här interpellationen. Jag har inte ändrat uppfattning i frågan och lämnar därför samma svar nu som då.

Rättsväsendet har fått ett tillskott på drygt 1,5 miljarder kronor för 2007. Från och med 2008 får polisen ytterligare 415 miljoner kronor. Det är den största enskilda satsningen på rättsväsendet någonsin, och den innebär även ett betydande resurstillskott för polisen. Resurstillskottet möjliggör ett stort antal fler poliser med målet att det 2010 ska finnas 20 000 poliser.

När det gäller fördelningen av såväl personella som ekonomiska resurstillskott har regeringen delegerat det ansvaret till Rikspolisstyrelsen och ytterst till polismyndigheterna. Rikspolisstyrelsen fördelar pengarna mellan polismyndigheterna medan respektive polismyndighet beslutar i frågor som rör verksamheten lokalt. Den ordningen tycker jag är rimlig om vi ser till den styrningsmodell vi har i Sverige med myndigheter som agerar självständigt inom de ramar som riksdag och regering har satt upp.

Anf. 10 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag ska först tacka för svaret, och sedan ska jag också säga att jag hade läst frågan men inte svaret när jag lämnade in min interpellation.

Om man ska tro Beatrice Ask när hon säger att det är den största enskilda satsningen – det är en ökning med 415 miljoner till polisen – måste man ändå tycka att det är lite underligt att en av de tyngst belastade polismyndigheterna måste skära ned sin budget med 50 miljoner kronor. Fördelningen av detta innebär 20 miljoner mindre till övertid, och jag kan inte se annat än att det slår väldigt hårt mot polisen, 20 miljoner till civilanställda och 10 miljoner mindre för driften. Detta har jag hämtat från pressen.

När man hör kritiken utifrån handlar den om att man vill se fler poliser på gatorna. Jag tror att vi alla är överens om det. Det ska inte skäras ned på det antal polisspiranter som skulle ha kommit till Stockholm enligt plan. Det kan möjligen vara positivt. Men problemet är att de här poliserna inte kommer ut på gatorna. De kommer inte att finnas där. Det handlar i stället om att de i så fall måste fylla en del av den administrativa roll som de civilanställda har i sammanhanget.

Det tycker jag är en något underlig hantering från regeringens sida. Man har sagt att man vill satsa på polisen. Man vill satsa för att det ska bli fler poliser, underförstått att fler poliser finns ute i samhället, som utreder brott, som finns på gator och torg och som är medborgarna nära. Men i det här sammanhanget tas de här poliserna bort därför att de måste utföra en del av de civilanställdas uppgifter. Är inte det konstigt, Beatrice Ask?

Vi har all respekt för den ordning som vi har haft ganska länge i Sverige, att myndigheterna ska fördela pengarna själva. Men är det inte konstigt, om man nu säger att man har satsat 415 miljoner, att det är länspolisorganisationen, som kanske har den tyngsta arbetsbördan när det gäller kriminell belastning, som måste skära ned sitt anslag med 50 miljoner. Det måste väl ändå vara en signal till regeringen. Vad är det regeringen ska göra? Vad vill man göra för att få ordning på detta? Det kan väl inte vara så att vi bara ska acceptera att det kommer några fler poliser men att de får arbeta med en del uppgifter som de kanske hade sluppit om man inte hade skurit ned utan hade kunnat ha civilanställda som hade skött de här uppgifterna i stället.

Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Börje Vestlund har helt rätt. Det är lite underligt när man gör den största enskilda satsningen någonsin på rättsväsendet och en väldigt stor satsning på polisen att våra storstadsmyndigheter aviserar att de kanske måste göra neddragningar därför att pengarna har kommit. Men vi har den ordningen att det är Rikspolisstyrelsen som ska fördela resurserna. Det som är ett bekymmer i det här sammanhanget är hur resursfördelningsmodellen ser ut.

Det pågår alltså en diskussion i dag mellan storstadsmyndigheterna och Rikspolisstyrelsen centralt om hur man faktiskt beräknar behoven och hur verktygen ser ut. Det har pågått en sådan diskussion ganska länge. Rikspolisstyrelsen centralt beställde före sommaren från Stockholm en åtgärdsplan över hur man skulle komma till rätta med prognostiserade underskott utifrån de direktiv man hade haft om hur man skulle göra sina prognoser.

Vi har tittat lite grann på det här, men det är inte departementet som ska göra detta. De här diskussionerna pågår. Och jag tror att det är otroligt viktigt att Rikspolisstyrelsen får en bra resursfördelningsmodell som alla kan vara någorlunda överens om. Där är man inte än. Det kanske i någon del kan rätta till de problem som finns.

Man kan också tycka att det är underligt om vi säger att vi ska ha fler poliser i yttre tjänst och det finns myndigheter som pekar på att vi nu får dra ned på antalet civilanställda. Avsikten från regeringen är verkligen inte att antalet civilanställda ska minska. Gör man så får det ju den effekt som Börje Vestlund pekar på, nämligen att poliser måste göra en del administrativt arbete.

Men det är så i personaltyngda verksamheter, att det är väldigt lätt att det så att säga drabbar verksamheten. Det fordras också ett ganska avancerat arbete för att undvika detta. Men det finns en sak som måste göras, och det är naturligtvis att se över administration och rutiner. Det är inte så att polisverksamheten i varje del är supereffektiv och obyråkratisk. Det är inte så att man kan känna att det i varje del är så att all administration är den mest fantastiska eller att man har de bästa verktygen i form av IT-stöd och annat.

Här pågår ett utvecklingsarbete. Här pågår förbättringar. Det görs en hel del för att förändra och modernisera. Jag tror att man måste göra väldigt mycket mer. Jag tycker att de frågeställningar som Börje Vestlund tar upp är väldigt relevanta. Det är samma frågor som jag ställer mig hela tiden i arbetet. Men det blir ganska komplexa svar.

Det vi nu väntar på mest i närtid tycker jag är att se hur de här diskussionerna mellan storstadsmyndigheterna och Rikspolisstyrelsen landar och vad de hittar för möjligheter. Jag tror också att det vore önskvärt att man även inom myndigheterna kunde arbeta lite mer över tid. Det blir väldigt låst i våra ettårsbudgetar fortfarande, tyvärr. Där är vi bundna av det statliga systemet också. Men det ställer till en hel del.

Det finns bekymmer. Jag känner väl till de rapporter som kommer om svårigheter. Men jag utgår från, och det är min bestämda uppfattning, att Rikspolisstyrelsen centralt sköter dialogen och diskussionen i samförstånd med storstadsmyndigheterna så att man verkligen ser till att den satsning som regeringen har gjort på polisen också kommer alla delar av polisverksamheten till del på ett vettigt sätt.

Anf. 12 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Även om jag aldrig har sysslat med de här frågorna själv, kan jag väl säga att jag tror att jag kan föreställa mig gott och väl att det här är komplexa och inte helt lätta frågor. Om det kan jag gärna hålla med Beatrice Ask. Men det duger ju inte som förklaring till att man måste skära ned i ett så tungt belastat distrikt som Stockholm. Det duger inte som förklaring. Då måste man göra någonting.

Jag kommer ihåg att när jag var ny i riksdagen träffade jag genom det utskott jag satt i då en av de generaldirektörer som var verksamma på det området. Då sade den generaldirektören så här: Ni får diskutera och säga vad ni vill, men ni har två sätt att styra oss. Det ena är genom att anslå pengar, det andra är att stifta lagar.

I det här fallet säger Beatrice Ask att man har anslagit mer pengar till polisen. Ändå får polisen mindre pengar. Det håller inte.

Jag kan möjligen förstå att avsikten inte är att minska antalet civilanställda, men när man nu gör så att de får mindre pengar att röra sig med ute i det stora polisdistriktet säger Beatrice Ask att hon avvaktar och ser.

Det håller inte, Beatrice Ask. Man måste väl ändå kräva av en regering att den faktiskt agerar när just den här verksamheten får skära ned, en verksamhet som den här regeringen har varit väldigt tydlig med är en prioriterad verksamhet. Det är viktigt med polisverksamheten, ibland med understrykande av att den är viktigast i just storstäderna och de polisdistrikt som har den tyngsta kriminella belastningen.

Ändå står Beatrice Ask och säger att hon vill avvakta och se. Det håller inte. Det måste ändå vara så att vi stockholmare får ett rimligt svar från justitieministern. Vad tänker justitieministern verkligen göra? Det kan väl ändå inte vara så att man måste få vänta ytterligare ett år för att sedan börja om från början. Det är inte rimligt. Justitieministern måste kunna svara på frågan: Vad är det man tänker göra för att åtgärda detta så att polisen inte ska behöva säga upp civilanställda och för att situationen för Stockholmspolisen ska kunna förbättras?

Den andra saken är att man ska se över administrationen och administrativa rutiner. Det är självklart. Det tycker jag att varje verksamhet ska göra. Det ska man fortsätta med. Men risken är ju, det har vi också erfarenhet av, att man ser över de administrativa rutinerna så långt att det sedan i verkligheten blir de människor som behövs för själva verksamheten, i det här fallet poliserna – men vi kan se det på andra områden också – som får sitta och vända papper i stället för att syssla med den verksamhet som är viktigast, i det här sammanhanget polisverksamhet.

Jag tycker att Beatrice Ask fortfarande är svaret skyldig. Vad är det man tänker göra? Det går inte att bara gömma sig bakom och säga att det är Rikspolisstyrelsen som fördelar de här pengarna. När sådant här händer måste man ha en justitieminister som törs säga ifrån. Vi kan inte ha det på det här sättet. Det är inte rimligt. Det är inte lämpligt. Det här måste man åtgärda.

Anf. 13 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! När Beatrice Ask nu skyller ifrån sig på Rikspolisstyrelsen bekräftar det kanske den bild som gick genom landet för några veckor sedan i samband med en annan polisdebatt. Det var en debatt om hur

polisen ska styras och ledas. Det var uppenbart för de flesta att från Justitiedepartementet och statsrådet fanns det ingen ledning att hämta.

Det är väl likadant i det här fallet. Det finns ingen ledning att hämta här heller från justitieministern. Nu skyller man på underlydande, på myndigheterna.

Kan justitieministern säga att det är en stor satsning? Det är inte sant. Det är inte en särskilt stor satsning. Den socialdemokratiska regeringen gjorde vid flera tillfällen mycket större budgetpåslag än det Beatrice Ask nu har åstadkommit.

Dessutom är det så, vilket är viktigt i sammanhanget, att Beatrice Ask kan säga: Ni socialdemokrater kritiserar oss, men jag bryr mig inte så mycket om det.

Men när Beatrice Asks egna allianskamrater uttalar samma kritik så kanske Beatrice Ask kan lyssna och fundera på att det kanske vore dags att göra någonting, även om förmågan inte är så stor.

Låt mig citera ur Dagens Nyheter. Den 28 november står det: "Ledamoten Lennart Gabrielsson (fp)" – han är ledamot av polisstyrelsen i Stockholm – "är besviken över att regering och rikspolisstyrelse inte bättre beaktar Stockholmsregionens polisiära behov." Och så säger han: "Nu får vi svårare att möta vardagsbrott och utredningar riskerar att ta för lång tid."

Jag fortsätter citera från artikeln: "Budgeten för 2008 uppgår till 4,3 miljarder kronor." Länspolismästaren föreslår besparingar i 50-miljonersklassen. 20 miljoner ska tas genom mindre övertid. Det ska bli färre poliser ute på gatorna, tvärt emot vad regeringen har lovat. 20 miljoner ska tas genom att det blir färre civilanställda. Tvärt emot vad Moderaterna lovade före valet blir det alltså färre civilanställda. Det blir neddragningar och uppsägningar. Driften ska också minskas med 10 miljoner.

Precis som Börje Vestlund sade förut innebär det att merparten av de nya aspiranter som kommer att komma till Stockholm får ägna sig inte åt polisarbete utan åt civilanställdas arbetsuppgifter, som det står i artikeln "en yrkeskategori på väg ut ur myndigheten". Så illa är det i Beatrice Asks polisiära verksamhet att de civilanställda är på väg ut ur myndigheten. Polis efter polis ska alltså anställas för att ägna sig åt kontorsarbete, inte åt polisiärt arbete.

Jag roade mig, Beatrice Ask – det är ju viktigt att hålla sig till sanningen i den här branschen – åt att ta fram Moderaternas valbudskap från september 2006. Där säger Moderaterna i en annons, dagen före valdagen: "Dessutom vill vi anställa civil personal, som ger poliserna möjlighet att öka tryggheten och lösa brott i stället för att fastna i onödigt kontorsarbete."

Nu säger Beatrice Ask att hon tycker att det är bra om man kan behålla civil personal. Men konsekvensen, Beatrice Ask, är att du medverkar till att den civila personalen får sluta. Polisen får ägna sig åt icke polisiärt arbete och i stället bli kontorsarbetare. Ni lovade en sak i valrörelsen, men ni gör något helt annat när ni kommer till verkligheten.

Och detta gör ni i en region där statsministern i går berättade att han möter person efter person som känner sig väldigt illa omhändertagen av samhället, och polisen gör ingenting. Det säger statsministern. Till och med statsministern står och klagar och tycker att det inte görs någonting av polisen. Och Beatrice Ask säger: Vi har en jättestor budget. Ja, vadå?

Rikspolisstyrelsen och länspolismästaren tvingas säga upp personal. Det är ganska ynkligt, Beatrice Ask. Det är ingen styrning av polisen – hon bara skyller ifrån sig.

Prot. 2007/08:49
20 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 INGE GARSTEDT (m):

Herr talman! Jag är från Malmö, och jag har suttit i polisstyrelsen i Skåne. Jag måste säga att jag hade blivit ganska arg och frustrerad om dåvarande justitieministern hade detaljstyrat vad Polismyndigheten i Skåne skulle göra. Nu vet vi i och för sig via TT-meddelanden som har gått ut tidigare att den förra justitieministern använde halva sin arbetstid till att styra rikspolisstyrelsen. Det är ju förvånansvärt. Hade jag suttit i riksdagen på den tiden så hade jag väl funderat på att om en minister använder halva sin tid till att styra en myndighet så är det ett gränsfall för om man ska KU-anmäla för ministerstyrelse. Nog talat om det.

Jag tycker att det är ganska fantastiskt. Polisen har fått 415 miljoner kronor det här budgetåret 2008, och man har satsat 1,5 miljarder kronor på rättsväsendet. Rättsväsendet i Sverige har ungefär 32 miljarder kronor till sitt förfogande. Man kan göra enormt mycket av så mycket pengar. Som relativt ny i den här kammaren är jag något förvånad över synen att vi i riksdagen eller ministern skulle detaljstyra hur verksamheten ska se ut i Skåne, i Stockholm eller i Göteborg. Vi har ju haft en rikspolischef som såvitt jag vet anställdes av den socialdemokratiska regeringen. Det var väl hans ansvar att ha hand om organisationen, och det har varit hans ansvar att anställa de länspolischefer vi har. Jag förutsätter faktiskt, trots att rikspolischefen ska lämna sin post nu, att han har anställt kompetenta människor som har förmåga att styra den ytterst viktiga verksamheten som det är att styra en länspolismyndighet.

Herr talman! Jag är fortfarande lika förvånad över att, för andra gången på mindre än en månad, sitta i kammaren och höra något som jag knappast kan uppfatta på något annat sätt än som att man förespråkar ministerstyrelse.

Jag är hemskt tacksam över att ha en justitieminister som styr genom regleringsbrev och genom de bestämmelser som finns i våra grundlagar och i vår konstitution. Jag är väldigt glad att vi har en justitieminister som – förhoppningsvis – inte använder halva sin tid till att styra Rikspolisstyrelsen. Det finns nämligen väldigt mycket annat också på Justitiedepartementets bord, nämligen hela civillagstiftningen. Den hann man ju inte med när man använde halva tiden till att styra rikspolischefen.

Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag vill först vända mig till Börje Vestlund, som säger att det inte duger att Stockholm måste spara i polisbudgeten. Jag vill bara erinra om att det faktiskt är så att vi anslår väldigt stora resurser till polisen. Resurserna fördelas av Rikspolisstyrelsen. Det finns inte bara en myndighet inom svensk polis och inte heller bara tre storstadsmyndigheter, utan det finns i hela landet. Det är de tre storstadsmyndigheterna som har en fortsatt dialog, kan jag säga, om det är en rimlig fördelning som Rikspolisstyrelsen har gjort, och man har olika uppfattningar. Jag tycker att det är bra att den diskussionen förs. Jag har gett det beskedet till de inblandade att jag utgår ifrån att de löser uppgiften.

Det problem som finns bygger på ett rätt hastigt påkommet resursfördelningssystem, som man använde med den förra regeringens goda minne därför att man totalt misslyckades med att ta fram en ny resursfördelningsmodell. Man har alltså ett kanske mindre genomtänkt sådant. Det slår ganska hårt mot storstäderna, och det är ett bekymmer.

Jag tror att det är viktigt att man som minister inte går in och reder ut detta utan att man faktiskt ser till att myndigheterna i dialog med Rikspolisstyrelsen så att säga löser upp de knutar som finns.

Det är inte heller så enkelt att man kan säga att om vi ska ha fler poliser i yttre tjänst och det finns administrativa uppgifter så är varje uppgift att vända papper. Jag vill bara varna för det synsättet. En del av de administrativa uppgifter som ändå måste finnas är polisiära. Jag tror att det är bra med förhör. Jag tror att det i viss utredningsverksamhet faktiskt behövs poliskompetens även om mer kan göras av civil personal. Det är alltså lite mer komplext än så.

Problemet är när man drar ned på personalresurser som är centrala för medborgarna och den service som ska ges. Det är det som är så otroligt viktigt, nämligen att man kan lösa uppgiften att få verksamhet av kvalitet ute bland medborgarna. I Stockholmsmyndigheten har vi nu snart öppnat 13 nya poliskontor och alltså verkligen sett till att vi har fått verksamhet på plats. Det är också så att i en sådan myndighet som i Stockholm, som omfattar ungefär en tredjedel av svensk polis, är 50 miljoner kronor otroligt mycket pengar. Men det behövs väldigt lite – en demonstration i Salem, några rejäla derbyn eller någonting annat – för att det ska gå åt väldigt många miljoner. En procent hit eller dit slår väldigt hårt. Det gör att det i sammanhanget borde finnas möjligheter att hitta lösningar också på detta.

Jag vill bara till Bosse Ringholm säga att det under den förra mandatperioden var så att anslagen till rättsväsendet ökade med 2 miljarder kronor totalt, under hela perioden. Det har vi redan klarat av i den här regeringen. Så kom inte och säg till mig att vi inte anslår betydligt mer resurser till detta.

Det är inte heller så att antalet civilanställda minskar totalt sett inom svenskt polisväsende. Däremot är det så att man i den diskussion som förs mellan Polismyndigheten i Stockholm och Rikspolisstyrelsen centralt har pekat på att man kan vara tvingad att dra ned på civil personal, vilket var en olycka när det gjordes för ett antal år sedan då Socialdemokraterna tvingade fram det, och jag hoppas verkligen att man kan undvika det. Men totalt sett är det inte så, utan vi använder mer civil personal än tidigare i en del delar av verksamheten med väldigt goda resultat.

Sammanfattningsvis är det så att diskussionen pågår. Det handlar inte om att jag inte vill styra, men det handlar lite grann om det Inge Garstedt talar om, nämligen att man ska ha viss respekt för att man kan se frågor ur olika perspektiv och viss respekt för att vi ska ha självständiga myndigheter i Sverige utan ministrar som går in i varje detalj hela tiden.

Jag har dock varit tydlig med att jag utgår ifrån att man hanterar resurstillskottet på ett sätt som är bra för verksamheten och att det ska ge en verksamhet som medborgarna märker, det vill säga fler poliser i yttre tjänst.

Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det där tycker jag låter som ett försök att säga någonting som är totalt obegripligt för de allra flesta.

Det är väl ganska enkelt? Om man anslår mer pengar till en verksamhet borde det innebära att verksamheten växer och att man får fler anställda eller någonting annat som gör att man utvidgar verksamheten, i det här fallet polisen generellt sett. Men i stället innebär det att man minskar antalet anställda inom polisen i Stockholm. Det är inte acceptabelt.

Beatrice Ask säger att man har öppnat 13 nya poliskontor. Ja, det är 13 nya lokaler som inte har så långt öppethållande. Jag tror att det är rätt väg att gå i och för sig, men det låter ungefär som att det var 13 nya polisstationer. Så är det inte. Det är just 13 nya poliskontor, som är bemannade vissa timmar per dag eller vissa timmar i veckan i något fall.

Naturligtvis kom det jag har väntat på under hela debatten. Det kom till slut i alla fall. Det är naturligtvis Socialdemokraternas fel att regeringen inte får fram pengar till det de har nu.

Den här regeringen borde väl egentligen kunna sluta att använda den argumentationen när man inte har fått ordning på det här. Nu börjar vi närma oss mitten av mandatperioden. Vi har snart hunnit dit. Ändå skyl- ler man fortfarande på den förra regeringen när det gäller en så enkel sak som fördelning av medel. Det borde vara enkla beslut i regeringen. Det är lite ryggradslöst av justitieministern. Det borde väl ändå vara så att vi kunde få ett svar på frågan vad man har för avsikt att göra. Man kan inte bara vänta och se och invänta nya utredningar.

Anf. 17 BOSSE RINGHOLM (s):

Herr talman! Det kan, Beatrice Ask, straffa sig att säga en sak före valet och göra någonting helt annat efter valet.

Före valet, Beatrice Ask, sade Moderaterna att man skulle anställa fler poliser för att se till att de inte skulle behöva ägna sig så mycket åt kontorsarbete. De civilanställda skulle ägna sig åt det i stället.

Nu, efter valet, tvingas polisen avskeda civilanställda. De där poliserna som skulle ägna sig åt polisarbete får i stället bli kontorsarbetare. Det kan straffa sig, Beatrice Ask, att säga en sak före valet och göra någonting helt annat efter valet.

Till och med Folkpartiets representant i Polisstyrelsen i Stockholm har reagerat och tyckt att det inte är rätt. Men Beatrice Ask tycker inte att det är något bekymmer över huvud taget. Det är klart att det är så om man som justitieminister inte har någon ambition att ens styra den verksamhet man har ansvar för. Man fungerar som ett slags hejklack på läktaren möjligtvis. I bästa fall skulle jag säga diskussionsledare, men jag tror inte ens att Beatrice Ask har ambitionen att vara diskussionsledare. Hon bara följer diskussionen och räknar med att någon annan ska sköta det här.

Vi kommer att få höra fler sagor som statsministern berättar. I går hade statsministern en liten sagostund, där han berättade den ena händelsen efter den andra om sådant som han hade hört i det svenska samhället. Det var illavarslande uppgifter. Många medborgare kände sig kränkta, och polisen gjorde ingenting. Uppenbarligen har statsministern ingen

som helst förväntan på att hans justitieminister ska hjälpa till med att lösa problemen. Han verkar uppgiven.

Beatrice Ask och statsministern Reinfeldt har någonting gemensamt: De verkar båda rätt uppgivna. Det skulle jag också ha varit om jag haft de opinionssiffrorna.

Anf. 18 INGE GARSTEDT (m):

Herr talman! Det finns en viss skillnad. Fredrik Reinfeldt står på torget och berättar vad han har lyssnat in i det svenska samhället. Han pratar inte i telefon och säger saker och ting om den svenska polisen.

Jag tror att det är oerhört viktigt att man konstaterar att den svenska polisen har större resurser än man någonsin har haft och att det måste vara länspolischeferna som organiserar arbetet.

Nu har man diskuterat Stockholm här. Jag tycker inte att man ska diskutera enskilda länspolisdistrikt i Stockholm. Men i Stockholm är det 0,25 procent av totalen i en budget på 4 miljarder, 4 000 miljoner kronor, när man förändrar organisationen.

Såvitt jag vet brukar man alltid i budgettider i alla sammanhang klaga på att man har för lite pengar. Nu har justitieministern stått här och sagt att man kommer att se över resursfördelningsmodellen, som jag vet att man har diskuterat under många år, även om vi i Malmö och Skåne, som är hårt belastat, under den socialdemokratiska tiden tyckte att vi kanske hade för lite i förhållande till andra orter.

Det här måste vara någonting som man ger Justitiedepartementet en chans att arbeta vidare med, så att man får en väl fungerande polis. Vi vet att polisen i dag gör ett jättebra arbete. Åtminstone tycker jag det som moderat. Vi ska låta dem fortsätta med det och också slå vakt om de duktiga civilanställda som gör ett bra arbete hos polisen.

Anf. 19 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Antalet poliser i Stockholm ökar och har ökat med 315 tjänster mellan 2005 och 2007. Jag har själv varit ordförande i City polisenämnd under ganska många år och vet ganska väl hur antalet poliser har ökat. Den ökningen fortsätter att finansieras genom budgeten.

Att det finns en diskussion mellan RPS centralt och annat är ingenting som är nytt. Jag kan också till Bosse Ringholm säga att jag har haft många diskussioner med mina partikamrater i polisstyrelserna i Stockholm, Göteborg och Malmö och även i de andra länen. Jag vet vilka svårigheter de har. De är inte begripligt att vi skickar mer och mer pengar när man undrar var de hamnar. Vi har till exempel varit tvingade att försöka få någon ordning för att ta reda på hur mycket RPS centralt och administrationen där har ökat under socialdemokratiskt styre. Man har inte ens någon statistik så att det går att läsa ut hur det ser ut.

Det finns en del att göra, och det finns frågor kring detta. Jag är väldigt glad över att det tas upp, för jag tror att medborgarna behöver veta det.

Jag har inga problem med vad jag sade före valet och efter valet. Det kommer däremot att bli problem för Bosse Ringholm när han inser att vi menar allvar och tänker genomföra det vi har lovat.

Jag blir väldigt upprörd när man raljerar om sagostunder. Statsministern redovisar hur två unga kvinnor med psykiska problem berättar om

sina erfarenheter av en psykvård som inte fungerar, hur en dotter och en hustru på väldigt underliga sätt fick veta av myndigheterna att deras pappa och make hade blivit mördad och hur man misslyckas med bemötandefrågorna.

Vi är helt överens, jag och Fredrik Reinfeldt. Vi har mycket kvar att göra på det området. Men säg inte att det är sagor när vi lyfter fram hur vanliga människor i olika delar av landet har det. Om man när man sitter i regeringsställning eller i opposition tror att det inte finns problem är man illa ute. Jag vet att vi har många tillkortakommanden, trots satsningar och annat. Det är därför jag är så entusiastisk över att få fortsätta.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:280 om bordellhärvan

Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig om jag avser att tillsätta en kommission för att undersöka om det förekom felaktigt agerande från myndigheter och regering i samband med den så kallade bordellhärvan.

Jag vill först av allt säga att jag känner starkt med de kvinnor som utnyttjades i den så kallade bordellhärvan på 70-talet. Det är självklart att sådana upplevelser sätter djupa spår.

När det gäller frågan om en fördjupad granskning av myndigheternas och den tidigare regeringens agerande i ärendet anser jag att ingående överväganden krävs. För att kunna fatta ett riktigt beslut i en så viktig fråga behövs ett fullgott underlag.

Som de flesta känner till har två kvinnor, som vid tidpunkten för händelserna på 70-talet var minderåriga, begärt skadestånd av staten. Det ärendet handläggs för närvarande av Justitiekanslern. Om Justitiekanslern finner skäl för det har han möjlighet att gå vidare och granska myndigheternas agerande i ärendet.

Jag vill avvakta Justitiekanslerns ställningstagande innan jag tar ställning till om ytterligare åtgärder kan krävas från regeringens sida.

Anf. 21 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag får tacka även för detta svar. Ministern säger att hon känner starkt med de kvinnor som utnyttjades i den så kallade bordellhärvan. Det är vi många som gör, inklusive mig själv. Jag känner likadant. Att det sätter djupa spår är det många som kan skriva under på.

När jag läser ministern svar uppfattar jag att stora delar av det som har kommit fram faktiskt är sant. Ministern säger att hon vill invänta JK:s utredning om skadestånd. Men om han ska ta ställning till det måste han även komma in på hela historien.

Det ryktas från säkra källor att ett flertal personer har varit hos honom på förhör, och flera som har varit inblandade i detta är på väg. Jag ser det som väldigt svårt att titta på skadeståndsbilden utan att ha en helhet i frågan.

Denna historia har 30 år på nacken. Ingen i denna riksdag i dag kan belastas för det. Däremot tycker jag att vi i riksdagen har ett väldigt stort

ansvar för att ärendet granskas grundligt för att få klarhet en gång för alla hur någonting sådant kunde hända.

Jag sade vid frågestunden för ungefär en vecka sedan att det har funnits misstankar och indicier om maktmissbruk och felaktig myndighetsutövning. Det är väldigt allvarligt. Därför anser jag och Vänsterpartiet att en bred granskningskommission är nödvändig.

Vi kan se till en intervju med chefsåklagare Österberg. Där får han frågan: Enligt din bedömning, hade flickorna någon trovärdighet? Ja, det hade de säkert. De berättade saker som inte gärna kunde ha varit påhittat. Han berättade om hur många telefonsamtal han fick och hur många påtryckningar som utövades mot honom.

Vi har inte råd att denna fråga inte utreds ordentligt. Jag befarar att tilltron till rättsväsendet försämras om vi inte en gång för alla går till botten med detta. Det sista vi vill är att misstroendet ska öka för vårt rättssamhälle.

Det ska inte spela någon roll om man har blivit omhändertagen av samhället och växt upp på ett barnhem eller kanske varit fosterbarn. Man måste kunna lita på ett rättvist rättssamhälle som inte låter någon komma undan oavsett vad den personen har för titel, maktposition eller status.

Jag skulle vilja fråga ministern: Är det helt uteslutet för ministern att tillsätta en granskningskommission? Justitiekanslern aviserar en utredning på några veckor. Hinner han titta grundligt på detta? Jag har väldigt svårt att tro det.

Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! När vi diskuterade frågan i förra veckan sade jag att jag kände ett behov av att läsa mer om vad detta hade handlat om och vad som hade hänt. Det har jag också gjort. Men det finns mer att sätta sig in i. Det är viktigt att säga i diskussionen att man har gjort granskningar i olika avseenden under resans gång. Framför allt under slutet av 70-talet var Justitieombudsmannen inne i ärendet i ett par omgångar.

Det har från dessa kvinnor nu ställts krav. Det är först ett ersättningsanspråk mot staten, och det är JK som prövar detta. Justitiekanslern är regeringens högsta ombudsman. Det är också han som bevakar statens rätt i olika frågor. Han går regeringen till handa med råd och utredningar i juridiska frågor. Han utövar också tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt sköter sina åligganden.

Om man drar beskrivningen av vad Justitiekanslern har på sitt ansvarsområde är han oväldig och har ett tungt ansvar på detta område. Lena Olsson säger att man inte kan pröva ersättningsfrågan utan att sätta sig in i ärendet. Nej, det tror inte jag heller. Jag tror inte att det går utan att man gör åtminstone en bedömning av vad det finns för material och annat. Jag har fullt förtroende för att det också görs.

När ett skadeståndsyrkande grundar sig på händelser som ligger mer än tio år tillbaka i tiden är Justitiekanslerns huvudregel enligt praxis att man avslår det direkt på grund av preskription. Den allmänna preskriptionen är tio år när det gäller skadestånd och andra fordringar.

Finns det extraordinära skäl undersöker man fallet närmare innan Justitiekanslern tar ställning till preskriptionsfrågan. Så är fallet med dessa både kvinnors skadeståndsyrkande. JK kommer att inhämta upplysningar

från en åklagare och polisutredare samt begära in akter innan han tar ställning till ersättningsfrågan.

Man kan även tänka sig att JK inleder ett tillsynsärende avseende myndigheternas agerande med anledning av skadeståndsyrkandet mot staten. Det finns flera möjligheter för JK att agera i detta. Jag tror, eftersom man aldrig kan veta i den här branschen, att det är rimligt att låta Justitiekanslern hantera ärendet på det sätt som det nu hanteras innan man tar ställning till: Ska regeringen ta ett initiativ och göra någonting särskilt?

Det som är besvärligt i fallet är givetvis att det är 30 år sedan. Prostitution var inte förbjudet vid den tidpunkten. Det bekymmersamma i sammanhanget är diskussioner eller misstankar om maktmissbruk och annat. Vad har varit sant och inte? Det är alldeles uppenbart i det här ärendet att det sades en del av politiker som inte var korrekt. Det är redan klarlagt. Det kan finnas frågor kring detta som man behöver väcka. Jag har hittills inte hittat någonting sådant. Men jag är å andra sidan inte utredare och har inte gått in i de detaljerna.

Det andra som är bekymmersamt men ändå väldigt viktigt är att det var två minderåriga som utsattes för övergrepp. Det är någonting som vi i dag ser väldigt allvarligt på. Det gör också att preskriptionstiden känns mindre viktig än vad den annars skulle vara i ärendet. Jag har fullt förtroende för att man beaktar det. Det är svårt att utreda vad som har hänt och inte hänt. Vi vet att det är svårt när det är minderåriga inblandade även i ärenden som är färska och aktuella.

Min bedömning är att vi ska avvakta och se vad Justitiekanslern kommer fram till, på vilket sätt han kommit fram till det och hur han redovisar sitt ärende innan vi tar ställning till om ytterligare saker ska göras. Det är mitt svar till interpellanten.

Anf. 23 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tolkar ministrernas svar som att det nästan är uteslutet. Svaret i dag är att det är uteslutet att tillsätta en bred granskningskommission.

Jag vill ställa en ytterligare fråga som gäller JK:s aviserade tidschema på några veckor. Jag tror att utredningen ska vara klar efter alla helgerna, om jag har fått rätt information.

En historia som har rullats upp med jämna mellanrum i 30 år ska alltså ha några veckor på sig. Det tycker jag är fruktansvärt med tanke på alla indicier och alla starka misstankar. Jag tycker att ministern åtminstone skulle kunna säga så här: Det här är inte orimligt, utan vi öppnar dörren lite för att vi kan tillsätta en kommission redan i dag. Jag tror att ministern har så pass mycket information. Om man ska läsa tidningarna och tro allt som sägs där – vilket man inte alltid ska göra, men i vissa fall stämmer det ju – har ministern haft en träff med Justitiekanslern. Justitiekanslern har kallat till sig berörda personer. Nu är det många som är borta i dag, men det finns också människor som lever.

Vi står ofta i den här kammaren och diskuterar hur vi ska skydda våra barn och hur vi ska skydda kvinnor från att bli misshandlade och våldtagna. Det är inte för mycket begärt att säga: Ja, jag tillsätter en kommission så att vi får den här frågan utredd en gång för alla. Då kan vi – de människor som finns i dag – känna en stor tilltro till att vi gjorde pre-

cis allt vi kunde. Kanske inte allting kom fram, men vi gjorde allt. Det tycker jag inte är för mycket begärt.

Det är precis som ministern säger; det här var inte förbjudet på den tiden. Man får se till vad som gällde för 30 år sedan. Men hur det än var så var det otukt mot minderårig. Det är minderåriga som har blivit omhändertagna av samhället. Jag tycker att vi åtminstone kan göra de här tjejerna den tjänsten. Tillsätt en kommission så att de möjligtvis kan få upprättelse och tilltro till oss!

Anf. 24 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret. Jag håller med om mycket av det som Lena Olsson har tagit upp beträffande den här händelsen och att det är viktigt att gå till botten med den.

Jag känner också stor tillförsikt när JK nu kommer att granska händelsen – framför allt om det var en mörkläggnings och hur det gick till. Jag har stort förtroende för JK, som har både stor kunskap och integritet och ett riktigt rättspatos.

Jag är övertygad om man att utifrån den utredningen och vad som framkommer där kommer att kunna gå vidare, om det finns behov. Men det är viktigt att vi lär oss av historien vad som hände på 70-talet för att undvika att det händer igen. Vi tar frågorna på allvar.

Det var inte förbjudet att gå till prostituerade då, men det var oerhört skamfyllt. Om det hade kommit ut att viktiga personer med mycket makt hade gjort det hade det blivit en ännu större skandal. Om det har förekommit mörkläggnings och annat är det viktigt att man får reda på det för att kunna lära sig av historien och undvika att den upprepas.

Jag tycker att justitieministern ger ett välbalanserat och väl avvägt svar, och jag är övertygad om att JK kommer att gå till botten med det här.

Anf. 25 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tycker egentligen att det är ett oskick att tolka hela tiden. Jag gav ett svar där jag talade om att jag tycker att man ska vänta på JK:s beslut och se hur han har arbetat innan man fattar ett beslut.

Man kan tolka det på många sätt för att framkalla ytterligare synpunkter. Men det är min bestämda uppfattning att jag vill ha det svaret innan jag bestämmer mig. Det är inte samma sak som att sitta och vänta eller att inte leda.

Den här frågan och det här ärendet har utretts ett antal gånger på lite olika sätt. Det finns en hel del underlag som man kan använda även om många personer är borta. Det som är svårt är naturligtvis att arbeta med en del av det som rör kvinnorna och det som händer under den tid de var minderåriga. Där kan materialet vara begränsat i de direkta polisutredningarna, och då kan det vara oerhört svårt. Men låt oss åtminstone ta reda på hur det ser ut!

Om man ska tillsätta en kommission bör man åtminstone veta exakt vilka frågeställningar som finns. Exakt vad är det man vill veta? Och vad tror man går att få fram? Annars är det inte särskilt begåvat att tillsätta en grupp människor som ska möta varandra bara för att ha sammanträden. Då ska det kunna åstadkommas någonting, och man ska kunna definiera

vad. För att kunna göra sådana saker behöver man ha ett gediget underlag.

Det finns en sak som är bekymmersam i affären, vilket man också ser när man läser igenom vad som står i medierna. Medierna har ju ett återkommande intresse för det här. Men många uppgifter blandas ihop. Det gäller alltifrån personer där det enligt polisutredning finns en misstanke till personer som bara har blivit nämnda i något sammanhang. Detta har blivit listat i en blandning. Det är det som gör att det hela är så spekulativt hela tiden. Jag tror att det är oerhört viktigt att man gör de här sakerna seriöst.

En del av det som faktiskt var illa i myndigheternas agerande och i politiskt agerande är redan vederlagt; det vet vi från de redovisningar som har gjorts. Det behöver man inte upprepa. Vad man behöver fundera över är om det kan finnas någonting nytt i detta som det finns anledning att hantera.

Jag vill som sagt vänta tills justitiekanslern har gjort sitt arbete. Jag har redovisat något av det jag känner till om hur han arbetar.

Lena Olsson var bekymrad över JK:s tidsplan. För det första brukar inte JK vila på hanen så länge i ärenden som han uppfattar som viktiga. För det andra underlättar det faktum att det finns ett antal utredningar och annat arbete. Men man måste plocka fram en del ur arkiv och annat och föra några samtal. Det utgår jag också från att man gör; det är inte min sak att lägga mig i hur arbetet läggs upp.

Det är väl snarast bra om man inte dröjer för länge med att se om det finns något att göra. Det kan ju landa på två eller tre sätt. Man kan komma fram till att här finns ingenting att göra. Det kan bli slutsatsen. Man kan också komma fram till att här finns en del att göra. Man kan även komma fram till att här finns en del frågetecken som borde rätas ut. Detta vet vi faktiskt inte förrän JK har gjort sin prövning. Därför väntar vi på det innan vi fattar beslut. Så pass seriöst måste man ändå hantera viktiga ärenden och människor som är inblandade i dem.

Anf. 26 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill också passa på att säga att jag har stort förtroende för vår justitiekansler och för att han kommer att göra ett bra jobb.

Jag är ändå bekymrad över tiden. När det gäller en del saker kan det vara bra att man kommer fram ganska fort. Men den här historien har ju så många år på nacken. Jag som lekman inbillar mig att man kanske bara kommer till ytan på vissa saker. Det är därför det är så viktigt att en granskningskommission tillsätts. Under kort tid kanske man inte hinner med allt som man ska, och det tycker jag att man ska göra den här gången.

Jag hoppas att ministern åtminstone kan öppna en liten dörr. Det var inte omöjligt nu, så dörrarna är inte stängda. Men jag hoppas att ministern återkommer, och tillsätter en kommission. Det skulle kännas bra om vi i fortsättningen kan stå i den här kammaren och faktiskt står för det vi säger. Det här är viktiga saker.

Jag vill också passa på att önska alla en god jul och ett gott nytt år.

Överläggningen var därmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:153 om risker för liv och hälsa av dålig arbetsmiljö

Anf. 27 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Herr talman! Eva-Lena Jansson har ställt följande frågor till mig.

1. Om jag avser att ta initiativ till att införa så kallad dödskallemärkning som kan användas på arbetsplatser som har en arbetsmiljö där sjukfrånvaron är hög och arbetsolyckor eller tillbud är ofta förekommande.
2. Om jag har för avsikt att vidta några åtgärder för att motverka en utveckling med exploatering av utländsk arbetskraft på det sätt som beskrivits i radioprogrammet Kaliber.

Jag har i ett flertal tidigare interpellations- och frågesvar beskrivit bakgrunden till regeringens besparingar beträffande Arbetsmiljöverket och på arbetslivsområdet i övrigt.

Jag tror inte jag behöver påminna om innehållet i de svar som tidigare getts. Låt mig bara konstatera att med de anslagsminskningar som föreslagits för Arbetsmiljöverkets del kommer anslagsnivån från och med 2009 att ligga på i stort sett samma reala nivå som den låg på i slutet av 1990-talet. Det kan läggas till att det statliga bidraget till regional skyddsombudsverksamhet ligger på en högre nivå i dag än vad det gjorde då.

Vad gäller den första frågan vill jag hänvisa till den översyn som pågår av arbetsmiljöpolitiken där min avsikt är att vi ska ha en bred dialog med alla berörda parter, särskilt arbetsmarknadens parter. Vilka konkreta åtgärder som kommer ut av detta arbete är för tidigt att säga. Jag har inte tagit ställning till det danska systemet med så kallade smileys. Allmänt sett kan ändå sägas att det kan ligga ett värde i att uppmärksamma positiva exempel som kan vara en fördel i konkurrensen om arbetskraften.

Det torde stå klart att vi aldrig kommer att kunna nå alla arbetsplatser med statliga tillsynsinsatser, och det vore inte heller ett effektivt användande av resurserna.

Det är därför av vikt att den statliga tillsynen av lagstiftningen kompletteras med aktiva parter på arbetsmarknaden. Fackliga organisationer och skyddsombud har viktiga uppgifter i fråga om hur arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna ska organiseras och bedrivs. Skyddsombuden har också möjlighet att ingripa vid missförhållanden och uppmärksamma tillsynsmyndigheten på dessa förhållanden och eventuella lagbrott.

Det är också viktigt att vi upprätthåller den svenska modellen med ansvarstagande parter som i kollektivavtal kommer överens om rimliga villkor och vakar över villkorens efterlevnad. Den enskilde kan behöva stöd från eller företrädas av den fackliga organisationen när missförhållanden uppstår och lagregler överträds.

Vad gäller den andra frågan hänvisar Eva-Lena Jansson till radioprogrammet Kaliber där frågan om hur gästarbetare tvingats bo i Sverige togs upp. Det framgick i det nämnda radioprogrammet att arbetsgivare i vissa fall tillhandahåller en tillfällig bostad som en del av ersättningen för det tillfälliga arbetet.

Jag vill först påpeka att det inte är acceptabelt att människor tvingas ha ett boende som kan medföra en hälsorisk oavsett var de kommer ifrån.

Därefter vill jag nämna att det inte finns någon skyldighet för arbetsgivare att ordna bostäder enligt svensk lag. Däremot finns skyldighet enligt arbetsmiljölagen att i viss utsträckning tillhandahålla utrymmen för personlig hygien, förtäring och vila. Reglerna avser dock inte boende för längre eller kortare tid.

I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns regler med sanitära krav på bostäder. Tillsyn utövas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd. Det finns alltså ett regelverk för att komma till rätta med brister i boendet för tillfällig arbetskraft, förutsatt att detta kommer till kommunens kännedom.

Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag har ställt frågor till arbetsmarknadsministern med anledning av att det har kommit flera alarmerande rapporter om människor som jobbar på arbetsplatser med stora brister i arbetsmiljön. Precis som jag påpekar i interpellationen har det vid flera tillfällen varit arbetare – ofta utländska gästarbetare – som kombinerat med att de har varit anställda haft sitt boende genom arbetsgivarens försorg. Det har då varit ett undermåligt boende. Rädslan för att förlora jobbet i kombination med bristfällig kunskap om svensk arbetsmiljö och övrig lagstiftning har gjort att dessa arbetare ofta inte törs framföra sina klagomål till sin arbetsgivare.

Flera av dessa arbetsgivare vägrar dessutom att teckna kollektivavtal med facken, vilket försvårar kontroll och förebyggande arbetsmiljöarbete.

I mitt län stoppade Arbetsmiljöverket en renovering i Karlskoga som utfördes av polska gästarbetare. Arbetet utfördes utan säkerhetsställningar. När man besökte arbetsplatsen där Arbetsmiljöverket hade stoppat arbetet visste inte de anställda att arbetsplatsen belagts med arbetsförbud. De fortsatte att arbeta. De hade sin bostad i en lägenhet i huset. Där rann vattnet in och fönstren var trasiga. Men de var naturligtvis nöjda med sin situation. Något annat tordes de inte säga.

Jag tycker faktiskt att det finns en poäng med min fråga om arbetsmarknadsministern avser att införa så kallad dödskallemärkning – särskilt eftersom dessa personer uppenbarligen inte visste att arbetsplatsen hade utsatts för blockad. Jag har inte uppfattat att arbetsmarknadsministern har svarat på frågan. Det kanske var ett svar när han sade att det finns ”ett värde i att uppmärksamma positiva exempel”. Är det då svar på att man inte tycker att det ska införas dödskallemärkning?

Jag har också frågat arbetsmarknadsministern om han har för avsikt att vidta några åtgärder för att motverka en utveckling med exploatering. Men jag upplever att jag inte har fått något svar. Arbetsmarknadsministern påpekade att det inte är acceptabelt att människor tvingas ha ett boende som kan medföra hälsorisk, men jag upplever inte att jag fick ett svar på hur utnyttjandet ska motarbetas. Eftersom arbetsgivarna inte tecknar kollektivavtal finns det inte heller något skyddsombud som kan delta.

Arbetsmiljöinspektionen har besökt arbetsplatsen i Karlskoga. Besöket skedde tack vare att Byggnadsarbetareförbundet hade uppmärksammat byggnadsställningen som var av dålig karaktär; den lutade ut och kunde falla ned på järnvägen där det går godstransporter. Om inte Byggnads hade uppmärksammat arbetsplatsen, trots att man inte har kollektivavtal på arbetsplatsen, hade Arbetsmiljöverket aldrig dykt upp. Det är det som är problemet i dag: Ju fler av den typen av arbetsgivare som inte tecknar kollektivavtal desto mindre insyn har vi.

Arbetsmiljöverket kan göra inspektioner även om det inte finns något skyddsombud eller facket finns tillgängligt. Någon annan kan uppmärksamma situationen.

Ministern svarade mig bland annat att det ”vore inte heller ett effektivt användande av resurserna”, det vill säga att man inte skulle nå alla arbetsplatser med statliga tillsynsinsatser. Hur tänker ministern då?

Vad har ministern tänkt att vidta för åtgärder för att motverka utvecklingen av exploateringen av utländsk arbetskraft?

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag konstaterade just att Arbetsmiljöverket har tillsynsuppdraget över arbetsmiljöfrågorna och kommunen över reglerna när det gäller sanitära krav på bostäder. Jag kan inte dra någon annan slutsats än att regelverket i sig finns på plats.

Däremot är frågan hur vi kommer till rätta med den typen av arbetsgivare som uppenbarligen har problem med att leva upp till arbetsmiljöfrågor eller bostadsfrågor. Där tror jag att det behövs en mångfald av aktörer. Jag kan bara konstatera att i det andra kända och omdiskuterade fallet med städarna på hamburgerkedjorna var det varken Arbetsmiljöverket, skyddsombud eller något fackförbund som kom fram med den informationen. Det var i medierna som informationen kom fram. Det visar att oavsett vilket regelverk vi har, oavsett hur vi försöker organisera tillsynsverksamheten, behövs det många aktörer som vågar gräva och visa upp de fall som uppenbarligen är otillständiga. Jag tror inte att Eva-Lena Jansson eller jag har någon skiljaktig syn på vad som är tillständigt eller inte. Det handlar just om hur det blir uppmärksamhet på dem som betar sig på ett regelvidrigt sätt eller på något som i största allmänhet är otillständigt. Jag tror att det behövs en mångfald olika aktörer.

Låt mig snabbt komma på frågan om dödskallemärkning. Jag kan konstatera utan att omedelbart ta ställning för den danska smileykonstruktionen att den har fått som effekt att de företag, arbetsgivare, som har fått röda smileys, det vill säga i grund och botten underkänt, har fått önskad uppmärksamhet. De har hamnat på den ”röda listan”. Exakt om det går att införa eller på vilket sätt vi skulle ha samma eller motsvarande märkning i Sverige får vi återkomma till. Det är åtminstone ett konkret exempel från vårt närområde där man har försökt att visa upp de goda exemplen, men i och med att man har gjort det har man också visat upp de mindre goda exemplen. Effekten från Danmark har varit att det har blivit ett tydligare konkurrensmedel i frågan om konkurrensen om arbetskraften.

Jag håller med Eva-Lena Jansson att ju fler som kommer från omvärlden till Sverige och arbetar desto mer blir det en fråga om information. Man kanske inte känner till partsförhållandena, man känner inte till

skyddsombudsverksamheten och man känner inte till lagar och regler och vilka rättigheter man har. Där ligger det på oss alla att försöka se till att informera bättre. Det ligger naturligtvis på parterna, men det ligger också på Arbetsmiljöverket och andra myndigheter att vara tydliga och berätta vad man får för rättigheter och skyldigheter när man kommer till Sverige för att arbeta.

Det är inte samma sak som att säga att det är en dålig idé. Det är det inte i grunden. I grunden är det mycket bra att vi har möjlighet med fri rörlighet över Europas gränser och att vi har möjlighet för utländsk arbetskraft att komma till Sverige och arbeta, liksom vi har möjlighet för svensk arbetskraft att arbeta på utländsk arbetsmarknad.

Jag tror på en kombination. Det finns ett regelverk på plats, som i grunden är bra. Det finns olika aktörer som behöver samverka för att lyfta fram, visa, granska och kritisera. Dessutom behöver vi många som deltar i debatten. Vi behöver också, för att sy ihop säcken, hitta ytterligare verktyg för att lyfta fram en god arbetsmiljö.

Anf. 30 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Det är alarmerande med dessa människor som blir utnyttjade i Sverige. Jag håller med arbetsmarknadsministern om att Sverige ska vara öppet för utländsk arbetskraft, men de ska jobba under samma villkor som svensk arbetskraft. De ska inte ha lägre löner eller sämre villkor.

Med tanke på den debatt som nu uppstått i samband med EG-domen är det klart att en del arbetsgivare nu luras att tro att människor kan jobba under sämre villkor om de inte är födda i Sverige och kommer från ett annat land.

Det är viktigt att man från regeringens sida tar ställning för att vi i Sverige inte ska utnyttja människor på arbetsplatser. Här ska det vara samma villkor, oavsett om man är född i Sverige eller inte.

När det gäller smileys fanns det en likartad utredning i Sverige som dessvärre drogs tillbaka av regeringen. Det gällde livsmedel. Efter kontroll av miljönämnd eller Livsmedelsverket skulle man få en smiley och därmed på restauranger och ställen där man hanterar livsmedel kunna visa upp att man fått godkänt. Det finns alltså en utredning med samma idé, nämligen att visa att detta är ett bra ställe att gå till. Hade man inte blivit godkänd skulle man naturligtvis ha fått en negativ märkning. Jag tror att det kan vara värt att göra det.

Problemet blir då de arbetsplatser där det inte finns skyddsombud och kollektivavtal. Vem ska kolla dessa ställen? Det tycker jag är ganska svårt.

Från den borgerliga regeringen har det lagts krav på att arbetslösa, men även människor med jobb, ska göra vissa saker. Men man har dragit tillbaka kraven på arbetsgivarna. Finns det krav på arbetsgivarorganisationerna i de branscher där vi nu ser att många fler utländska företag etablerar sig? I fallet i Karlskoga var det faktiskt ett svenskt företag och en okänd företagare som låg bakom bygget. Finns det en möjlighet att ställa krav på arbetsgivarorganisationerna i Sverige att de opinionsbildar bland sina egna företagare men också bland utländska arbetsgivarorganisationer så att man kan tala om vad det är som gäller i Sverige och hur man

beter sig för att vara en god arbetsgivare? Har regeringen några sådana planer?

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag håller helt med Eva-Lena Jansson. Det är alarmerande när man ser att det inte är lika villkor som gäller för utländsk och svensk arbetskraft, för det måste ändå vara utgångspunkten.

Vad gör vi på de områden där det inte finns kollektivavtal och skyddsombud? Jag kan glädja mig åt att det är över 90 procent av löntagarna på svensk arbetsmarknad som har kollektivavtal. Det är viktig utgångspunkt. Å andra sidan är det naturligtvis så som Eva-Lena Jansson antyder att det inte är där som problemet är som störst, utan det är där vi har haft mer oseriösa arbetsgivare som har valt att i lönnedom försöka utnyttja anställda som inte har fullständig information om rättigheterna.

Jag vill påminna om att lagar och regler gäller för alla företag och arbetsgivare. Detsamma gäller för de anställda. Man har samma rättigheter oavsett om man är född och uppvuxen i Sverige och är svensk eller om man råkar komma utifrån. Det är viktigt att hela tiden informera och påpeka detta.

Jag tycker också, som Eva-Lena Jansson antyder, att parterna och framför allt arbetsgivarna borde ha samma intresse, både av konkurrens- och hänsyn och som ett sätt att dra till sig god uppmärksamhet och god arbetskraft, att lyfta fram de goda exemplen och inte ställa upp på de dåliga.

Låt mig dra en parallell. Man håller på med svarta listor och annat för oseriösa företag som tar betalt utan att leverera varor och annat. Jag kan mycket väl tänka mig att det borde ligga i arbetsgivarnas intresse att göra motsvarande med de arbetsgivare som inte hanterar frågan om lika villkor när det gäller till exempel arbetsmiljö och annat. Det borde ligga i det partsgemensamma intresset att försöka stävja denna typ av missbruk, som man sett alltför många reportage om.

Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! När man såg Svenskt Näringslivs reaktion på EG- domen kan man fundera på hur mycket de kommer att agera för att se till att underlätta för att teckna kollektivavtal.

Svenskt Näringsliv har dessutom genomfört någon typ av opinionsbildning när det gäller att öka människors möjlighet att handla under julen.

Finns det någon möjlighet att ministern kan tänkas kalla till sig parterna, framför allt Svenskt Näringsliv, Företagarna och Företagarförbundet, för att diskutera hur de kan medverka i opinionsbildning i dessa frågor och tala om att de står för kollektivavtal och den svenska modellen? Jag tycker inte att det är solklart att Svenskt Näringsliv står upp för den modellen. Tänker arbetsmarknadsministern ta initiativet att bjuda in Svenskt Näringsliv och Företagarna för att diskutera denna fråga?

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Svaret är ja. Vi har partssamråd med arbetsmarknadsparter löpande under året. Vi kommer i vår att fortsätta debatten och diskussionen med parter, forskare och andra när det gäller just arbetsmil-

jöfrågorna. Detta kommer definitivt att vara en sådan fråga som vi kommer att diskutera. En del av diskussionen var uppe redan i augusti när vi träffade parterna på ett seminarium om arbetsmiljöfrågor.

Lavaldomen ska det bli en särskild debatt om i januari, vad jag förstår. Då kan vi säkert återkomma till det. Men med tanke på en del av de reaktioner som jag fick på min reaktion i förrgår så tror jag att den allmänna uppfattningen inte handlar om att jag inte skulle gilla kollektivavtal utan om något annat.

Det korta svaret på Eva-Lena Janssons fråga är ja, vi kommer att ta upp och diskutera frågan. Den faller väl in i de diskussioner som vi ändå ska ha om arbetsmiljö framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2007/08:162 om ytterligare besparingar på Arbetsmiljöverket

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Fru talman! Eva-Lena Jansson har ställt följande frågor till mig.

1. På vilket sätt jag avser att bibehålla kompetensen kring arbetsmiljöfrågor på statlig nivå.
2. Om jag har för avsikt att verka för en avveckling av hela myndigheten Arbetsmiljöverket under denna mandatperiod.

Arbetsmiljöverket fick i regleringsbrevet för 2007 ett uppdrag att stegvis anpassa verksamheten till det minskade anslaget för åren 2007–2009. Min uppfattning är att verket kommer att finna former för att anpassa verksamheten och fortsatt bedriva en effektiv tillsyn och behålla den kompetens som erfordras.

Uppgifter i november 2007 om att verket tvingas göra ytterligare uppsägningar föranleds inte av några nya åtgärder från regeringens sida. Uppsägningarna görs inom ramen för den anpassning av verksamheten som pågår.

I syfte att skapa bättre möjligheter för myndighetens ledning att hantera situationen har regeringen lämnat besked om att en tillfälligt utökad anslagskredit kommer att ges.

Anf. 35 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag ska citera LO-Tidningen från den 16 november: ”Arbetsmiljöverket skär ned igen – 50 jobb bort. Runt 225 anställda på Arbetsmiljöverket har redan förlorat sina jobb, och nu väntar nya neddragningar. –Det är djupt olyckligt att det kommer en andra omgång. Det är inte bra för verksamheten och det är inte bra för personalen, säger Karl-Erik Andersson, Sacoföreningens ordförande på Arbetsmiljöverket. Regeringen minskade anslaget till Arbetsmiljöverket med 160 miljoner på tre år i förra årets budget. Därför har stora neddragningar skett sedan dess. Hårdast har huvudkontoret i Solna drabbats, där nästan varannan anställd har fått sluta. Men det räcker inte. Ytterligare 50 tjänster måste bort för att budgeten ska hållas och den här gången drabbas den regionala

verksamheten. –Målet var att behålla så mycket som möjligt av den regionala verksamheten, men vi har redan tagit bort vad vi kan, säger verkets pressekreterare Catarina Edgar. Hon tillägger att det nu blir inspektörer som får gå, eftersom distriktskontoren redan minskat sin administrativa personal.”

Utifrån den här beskrivningen blir min fråga: Hur kan arbetsmarknadsministern mena att man kan behålla kompetensen? Jag har ju fått ett svar där det står att man fortsatt kommer att bedriva en effektiv tillsyn och behålla den kompetens som erfordras. Då blir min fråga: Vilken kompetens är det som inte kommer att behövas på Arbetsmiljöverket med tanke på den neddragning som sker nu?

Dessutom ska man tänka på att arbetsmiljöbegreppet har vidgats sedan 1990-talet. Man arbetar mycket mer med negativ stress, mobbning och andra saker som man tidigare inte jobbat med. Det betyder att de problem som man kanske inte såg förut finns i dag. Det innebär också att det är ett annat klimat på arbetsplatserna i dag och därmed andra saker att inspektera.

När det gäller att kunna ta in Arbetsmiljöverket på en arbetsplats där man har en dålig arbetsmiljö eller behöver hjälp är ju skyddsombuden en viktig del. I det klimat som vi nu ser på arbetsmarknaden är det faktiskt svårt att rekrytera nya skyddsombud. I Sekotidningen den här veckan kan man läsa att rädsla för repressalier är en anledning till att många inte vill bli skyddsombud. Det var tydligt när Sekotidningen försökte få tag på skyddsombud till reportaget. Det fanns de som inte ville ställa upp av rädsla att framstå som bråkstakar och bli omöjliga i sina branscher. Här är ju Arbetsmiljöverket en del som kan vara med och bidra till att stärka skyddsombuden.

När jag ställer frågan om arbetsmarknadsministern har för avsikt att verka för en avveckling av hela myndigheten under denna mandatperiod kan det ju verka lite ironiskt. Men det jag känner är att man faktiskt håller på att plocka bort så mycket kompetens att frågan är vad som bli kvar på Arbetsmiljöverket. När man plockar bort inspektörer, som nu också får ta hand om administrativt jobb, blir det väldigt lite inspektion. Då är frågan: Vem är det som ska stödja de arbetsplatser där arbetssituationen är otillfredsställande? Vem är det som ska göra de här punktinsatserna mot vissa företag där man kan gå in och titta på en hel verksamhet när arbetsmiljöinspektörerna inte kommer att ha tid? Att hänvisa till att man har dragit ned till 1990 års verksamhet tycker jag inte är ett svar i sig. Det man då säger är att man har lägre ambitioner i dag än tidigare. Det har vi förstått tidigare. Jag tycker att det är synd att arbetsmarknadsministern inte vill erkänna att man har lägre ambitioner.

Så mina frågor kvarstår: Vilken kompetens är det som inte kommer att behövas nu när man drar ned? Och har man ambitionen från regeringens sida att faktiskt behålla Arbetsmiljöverket även efter den här mandatperioden?

Anf. 36 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Tyvärr har det framkommit att det nu blir ytterligare en nedskärning på Arbetsmiljöverket utöver vad som redan är aviserat. Det kommer att handla om ungefär 50 tjänster nästa år utöver de redan beslutade. Det kan tyckas att det inte är så många tjänster, men lägger man

ihop allt det här blir konsekvenserna rätt så förödande. Bara de här 50 tjänsterna gör väldigt stor nytta i dag. Det som också är allvarligt är att vi nu rör oss ännu längre bort från ILO:s rekommendation. ILO är FN:s arbetsmiljöorgan, som riktar rekommendationer till medlemmarna i FN, där Sverige är med. ILO säger att man ska ha en inspektör – minst – per 10 000 anställda. Vi har någorlunda levt upp till den här rekommendationen tidigare. Men först kom regeringens första besparingspaket på Arbetsmiljöverket. Då kom vi ned i 0,8 inspektörer per 10 000 anställda. Med de sammantagna besparingarna kommer vi nu ned i 0,65 inspektörer per 10 000 anställda. Man kan jämföra med våra grannländer Danmark och Norge. Danmark har 1,78 inspektörer per 10 000 anställda. Norge har 1,85 inspektörer per 10 000 anställda. I Danmarks fall var det dessutom så att man gjorde en neddragning av inspektörer i första ledet, men sedan upptäckte man att konsekvenserna blev så förödande för arbetsmiljön och de anställda att man gjorde en kraftig satsning igen och kom upp i de här siffrorna. Det tycker jag att vi också snarast borde göra.

Regeringen talar nu väldigt mycket om rehabilitering. Det är mycket bra, för det är helt nödvändigt för att vi ska få människor som har blivit utslagna, huvudsakligen på grund av dålig arbetsmiljö, tillbaka till arbete. Problemet är att det är Arbetsmiljöverket som ska kontrollera att den här rehabiliteringen fungerar. Det är ju inte minst företagen som ska hålla i rehabiliteringen och vidta åtgärder. Men med den här neddragningen blir det näst intill omöjligt för Arbetsmiljöverket att verkligen kontrollera verksamheten. Det är tyvärr så att alla arbetsgivare inte sköter sina uppdrag. Det här är en kostnad och ett merarbete för företagen. Ska det fungera i praktiken måste någon kontrollera att det fungerar. Regeringen har talat mycket om bidragsfusk. Där är det ökade kontroller som är nödvändiga. Det gäller självklart på det här området också. Man kan väl inte vara så naiv att man tror att det löser sig av sig självt.

Sedan är det precis så som Eva-Lena Jansson sade, att arbetet på skolorna mot våld och mobbning är helt avhängigt att Arbetsmiljöverket har resurser till att kontrollera att skolorna sköter sitt uppdrag och gör upp planer för hur man ska kunna förebygga det här.

Sedan är det också så att inom byggbranschen, inte minst i Skåne, som jag kommer ifrån, kan man se att det nu är högkonjunktur. Då är det ännu fler etableringar av oseriösa byggföretag. Vi har väldigt dålig kontroll över det här, och det sker väldigt många olyckor på grund av att arbetsmiljön ofta är usel. Det är ju en besparing för arbetsgivaren att både ha personal med dåliga löner, svartanställda, och att inte ha rätt säkerhetsföreskrifter. Det är rätt vanligt att byggjobbare ramlar ned från ställningar och kan bli invaliderade. Det innebär ju stora kostnader. Här är Arbetsmiljöverket avgörande när det gäller att vara ute och kontrollera arbetsplatserna, något som de får allt mindre pengar för.

Anf. 37 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Jag hade inte tänkt slänga mig in i den här debatten men vi har ju diskuterat arbetsmiljöfrågorna vid flera olika tillfällen. Jag kan inte låta bli, för arbetsmarknadsministern sade i inledningen att det var väl känt vilka argument han har i de här frågorna. Han var tydlig, för det har ju sagts vid flera tillfällen att de besparingar som genomförts, bland annat på Arbetsmiljöverket och med avvecklingen av Arbetslivsinstitutet,

är viktiga förutsättningar för regeringens satsningar för flera i arbete. Det har varit grunden i det här, men vi socialdemokrater har en annan syn på arbetslivet. Vi tycker att det logiska borde vara att satsa på fler i arbete och på förebyggande arbetsmiljöinsatser för att minska risken att människor slås ut från arbetslivet. Det är naturligtvis en viktig skiljelinje i våra ställningstaganden kring de här frågorna.

Jag vet att arbetsmarknadsministern är intresserad av det här med statistik och siffror i olika sammanhang. Det kom ju upp en liten diskussion om skyddsombuden tidigare. När det gäller funktionsutbildningarna för huvudskyddsombud är det ingen tvekan om att det här börjar få stora konsekvenser. År 2006 beställde förbunden platser för att utbilda 1 329 skyddsombud men det blev 1 146 deltagare som genomgick någon av arbetsmiljöutbildningarna. Det betyder att ungefär 86 procent av den beställda kursverksamheten kunde genomföras. Tittar man på 2007 beställde förbunden långtifrån lika många platser. Man förbokade endast 618 deltagare. Till slut blev det 374 deltagare på någon av arbetsmiljöutbildningarna. Det betyder att man fyllde 61 procent av den beställda kursverksamheten. 2007 beställdes det alltså mindre än hälften av tidigare års deltagarantal, och det deltog en tredjedel jämfört med tidigare års deltagarantal.

Det är siffror som talar för sig själva. Det innebär att man har dragit ned på arbetsmiljöutbildningarna, inte minst när det gäller skyddsombuden. Jag tycker att siffrorna talar för sig själva.

Det är klart att det får konsekvenser för verksamheterna. Det har rapporterats här tidigare. Hillevi Larsson tog upp olika byggföretag. Eva-Lena Jansson tog upp situationer i Örebro när det gäller detta. Vi kan se från industrin, framför allt Livs, som anser att man har en trend som mer och mer styrs av ett bundet arbete och att detta fortsätter. HTF och Sif har också haft negativa indikationer när det gäller det här arbetet.

År 2006 gjorde verket 40 000 inspektionsbesök. År 2010 räknar man med att klara av 28 000 inspektionsbesök. År 2006 gjorde verket 22 500 enskilda besök. Man beräknar att klara 16 000 besök 2010.

Det är mycket statistik och siffror. Jag vet att det är sådant som Sven Otto Littorin gillar.

Det är viktigt att ta vara på det för att se effekterna av skyddsombudsarbetet. Mera jobb – ja, där är vi överens. Men se till att det också blir goda jobb. Det är en viktig förutsättning för folkhälsan.

Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Varför man från förbunden har utbildat färre i arbetsmiljöutbildningarna är en fråga som Sylvia Lindgren nog borde ställa till förbunden och inte till mig. Partsmedlen är ju oförändrade. Hur det har gått till vet inte jag.

Till Eva-Lena Jansson kan jag säga att den andra omgången av uppsägningar inte är ett resultat av några nya besparingar eller någon ny politik. Det är konsekvensanalyser som man har gjort på Arbetsmiljöverket med en ny generaldirektör. Anslaget är, som vi har sagt i åtminstone fem eller sju interpellationsdebatter i det här ärendet, på samma nivå som vid sekelskiftet. Därefter höjdes anslaget kraftigt under de därpå följande åren. Om man vill läsa statistik kan man studera att det inte finns någon

uppenbar koppling mellan Arbetsmiljöverkets anslagsnivå och de arbetsmiljörelaterade skadorna vid olyckor.

Hillevi Larsson pratar om inspektörer och om att det finns en rekommendation från ILO. Som jag har sagt i åtminstone tre interpellationsdebatter är det inte en rekommendation utan en styrelsenotering.

Man ska också komma ihåg att man inte räknar med partssamverkan och skyddsombudsverksamheten när man gör detta underlag. Det är en specifik svensk lösning på detta problem. Om man skulle räkna med det ser bilden helt annorlunda ut. Därför går det inte att göra jämförelsen på de sätt som Hillevi Larsson gör.

Anf. 39 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern sade att det inte finns någon koppling mellan ökade satsningar på Arbetsmiljöverket och fler inspektioner. Är det så jag ska tolka det du sade? Jag skulle vilja få ett förtydligande kring det.

När det gäller regeringens uppdrag i Arbetsmiljöverkets regleringsbrev har man gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att se över att minskningarna av anslagen så långt som möjligt ska belasta andra delar av verksamheten än den regionala tillsynen.

I LO-tidningen säger faktiskt verkets pressekreterare: Målet var att behålla så mycket som möjligt av den regionala verksamheten, men vi har redan tagit bort vad vi kan på huvudkontoret. Hon tillägger att det nu blir inspektörer som får gå eftersom distriktskontoren redan har minskat sin administrativa personal.

Bekymrar det inte arbetsmarknadsministern att fler inspektörer får lämna? Jag är i alla fall bekymrad.

Orsaken till de ytterligare neddragningarna är att kostnaderna blir högre än beräknat och att Arbetsmiljöverket liksom andra myndigheter inte får täckning för stigande priser och löner.

Bekymrar det inte arbetsmarknadsministern? Jag tycker att det är väldigt bekymmersamt.

Redan nu har myndigheternas distrikt i Örebro län, Värmlands län och Västmanland meddelat att med de tidigare besparingarna får arbetsmiljöinspektörerna ägna mer tid åt administrativa uppgifter och mindre tid åt inspektion. Detta är naturligtvis till men för det offensiva arbetsmiljöarbetet där det förebyggande arbetet riskerar att komma i skymundan.

De nya besparingarna kommer enligt Arbetsmiljöverket att leda till att ca 40 inspektörer får lämna sitt jobb. Det går inte att dra några andra slutsatser av regeringens politik än att arbetsmiljöfrågor är av underordnad karaktär och att man har för avsikt att helt underminera inspektionsarbetet och den kunskap som myndigheten i dag besitter.

Jag säger precis som Sylvia Lindgren: Bra med fler jobb, men jobben måste ha bra arbetsvillkor. Vi kan inte tillåta att människor slits ut. Redan i dag är det alldeles för många människor som drabbas av arbetsskador, tillbud och olyckor. Det är inte bra att vi hejar på en utveckling där det kommer flera sådana arbeten. För mig är det jätteviktigt att de nya arbeten som växer fram ska ha trygga anställningsvillkor med god arbetsmiljö och ett klimat där människor törs ta på sig ett fackligt uppdrag som skyddsombud.

Menar ministern att det inte är bekymmersamt att det är arbetsmiljöinspektörer som försvinner? Jag förstod inte av ministerns svar på min tidigare fråga vilken kompetens det är som Arbetsmiljöverket inte behöver ha nu. Ministern har svarat att man kommer att kunna ha kvar den kompetens man behöver. När man nu tvingas sparka inspektörer, vilken kompetens är det man gör sig av med? Vilken kompetens är det man inte behöver i dag som man behövde förra året?

Anf. 40 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag anser inte att man kan jämföra ett skyddsombud och en arbetsmiljöinspektör. Det är ju arbetsmiljöinspektören som är utbildad och känner till alla risker i arbetsmiljön. Även om vi har många duktiga skyddsombud i det här landet är det ändå inspektörerna som är garanten för att arbetet sköts.

Skyddsombuden har ju inga myndighetsutövande funktioner. Det har däremot Arbetsmiljöverket. Det som verkligen kan sätta press på arbetsgivaren är att man hotar med att arbetsgivaren får betala vite om man inte åtgärdar brister inom en viss tid. Man kan till och med få stänga ned hela verksamheten tills man har rättat till arbetsmiljöproblemen. Det gör att en inspektion av Arbetsmiljöverket kan göra otroligt stor nytta för de anställdas arbetsmiljö.

Det förekommer i vissa andra länder att man har försäkringslösningar där arbetsgivaren får försäkra sig mot dålig arbetsmiljö. De som har de sämsta arbetsmiljöerna får då betala den högsta premien. Det är i sig ett incitament för att sköta arbetsmiljöarbetet. Något sådant har vi inte i Sverige. Man kan inte jämföra systemen rakt av. Man måste räkna in olika faktorer.

Grunden är ändå inspektörerna. Jag anser inte att man kan jämställa ett skyddsombud med en inspektör. Det är faktiskt något helt annat.

Regeringen arbetar nu med att äldre ska hållas kvar i arbetslivet. Det har jag ingenting emot så länge det sker på frivillig grund för de äldre som vill jobba längre. Då är arbetsmiljön avgörande. Många går ju till och med i förtidspension. Vi har yrkesgrupper inom industrin och vården till exempel som pensioneras långt tidigare än andra för att de har slit samma jobb. Arbetsmiljöarbetet är basen. Det är mycket som berörs av detta.

Anf. 41 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! När man drar ned på partsmedel och dylikt påverkar det naturligtvis skyddsombudsutbildningarna och register och dylikt som är på väg att försvinna.

Med tanke på att allt fler med arbetsskador ska ut på arbetsmarknaden i så kallade utvecklingsgarantier eller nyfriskjobb krävs naturligtvis också kunskap och tillsyn när det gäller arbetsplatsanpassning för dessa människor så att de inte förvärrar sina skador. Vem ska bevaka att det sker?

Ingen hänsyn till den enskilde individens möjligheter och förutsättningar, neddragningar på arbetsmarknadsutbildningarna och arbetsmiljön och flyttningar kors och tvärs över landet och till och med över nationsgränserna – är det den utvecklingen av arbetslivet som vi har att se fram emot?

Fru talman! Ytterst handlar detta om vilken människosyn man har. Vi socialdemokrater anser att år 2007, när det går bra för Sverige, borde alla ha rätt till en positiv utveckling när det gäller arbetsmiljön och när det gäller ett förebyggande arbete för att förhindra ohälsa och utslagning. Frågorna som man kanske måste ställa sig i detta sammanhang är: Vad anser den borgerliga regeringen att arbetsmiljön är värd? Med tanke på inledningen av diskussionen: Anser regeringen att dålig arbetsmiljö ger en ökad välfärd?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sylvia Lindgren sade i sitt förra inlägg att Socialdemokraterna har en annan syn på arbetslivet, och nu kryddar Sylvia Lindgren till det med människosyn. Det stämmer säkert. Det är nämligen så att Socialdemokraterna lämnade efter sig detta femtedelssamhälle, där var femte svensk i arbetsför ålder står utanför. Det tycker jag visar vilken konstig människosyn som Sylvia Lindgren representerar. Det är uppenbarligen inte arbetslinjen som är poängen även om fagert tal låter sig höras.

Jag vill påminna Sylvia Lindgren om att man inte har dragit ned partsmedlen, utan det är Arbetsmiljöverkets anslag som vi talar om, och det är två helt skilda saker.

Sedan talade Eva-Lena Jansson om vad som har hänt här. Jag vill förtydliga lite grann. Det finns ingen rak koppling, som jag sade i mitt förra inlägg, mellan Arbetsmiljöverkets anslag och antalet arbetsmarknadsrelaterade skador och olyckor. Det är inte så att den procentuella ökningen av anslagen, den kraftfulla som vi såg i början av detta sekel, motsvarades av en motsvarande nedgång i antalet arbetsplatsrelaterade olyckor och skador. Så är det sagt.

Jag tror att vi måste arbeta bredare. Det handlar inte bara om Arbetsmiljöverkets anslag, utan det handlar om något bredare. Grunden är naturligtvis Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet. Men vi behöver mer. Det är också därför som vi har startat arbetet med en ny tankeram för arbetsmiljöfrågorna som ska mynna ut i en ny nationell arbetsmiljöstrategi. Det är möjligen svar på den sistnämnda frågan, om vi menar allvar med arbetsmiljöfrågorna. Den här frågan har varit sorgligt undanträngd i den allmänna debatten under alla de år som Socialdemokraterna hade ansvar för arbetsmiljöpolitiken. Då hände i princip ingenting mer än att det blev mer pengar. Men det blev inte bättre för det.

Anf. 43 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag har svårt att hålla mig för skratt. Men man borde inte skratta. Men när jag får detta svar från Sven Otto Littorin får jag ta det som han säger med en klackspark.

Om man har ökat antalet inspektörer, satsat mer på Arbetsmiljöverket och fler arbetsskador och olyckor anmäls, kan det då finnas en koppling till att människor har förstått att de ska anmäla saker och att de törs anmäla därför att Arbetsmiljöinspektionen har kommit in på arbetsplatser där det kanske inte har funnits starka skyddsombud och inte har funnits kollektivavtal och att de anställda därmed har getts möjlighet att inse att det som har drabbat dem har varit en arbetsskada och att de därför ska anmäla den?

Jag tycker att Sven Otto Littorin inte förstår kopplingen, att det faktiskt kan vara så att antalet ökade inspektioner också kan visa att människor törs göra anmälningar.

Jag har fortfarande inte fått något svar på vilken kompetens som inte kommer att behövas på Arbetsmiljöverket. Uppenbarligen tar man nu bort kompetens. Då är frågan: Vilken kompetens är det som man inte behöver i framtiden?

Jag gav i min tidigare interpellation ett exempel. En byggnadsarbetare hade satt upp en liten byggnadsställning för att nå fönstren. Ställningen lutar en aning på det mjuka underlaget, och bara en meter bakom går järnvägen som dagligen trafikeras av tåg. Om ställningen skulle tippa är det inte bara arbetaren som riskerar att förolyckas utan även lokföraren och eventuella passagerare då ställningen kan få tågtrafiken att spåra ur. Om inte Arbetsmiljöinspektionen hade gjort denna inspektion hade dessa människor fortfarande jobbat där.

Nu ska antalet inspektörer i Örebro län minska, vilket kommer att innebära att antalet inspektioner på arbetsplatser utan skyddsombud kommer att minska. Vems fel är det? Jo, det är regeringens fel.

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Om det fanns en bra koppling mellan Arbetsmiljöverkets anslag och antalet arbetsplatsrelaterade olyckor skulle vi kunna nå noll om vi bara tillsköt tillräckligt mycket medel. Är det detta som Socialdemokraterna föreslår? Det är det naturligtvis inte.

Jag vill påpeka att detta är ett bredare frågespektrum. Vi tog i en debatt alldeles nyss upp hamburgerkedjorna och de otillständiga arbetsvillkor som råder där. Det var inte Arbetsmiljöverkets inspektörer som upptäckte det. Det var inte heller facket eller skyddsombuden som upptäckte det, trots att det fanns kollektivavtal på huvudarbetsplatsen. Det var medierna som upptäckte det. Det tycker jag ganska väl illustrerar att det inte räcker. Det är jätteviktigt med Arbetsmiljöverkets inspektörer. Det är jätteviktigt med det regelverk som finns runt omkring. Men det räcker inte, och det räcker inte att tro att man kan lösa problemet genom att ge Arbetsmiljöverket mer resurser. Det räcker inte. Vi måste göra mer, och där står Socialdemokraterna handfallna.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2007/08:184 om rätt till heltid

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Hillevi Larsson har frågat mig vilka krav jag kommer att verka för att regeringen ska ställa på arbetsgivarna när det gäller att erbjuda sina anställda möjlighet till heltidstjänster och löner som går att leva på, samt om det är förenligt med arbetslinjen att det är mer lönsamt att vara heltidsarbetslös än att vara deltidsarbetslös och vad jag avser att göra för de deltidsarbetslösa som får sämre inkomst med de nya reglerna.

Jag vill börja med att säga att jag anser att det är effektivare att bekämpa deltidsarbetslöshet med förändrade incitament än med ökade krav på arbetsgivarna. Jag anser till exempel inte att minskad deltidsarbetslöshet kan lagstiftas fram. Regeringen har i stället valt att begränsa individernas möjlighet att få arbetslöshetsersättning vid deltidsarbetslöshet. När enbart 75 ersättningsdagar i varje ersättningsperiod kan användas vid deltidsarbetslöshet försvinner möjligheten att få arbetslöshetsersättning som inkomstutbytes under flera års tid. Förändringen tydliggör därmed arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring och förstärker incitamenten för de deltidsarbetslösa att söka heltidsarbeten.

Under 2008 kommer det också att finnas möjlighet för deltidsarbetslösa och timanställda som varit inskrivna vid arbetsförmedlingen i två år eller mer att få nystartsjobb. Detta innebär att det blir billigare för företagen att erbjuda heltidsarbeten till dessa grupper. Att göra det mer förmånligt för företagen att erbjuda heltidsarbeten samtidigt som individerna själva får starkare incitament att kräva heltidsarbeten, är enligt regeringens mening, ett mer effektivt sätt att bekämpa deltidsarbetslöshet än att öka kraven på arbetsgivarna.

För en person som vill arbeta heltid är ett deltidsarbete bara en lösning under en begränsad tid. I vissa situationer är det därför förenligt med arbetslinjen att individer får mer pengar när de är heltidsarbetslösa än när de är deltidsarbetslösa. Visar det sig att deltidsarbetet inte leder vidare till ett heltidsarbete kan det vara mer effektivt, och därmed förenligt med arbetslinjen, att personen i stället söker arbete på heltid.

Jag vill passa på att dementera att begränsningen av ersättningsrätten vid deltidsarbetslöshet leder till ett ökat beroende av försörjningsstöd vilket Hillevi Larsson påstår. Den totala ersättningsperioden påverkas inte av förändringen. Den som inte fått ett arbete som stämmer med arbetsutbudet under den tid som det tar att förbruka 75 ersättningsdagar på deltid har därför ersättningsdagar kvar och kan då få arbetslöshetsersättning på heltid. Arbetslöshetsersättningen ger i de allra flesta fall högre ersättning än vad en person kan få i försörjningsstöd. Även den som fortsätter att arbeta deltid, men utan utfyllnad från arbetslöshetsförsäkringen, kommer i normalfallet att ha en inkomst som är högre än försörjningsstödet.

Slutligen vill jag poängtera att det som framför allt förbättrar situationen för de deltidsarbetslösa är att sysselsättningen och efterfrågan på arbetskraft ökar generellt. Då ökar också sannolikheten för att de som vill arbeta heltid ska kunna göra det. Det jag främst kommer att göra för de deltidsarbetslösa som får sämre inkomst med de nya reglerna är därför att fortsätta bedriva en politik som främjar företagande och sysselsättning. När de som i dag är deltidsarbetslösa får heltidsarbete kommer deras inkomster att förbättras avsevärt.

Anf. 46 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Det som bekymrar mig mest med dessa nya regler är att man väljer att gå på arbetstagarna. Det är arbetstagarna som man ställer krav på, inte arbetsgivarna. Då talar vi ändå om väldigt många som är ofrivilligt deltidsarbetslösa och som faktiskt gärna vill ha heltid för att få en bättre lön.

Man kan se att detta blir en piska för arbetstagaren och en morot för arbetsgivaren. För många arbetsgivare är det väldigt lönsamt att ha kvinnor anställda på deltid. Det kan handla om att man tar in dem när de behövs. Det är till exempel vanligt inom vård och äldreomsorg att man behöver folk på morgonen när de gamla och sjuka ska stiga upp och på kvällen när de ska gå och lägga sig. Mitt på dagen krävs det mindre arbete, förutom under lunchen. Då kan man anställa människor på dessa tider. Men det är samtidigt rätt så besvärliga tider, inte minst om man har familj, alltså just på morgonen och kvällen. Sedan är det väldigt mycket obekvämt arbetstid även på helger.

Det här innebär att många arbetstagare, främst kvinnor, har obekväma arbetstider och betydligt sämre löner. Arbetsgivaren däremot kan plocka russinen ur kakan. Det blir billigare. Man behöver inte betala full lön. Dessutom tar man in dessa personer när man behöver dem.

Det finns inte heller någon naturlag som säger att tjänsterna måste vara deltid. Inom handeln är det likadant. Ofta jobbar snabbköpskassörskor deltid och har dåliga löner. I sportaffären däremot jobbar ofta män som har både heltid och bättre lön. Det är ändå ungefär samma arbetsvillkor, det vill säga att man utifrån verksamheten inte kan motivera att det är nödvändigt med deltidstjänster. Så är det tyvärr i traditionella kvinnoyrken. Där är det väldigt mycket deltid och väldigt ofta dåliga löner.

I stället för att sätta press på arbetsgivaren och kräva heltidstjänster väljer man nu att lägga kraven på arbetstagaren. Det blir ett moment 22 för den som inte vill någonting hellre än att ha ett heltidsjobb. Nu får man själv skulden för att man inte har lyckats övertala arbetsgivaren att ge en ett heltidsjobb.

Det är också väldigt naivt att tro att det här skulle pressa arbetsgivarna att på heltid anställa deltidsarbetslösa. Dessa får en betydligt sämre ekonomi. Fortfarande är det så att väldigt många kvinnor har män där hemma som ofta har betydligt bättre löner och som kan försörja dem. Men det leder också till att kvinnan ännu mer kommer i beroendeställning i förhållande till sin man. Beroende är hon ju ofta redan från början i och med den sämre lönen. Kvinnan hamnar ännu mer i knipa.

Ensamstående kvinnor är i en rävsax. De klarar sig kanske nått och jämnt med den sänkta inkomst som de nya reglerna innebär. Det blir otroligt knapert. Man får vända på vareda slant. Även barnen i familjen drabbas.

Jag är rädd att det här kommer att slå ännu hårdare mot de grupper som redan går på knäna. Tyvärr kan arbetsgivaren fortsätta som förut. Det finns ju ingenting här som handlar om att pressa arbetsgivaren.

Nystartsjobben kan till och med bli ytterligare ett hårt slag mot de här kvinnorna. Det kan bli så att en del av dem som inte längre kan stämpla upp sin inkomst så småningom får nystartsjobb. Det är ju regeringens ambition att man ska säga upp sig från sitt deltidjobb. Det är heltidstjänster som ska sökas. När perioden för nystartsjobbet är slut är risken stor att arbetsgivaren plockar in en ny i stället för den gamla nystartsjobbaren. Därmed är man heltidsarbetslös. Jag är alltså rädd för hur det här kan drabba.

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Mot bakgrund av Hillevi Larssons argumentation är det otroligt glädjande att kunna säga att deltidsarbetslösheten nu mycket kraftigt sjunker.

I Svenska Dagbladet den 27 november säger Boel Callermo på SKL att deltidsarbetslösheten i kommunerna nu minskar mer än i någon annan sektor.

Lars-Åke Almqvist, förste vice ordförande i Kommunal, medger att regeringens åtgärder spelar in: Kommunerna kan inte längre räkna med att alla med ofrivillig deltid kan fylla upp med a-kassa.

Poängen med de här förändringarna – man har ju kunnat deltidsstämpla i upp till 18 år; så har tidigare varit fallet, och detta är helt orimligt – är först och främst att detta inte är förenligt med att ha arbetslöshetsförsäkringen som en omställningsförsäkring. Och vad värre är: Detta har inneburit att arbetsgivarna har kunnat vältra över kostnaderna för sin oförmåga att lösa organisationen av arbetet på a-kassorna och skattebetalarna. De som hamnat i kläm är just de som Hillevi Larsson säger sig värna – de ofrivilligt deltidsarbetslösa kvinnorna, oftast i låglöneyrken.

Det finns bra kommunala arbetsgivare. Nynäshamn är ett exempel på en socialdemokratiskt styrd kommun där man erbjuder alla sina medarbetare heltid. Linköping, en alliansstyrd kommun, gör samma sak.

Förra veckan hade vi exakt samma debatt i samband med att budgeten presenterades. Då citerade jag LO-Tidningen. Det gör jag gärna igen: ”Men just de nya hårdare reglerna för a-kassa fick Bengt Frostmo, socialdemokrat och ordförande i kyrkorådet, att se över kyrkogårdsjobben.”

Det handlar om Marianne som varit säsongsanställd i 19 år och om Ulla-Britt som varit säsongsarbetare i 35 år. Hur kommer det sig att ett socialdemokratiskt styrt kyrkoråd i Ystad inte har kunnat erbjuda heltidsjobb förrän nu? Med all respekt, men det återstår för Hillevi Larsson att försöka svara på det.

Man konstaterar också: Säsongsanställningar är ett avslutat kapitel på Ystads kyrkogård.

Jag nämner detta som ett litet exempel. Rubriken är ”Nya a-kasse-regler gav åretruntjobb”.

Det här är ett typiskt exempel på att det här fungerar. Det är därför som vi också ser deltidsarbetslösheten sjunka. Det går inte nu för arbetsgivarna att vältra över kostnaderna för sin oförmåga att hantera organisationen av arbetet på skattebetalarna och a-kassorna samtidigt som de lågavlönade kvinnorna får sitta i kläm.

Anf. 48 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag är väldigt rädd för ett system som bygger på arbetsgivarnas goda vilja, att en och annan arbetsgivare nu ska säga: Det här känns inte bra. Nu får de ännu sämre betalt. Därför är jag så snäll att jag erbjuder heltidstjänster.

Det här blir väldigt osäkert för den enskilde. En och annan arbetsgivare kan resonera så; det förnekar jag inte. Jag undrar hur det då är med alla andra som har arbetsgivare som säger: Passar det inte tar vi in någon ny. Det finns säkert någon kvinna som har en man där hemma som kan försörja henne.

Eller också tar man in någon som är beredd att leva med en riktigt usel standard.

Man kan inte dra så stora växlar på siffrorna här. Vi måste se detta lite mer långsiktigt. Även bortsett från siffrorna är det vid en jämförelse mellan män och kvinnor fortfarande så att det är gigantiskt långt fler kvinnor som är deltidsarbetslösa. Det finns fortfarande en mängd sådana.

Om det nu går att lagstifta bort detta genom att ställa krav på arbetsgivaren, vilket man nu faktiskt gör – det går dock helt enkelt inte att under en längre tid försörja sig på det här sättet – undrar jag varför det inte går att lagstiftningsvägen ställa krav på arbetsgivaren. Då blir det ju inte så att man hänvisar till arbetsgivarens goda vilja, utan man ställer faktiskt krav på arbetsgivaren som inte längre kan hålla på som nu. Det skulle få precis samma sorts effekt men en mer rättvis effekt eftersom det skulle nå alla arbetsgivare, inte bara dem som nu är ”snälla” nog att erbjuda heltid. Det hade alltså gått alldeles utmärkt.

Det är arbetsgivarna, inte arbetstagarna, som är problemet. Det är ju arbetsgivarna som vägrar att erbjuda heltid. Ställ därför kraven på arbetsgivarna!

Som det står i svaret är det i vissa situationer mer förenligt med arbetslinjen att människor får mer pengar när de är heltidsarbetslösa än när de är deltidsarbetslösa. Detta rimmar väldigt illa för mig. Det måste väl ändå vara bättre att arbeta deltid än att inte alls arbeta.

Regeringen menar att det är jättebra att man säger upp sig från ett deltidsarbete för att söka heltidsarbete. Men det finns ju ingen som helst garanti för att man får ett heltidsarbete. Problemet är just att det finns alldeles för få heltidstjänster. Dessa är som regel redan upptagna, så frågan är: Är budskapet till landets kvinnor, som är den grupp som främst är deltidsarbetslös, att de ska säga upp sig från sina jobb för att därmed få heltidstjänster?

Risken är väldigt stor att man kommer tillbaka slokörad och får acceptera de villkor som arbetsgivaren ställer eller, ännu värre, att man hamnar helt utanför, utan någon ersättning över huvud taget.

Det resoneras så här: Jo, men i normalfallet får man ändå lite mer som deltidsarbetslös än som socialbidragstagare. Det tycker jag är ett väldigt hårt och cyniskt budskap till alla de kvinnor som det här handlar om. Det är fråga om väldigt många, dessutom många gånger ensamstående med barn. Det blir en väldigt tuff ekonomisk situation. Hur man än vrider och vänder på det hela leder det till betydligt sämre inkomster för de här familjerna, vilket leder till att barnfattigdomen blir ännu större. Redan i dag breder den ut sig. Oskyldiga barn drabbas alltså.

I slutet av svaret står det om att när de som i dag är deltidsarbetslösa får ett heltidsarbete kommer deras inkomster att avsevärt förbättras. Det är väldigt tvärsäkert att tala om *när* de får ett heltidsarbete – som om det skulle vara en naturlag. Snarare handlar det *om* de får ett heltidsarbete, för vilket det med det nya förslaget tyvärr inte finns någon garanti.

Jag hoppas att regeringen tänker över detta och faktiskt ställer kraven på arbetsgivaren.

Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag ska börja med att säga att i Örebro kommun, där Litorins partikamrater styr tillsammans med övriga borgerliga partier, ökar

deltidstjänsterna. För två veckor sedan var 20 tjänster ute, varav merparten var på 75 procent eller ännu lägre procentsatser. Man hade för inte så lång tid sedan 10 tjänster som var mellan 40,7 procent och 53,6 procent. Det är den utveckling vi har sett i Örebro ända sedan vi fick den borgerliga majoriteten i kommunfullmäktige där. Det beslut som tidigare gällde genom den socialdemokratiska majoriteten handlade om att man skulle tillsätta nya tjänster bara på heltid.

De som är heltidsanställda och föräldralediga eller sjukskrivna ersätts nu av deltidare. Där tycker jag, fru talman, att arbetsmarknadsministern borde rikta tydliga signaler till sina egna partikamrater som på detta sätt medverkar till fler deltider. Det är bara kvinnor som hamnar i den situationen.

Andelen långtidsarbetslösa ungdomar har ökat stort i Örebro, och andelen långtids-sjukskrivna arbetslösa, som är utrikesfödda, har ökat dramatiskt sedan november 2006. Utanförskapet är alltså stort för en stor grupp i Örebro trots att fler får arbete.

Problematiken med deltidarbetslöshet tycker jag att regeringen inte ser en helhet i. Det regeringen nu gör är att sätta press på dem som är deltidarbetslösa, men man sätter ingen press på arbetsgivarna. Där är det liksom lugn och ro. Där behöver man inte göra någonting. Det är de anställda som inte får heltid som drabbas. Där tycker jag att regeringen är svaret skyldig. Varför ställer man inte krav på arbetsgivarna? Det är väl inget krav på arbetsgivarna om man sänker ersättningen för dem som är deltidarbetslösa. Hur kan det bli ett krav på arbetsgivarna? Uppenbarligen bryr man sig inte om det här.

Jag vill se att regeringen tar ansvar och ställer krav på arbetsgivarna, vilket man inte gör. Jag tycker att man borde vara mycket tydligare.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Är du beredd att rikta krav? Du påtalade tidigare att en socialdemokratisk kyrkofullmäktige, tror jag att det var, hade undvikit att anställa kvinnor som hade haft säsongarbete. Jag håller med ministern att det är bedrövligt. Det är bedrövligt att människor i politiska sammanhang inte anställer människor på heltid utan utnyttjar dem.

Problemet är att arbetsmarknadsministern ställer ännu högre krav på dem som är deltidarbetslösa, men inget krav på arbetsgivarna. Det är den kopplingen jag vill se. Varför ställer man inga krav på arbetsgivaren? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det finns inget krav, Eva-Lena Jansson, för privata företag att anställa över huvud taget. Det finns inget lagstadgat krav på att de ska anställa. Det gör de naturligtvis när företagen växer och det går bra i ekonomin, och de vill producera mer och sälja mer. Det är det enkla korta svaret. Det är frivilliga beslut att anställa i det här landet. Vi har inte planekonomi.

Hillevi Larsson pratar om arbetsgivarnas goda vilja. Den tidigare ordningen var att arbetsgivare kunde skyffla över ansvaret på andra, på akassorna och på skattebetalarna och därmed inte behöva ta något som helst ansvar. Men nu måste de ta det ansvaret.

Då finns det naturligtvis ett alternativ som Hillevi Larsson och jag har diskuterat flera gånger förut, och det är lagstadgad rätt till heltid. Det

skulle vara ett krav att anställa på heltid. Det vill inte ens LO ha längre. Varken LO, TCO eller Saco, Ams eller 18 av de 24 remissinstanser som beredde ärendet vill ha det, av just det skälet att de tyckte att det inte blir någon rätt till heltid, utan det blir en rätt till nolltid. Man kan inte ställa krav på arbetsgivare att anställa över huvud taget. Är det den ordningen vi ska ha, att det inte ska bli några jobb alls? Ja, det ligger i och för sig i linje med socialdemokratisk jobbpolitik sedan tidigare.

Om man gör som man har gjort så kommer det att gå som det har gått.

När vi tog över efter er var Sverige bland dem som hade högsta deltidslöshet i hela EU. Det var det ni lämnade efter. Kan ni vara nöjda med det? Inte ens jag tror att ni är nöjda med det.

Vad ska ni göra åt det i dag? Ja, ni ska lagstifta om rätt till nolltid. Med all respekt, men nu får ni ge er.

Anf. 51 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Det som är tragedin i det här är att kraven på arbetsgivaren försvagas och att de inte anställer folk på heltid. I till exempel Skåne som jag kommer ifrån har vi någonting som kallas Region Skåne. Det är alltså Landstinget i Skåne som erbjuder bland annat sjukvårdstjänster. Nu på grund av besparingar säger man upp drygt 1 000 personal. Det är naturligtvis en katastrof för vården och när det gäller köerna. Är det någon som på allvar tror att regionen i den situationen, med de enorma besparingarna och när man i stället borde nyanställa flera tusen för att täcka behovet, kommer att satsa på heltidstjänster på grund av regeringens nya förslag, på grund av att regeringen nu gör det än sämre för deltidslösa? Jag tror inte det. Är man beredd att säga upp folk som man gör i Skåne är man självklart beredd att låta folk jobba vidare på deltid trots en betydligt sämre löneersättning.

Regeringen drar väldigt stora växlar på det nya att det är en och annan arbetsgivare som kommer att anställa på heltid. Jag tror tvärtom att i de kommuner och landsting där man gör neddragningar blir det ännu tuffare.

Det händer när man kommer med nya radikala reformer och förslag att det stöter på patrull. Det finns de som är tveksamma: Går det här verkligen att genomföra i praktiken?

Där tror jag att man måste våga ta steget. I det här fallet är det ett väldigt radikalt steg som regeringen har tagit när det gäller att försämra för arbetstagarna. Det är de som får betala priset för att de inte blir anställda på heltid. Varför skulle man då inte kunna ta det radikala steget och ställa kravet på arbetsgivarna? Det har man gjort i många andra sammanhang.

Jag vidhåller att regeringen inte vågar ställa krav på arbetsgivarna, däremot på de fattiga kvinnorna. Där hoppas jag att regeringen ändra sig.

Anf. 52 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag ställde frågan till arbetsmarknadsministern om han tycker att det är tillfredsställande att man i kommuner där hans partikamrater styr utökar antalet deltidstjänster och använder kvinnor som reservarbetskraft. Det är det man håller på att pyssla med. Tjänster på 50,3 procent är det ingen som klarar av att försörja sig på.

Jag har hört att arbetsmarknadsministern nekar till att socialbidragen ökar. Det finns kommuner där de inte ökar. Kumla kommun är en sådan kommun där de inte ökar, däremot ökar andelen personer, nya människor, som söker socialbidrag. Det är de som har gått på a-kassa och som nu söker socialbidrag. Det beskriver socialtjänsten i Kumla. Jag vet inte vilka kontakter med dem som arbetsmarknadsministern har haft, men så ser det ut i alla fall.

Jag tycker att det är ett problem när kvinnor får vara en reservarbetskraft. Det arbetsmarknadsministern nu säger är: Allt krav på arbetstagar- na, arbetsgivarna går fria. Arbetsgivarna har inga som helst krav på sig. Jag känner till att arbetsgivaren anställer, avskedar, reglerar arbetet och så vidare. Det är klart att jag vill se krav gentemot arbetsgivarna. Vi kan prata om incitament om man går upp från deltid till heltid och ökar antalet heltidstjänster. Det är ett incitament.

Jag vet att den här regeringen är mest för piska, men kan ni inte ha lite morötter? Det finns inga morötter för de anställda, det är uppenbart, inte för arbetstagar- na. Men arbetsgivarna kanske skulle kunna få lite morötter.

Vi har sett att moroten med nystartsjobb är man tacksam för ända tills den upphör. Sedan kastar man ut den som hade nystartsjobb, och så tar man in en ny. Men kan man tänka sig ett ge en morot till dem som ökar heltidstjänsterna och går från deltid till heltid i våra kommuner? Jag förstår att arbetsmarknadsministerns kolleger i Örebro inte kommer att göra så, men jag hoppas att några kommer att nappa på det i alla fall.

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ja, deltidsarbetslösheten sjunker nu kraftigt, framför allt i kommunsektorn, som SKL säger. Till och med Kommunal säger att det delvis är en effekt av den här regeringens politik. Var det inte det som var poängen?

Socialdemokratisk politik är och har varit verkningslös när det gäller att bekämpa deltidsarbetslösheten. Den här regeringens ekonomiska politik levererar just det som ni har misslyckats med.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2007/08:207 om borgerlig arbetsmark- nadspolitik och konsekvenser för familjer

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Matilda Ernkrans har frågat socialministern om han avser att ta några initiativ för att tillse att familjer inte splittras till följd av den borgerliga regeringens arbetsmarknadspolitik. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill börja med att klargöra något om de motiv regeringen har haft i arbetet med arbetslöshetsförsäkringen. Regeringens främsta prioritering är att alla människor som vill och kan arbeta ska ges möjlighet att göra det. Regeringen har därför tagit initiativ till omfattande åtgärder för att främja sysselsättningen och bryta det stora utanförskapet, varav reforme-

ring av arbetslöshetsförsäkringen är en. De sammantagna resultaten av politiken går redan att avläsa i statistiken. Arbetslösheten sjunker, utanförskapet minskar kraftigt och sysselsättningen stiger i en takt som vi inte har sett på många år.

Mot bakgrund av detta togs den regel i arbetslöshetsförsäkringen som gav arbetssökande möjlighet att under de första 100 dagarna begränsa sitt arbetssökande både till yrkesområdet och till det geografiska närområdet bort, eftersom en sådan generell regel strider mot regeringens strävan att förkorta arbetslöshetstiderna. Syftet med försäkringen är att ersättning ska lämnas under kortare perioder av omställning mellan arbeten. Sannolikheten att hitta ett nytt arbete minskar med arbetslöshetens längd. Det är därför av största vikt att den som är arbetslös finner ett arbete så snart det är möjligt. Att ta bort 100-dagarsregeln var också något som både Arbetsmarknadsstyrelsen och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) förespråkade.

Rimlig hänsyn till den arbetssökandes möjligheter att arbeta inom ett annat yrkesområde, pendla eller flytta ska tas genom tillämpning av reglerna om vad som är ett lämpligt arbete. Av lagen om arbetslöshetsförsäkring framgår att ett arbete ska anses som lämpligt om det inom ramen för tillgången på arbetstillfällen tagits skäligen hänsyn till den sökandes förutsättningar för arbetet samt andra personliga förhållanden. Exempel på personliga förhållanden kan vara familjeskäl såsom att den sökande är ensamstående förälder eller att det finns barn som är beroende av den sökandes tillsyn. Bedömning om vad som är ett lämpligt arbete ska göras under hela ersättningsperioden och detta har inte förändrats av den nya regeringen.

Jag vill passa på att poängtera att det är arbetsförmedlingens uppgift att anvisa arbetslösa till arbeten oavsett om den arbetslöse uppstår arbetslöshetsersättning eller inte. Det är sedan upp till arbetslöshetskassan att avgöra om den försäkrade brustit i de åtaganden han eller hon har enligt försäkringsvillkoren genom att, till exempel, inte ta ett anvisat arbete. Om så är fallet är det arbetslöshetskassan som avgör hur detta ska påverka individens ersättning.

Jag inser dock att arbetet med att anvisa arbetslösa till arbeten inte alltid löper friktionsfritt och att det kan, precis som Matilda Emkrans beskriver, finnas enskilda omständigheter som påverkar. Därför har också IAF i uppgift att utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna och hur dessa tillämpar lagen om arbetslöshetsförsäkring. Det är också IAF som utfärdar föreskrifter om vad som ska gälla för att ett arbete ska anses lämpligt.

Sammanfattningsvis anser jag alltså att det är en god ordning att arbetslöshetsförsäkringen utgör en omställningsförsäkring under kortare perioder av arbetslöshet. Min grundinställning är därför att man ska försöka hjälpa de arbetslösa att finna arbeten så snabbt det går och inte vänta i 100 dagar med detta. Det är därför naturligt att söka jobb på andra orter om det inte finns jobb på hemorten.

Jag menar vidare att det är rimligt att den arbetslöse ska söka anvisade arbeten för att få behålla arbetslöshetsersättningen, även om det kan finnas särskilda skäl att beakta då eventuell nedsättning av ersättningen övervägs. När det gäller det enskilda fallet som refereras till i interpellat-

ionen kan varken jag eller regeringen som helhet ha någon uppfattning om detta.

Mot bakgrund av vad jag nu anfört ser jag inte anledning att vidta några åtgärder i sammanhanget.

Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Statsrådet Littorin, du svarar med många ord och lägger ut texten väl, men säger sedan: Nej, jag tänker inte göra någonting. Jag undrar om det känns bra, om det känns bra i magen och hjärtat att säga: Nej, jag tänker inte göra någonting. Jag är beredd att offra barnen till de arbetslösa föräldrarna. De barnen väljer statsrådet att inte se. De här barnen behöver egentligen inte sina föräldrar, inte lika mycket som andra barn behöver sina föräldrar. Det är skillnad på egna barn och andras ungar. Det är nämligen det du säger när du tycker att det är okej att en springvikarierande småbarnsförälder ska ta ett deltidsarbete 140 mil hemifrån och bakom sig lämna en tvåårig dotter och en man som jobbar många kvällar och helger. Man säger: Ja, ja, men du kan ta det här jobbet 140 mil hemifrån och kan sedan komma hem på helgerna och vara lite mamma på deltid.

Jag undrar om det känns bra i hjärtat. Det kan väl ändå inte vara så att det är så vi vill se Sverige i framtiden, med föräldrar som far hit och dit och bara är hemma på helgerna och gosar lite med barnen och sedan far i väg igen? Det kan väl inte vara en framtidsvision om ett Sverige med barn och föräldrar som mår bra, är lyckliga och utvecklas gott i vårt samhälle?

Nej, jag är lite besviken och ledsen över svaret: Nej, jag kan inte göra någonting. Jag är nämligen övertygad om att alla barn behöver sina föräldrar. Jag är också övertygad om att alla föräldrar vill vara självförsörjande. Man vill ha det där arbetet, men man vill också kunna välja sin familj. Och utmaningen handlar om hur vi kan skapa ett samhälle där människor kan få arbete och försörja sig själva men också klara av att kombinera det med familj. Det måste väl vara det som vi någonstans strävar efter och arbetar för?

Det är av den anledning som jag har valt att ställa den här interpellationen, som jag trodde skulle besvaras av Göran Hägglund, eftersom jag hade uppfattat att han är den i regeringen som ska ha någon sorts ansvar för barn och familj. Nu är det inte så, och jag får respektera hur regeringen fördelar sitt arbete.

Men jag undrar: Känns det bra i magen och hjärtat? Och var finns barnen och föräldrarna i ditt svar?

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Tydligt var det för många ord för Maria Ernkrans.

Den här debatten hade vi förra veckan. Och, ja, det känns väldigt bra att vi inte förlänger perioderna i arbetslöshet, för det är det som 100-dagarsregeln har lett till. Det är precis därför som både Ams och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har sagt att de vill att man ska ta bort den här regeln.

Det finns regler för skäligen hänsyn – det var det jag sade i mitt interpellationssvar för bara några minuter sedan – som ska tas till sökandes

förutsättningar för arbete och andra personliga förhållanden. Samma regler som gällde tidigare gäller i dag från dag 101.

Jag kan naturligtvis inte kommentera det enskilda fallet, och det vet Matilda Ernkrans mycket väl. Jag konstaterar bara att det regelverk som ska ta hänsyn just till de omständigheter som Matilda Ernkrans anför finns på plats och att den avvägningen måste göras. Och vi har Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen som har att övervaka att så sker.

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag hör vad statsrådet Littorin säger, och jag känner mig mycket besviken.

Jag är själv arbetsförmedlare. Åren 1994–2002 jobbade jag som arbetsförmedlare, från och till ska jag säga, för jag fick barn under den tiden och utbildade mig lite. Jag känner inte igen det här sättet att se på människor och på arbetsmarknaden.

Någonstans har den här arbetsmarknadspolitiken tappat koncepterna och bortser helt från att vi alla är en del av en större helhet. Naturligtvis handlar det om att vi ska se till att människor hittar ett arbete så att de kan försörja sig. Det är jättebra och jättepositivt, men det kan inte få dessa orimliga konsekvenser för barnen i vårt samhälle, för barnen till de arbetslösa människorna, som det får i det här enskilda fallet.

Det här är ett enskilt fall, och jag vet att statsrådet inte kan kommentera detta fall. Men det handlar ju om principerna. Om inte statsrådet känner ansvar för hur de här barnen och familjerna får ihop sitt vardagsliv, vem ska då känna ansvaret?

Vi har båda fått förtroendet att fatta beslut som berör många människor. Då måste vi också ta ansvar för konsekvenserna av våra beslut, både de som är bra och de som är mindre bra. Här tycker jag att det finns konsekvenser som är mindre bra och som jag inte ser som en god del av ett konkurrenskraftigt Sverige in i framtiden.

Dessutom är jag övertygad om att det här inte är bra för de barn som drabbas i de här familjerna, och det är inte heller speciellt bra för svensk konkurrenskraft. Den har ju tidigare vilat på att det ska vara rätt person på rätt jobb. Nu handlar det mer om att vilken person som helst kan ta vilket jobb som helst. Jag tror inte att det är bra för produktiviteten, och det är produktiviteten som har gjort att Sverige har klarat konkurrensen.

Jag är fullständigt övertygad om att den här kvinnan, som gärna vill ha det här jobbet, inte kommer att använda sin kreativitet och sin produktivitet till hundra procent i ett jobb 140 mil från sin familj. Hon kommer att längta hem. Hon kommer att undra hur hennes dotter har det där hemma och hur hennes man fixar allt. Hon kommer inte att vara hundra procentigt produktiv.

Det svar som jag fick av många arbetsgivare när jag frågade vad det var de sökte, vad de letade efter var: Vi vill ha rätt person. Det var oftast det svar som jag fick i mitt jobb som arbetsförmedlare. Jag är övertygad om att den här kvinnan inte är rätt person för arbetsgivaren.

Då kommer jag igen tillbaks till frågan: Känner man inget ansvar för de här barnen som inte passar in i borgarnas framgångssaga? Känner man inte ett ansvar för att arbetsgivarna faktiskt ska få rätt person på rätt jobb, så att vi ska kunna vara så där kreativa och produktiva och bevara vår

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag kan säga det en tredje gång: Skälig hänsyn ska tas till sådana personliga omständigheter som just Matilda Ernkrans lyfter upp.

Det är precis det regelverket säger. Det är precis det som har gällt tidigare. Det är precis det som gäller i dag från dag 101. Det finns ingen skillnad. IAF har ansvar för att i föreskrifter definiera detta och för att övervaka att a-kassorna följer det regelverket.

Jag måste ställa en retorisk motfråga. Är det bättre att vi väntar i 100 dagar med att göra allt vi kan för att få människor tillbaka i arbete mot bakgrund av just den här skäliga hänsynen till just de barn som Matilda Ernkrans säger sig vurma för? Jag har svårt att se att det är bättre att stänga dörren. Det är också därför som både Ams och IAF har förespråkat att den här 100-dagarsregeln ska avskaffas, och vi har gjort precis just det.

På slutet pratar Matilda Ernkrans om rätt person till rätt jobb. Ja, det håller jag helt med om. Det är just därför som vi från den 1 januari inrättar enhetsmyndigheten Arbetsförmedlingen med ett fokus, nämligen att förmedla arbeten och kunna ägna sig åt att i en bättre strukturerad myndighetsform kunna göra det som är huvuduppgiften, att matcha. Den matchningen har kapitalt misslyckats.

Om vi tittar på samvariationen mellan arbetslöshet och vakanser ser vi att vi under många år har rört oss i fel riktning. Vi har ökat antalet arbetslösa och antalet vakanser samtidigt. Det är ett bevis på att matchningen inte fungerar. Då kan man fundera över vad man kan göra för att få den att fungera bättre. I grund och botten tror jag att det är tre fyra saker som måste till. En del tar lång tid.

Vi måste se till att vi har ett ekonomiskt paket som gör att det lönar sig att arbeta, att det blir billigare och enklare att anställa och att man har en myndighetsorganisation som sätter matchningen i fokus. Det är just den politik som regeringen driver med arbetslinjen i fokus.

Vi måste över tid se till att utbildningssystemet fungerar bättre och att det finns en koppling mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Jag tycker att den kopplingen har varit alldeles för svag. Där måste många goda krafter till.

Sedan finns det naturligtvis andra saker som måste till. Vi måste fundera över hur morgondagens behov av arbetskraft kommer att se ut. Det är inte alldeles enkelt i en snabbföränderlig värld. Hur vet vi hur behovet av olika tekniska yrken ser ut om tio år? Det är inte alldeles enkelt, men det är inte skäl nog att inte försöka.

Sedan kan man fundera över hur man gör i övrigt när det gäller arbetsmarknadspolitiska utbildningar och annat. Där har vår utgångspunkt varit att lägga fokus på dem som har varit borta från arbetsmarknaden länge. Det är naturligtvis lättare att göra det i en högkonjunktur än i en lågkonjunktur. De som har befunnit sig kort tid i arbetslöshet i en högkonjunktur ska ha kort väg tillbaka till arbete. Det är också därför som vi fokuserar på den rena matchningsfunktionen i arbetsförmedlingen.

För den som har varit borta länge tycker jag att man behöver mer av individuell handläggning och mer av individuell planläggning av hur

Svar på
interpellationer

man snabbast tar sig tillbaka till arbete. Därför har vi inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga satsat 2,6 miljarder för att se till att vi har möjligheter att komplettera med utbildning, arbetspraktik och en lång rad andra saker för att öka möjligheterna till matchning för den enskilda personen.

Anf. 59 MATILDA ERNKRANS (s):

Fru talman! Jag tycker att vi som förtroendevalda, som politiker, och inte minst Sveriges regering, har ett ansvar, om de regelverk som finns inte riktigt i alla dess delar ser till människors individuella situation och behov, att fundera på om det är riktigt rätt.

Sedan är jag fullständigt övertygad om att man kan ha liknande regelverk, men beroende på vilket ledarskap som finns används och nyttjas regelverken på olika sätt. Det är det som gör mig bekymrad. Det ledarskap, den retorik, det synsätt som bland annat arbetsmarknadsministern här för fram gör att enskilda familjer och barn ställs inför orimliga val och konsekvenser i Sverige i dag.

Regeringen säger att man står för barns bästa, att föräldrar behöver mer tid med sina barn och att man tänker införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Vissa barn och vissa föräldrar behöver det, men andra barn bevärdigas inte ens med att ministern funderar lite grann över om det blev riktigt bra och hur vi kan fixa till detta så att också barn till arbetslösa får ha sina föräldrar i närheten. Arbetslösa föräldrar behöver också möjlighet att kombinera ett arbete med familjen.

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Regelverket ska förstås följas. Jag är övertygad om att IAF kommer att utöva sin tillsyn på bästa sätt för att de här särskilda hänsynen ska kunna tas också i det enskilda fall som Matilda Ernkran nämner.

Med det önskar jag Matilda Ernkran en god jul.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2007/08:244 om Krami och MOA

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att Krami- och MOA-verksamheterna ska kunna upprätthållas med oförminskade resurser. Hon hänvisar till att det nätverk som skapats mellan kommunerna där verksamheten finns är oroade för att minskade anslag till länsarbetsnämnderna ska hota verksamhetens existens och att nämndernas framtida deltagande i projekten är oklart.

Arbetsmarknadspolitikerna har nu ett tydligt fokus på matchning och på att alla ska få jobb men även på insatser för dem som står allra längst från arbetsmarknaden. Genomgripande förändringar har gjorts, samtidigt som viktiga uppgifter återstår.

Förutom reformer som ökar de ekonomiska marginalerna för dem som arbetar krävs därför även att vi gör vårt yttersta för att personer som

befinner sig långt från arbetsmarknaden ska kunna återgå till arbetslivet. Detta gäller i synnerhet nyanlända invandrare, långvarigt sjuka och de som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning samt personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga.

När det gäller insatser för att stödja Kriminalvårdens klienter att återinträda på arbetsmarknaden så samarbetar Arbetsmarknadsstyrelsen – Ams – och Kriminalvården kring detta. Målsättningen är att ge intagna i häkte och anstalt liksom dömda till frivård samma service som övriga arbetssökande. Arbetsförmedlingens tjänster ska kunna användas av dem på samma sätt som övriga medborgare i allmänhet kan.

Regeringen anser att det är av stor vikt med fortsatt samverkan mellan Kriminalvården och den nya myndigheten Arbetsförmedlingen. Jag är övertygad om att fortsatt sådan samverkan även i fortsättningen kommer att underlätta för Kriminalvårdens klienter att bryta sitt utanförskap på arbetsmarknaden.

Anf. 62 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag vill passa på att tacka ministern för svaret. Vi har haft en debatt tidigare i dag som handlade om ungefär samma sak med justitieminister Beatrice Ask. Hon säger att hon har ett väldigt nära samarbete med Littorin när det gäller de här frågorna.

Kramiläget i Sverige ser väldigt oroande ut. Det är flera som aviserar att man inte kan fatta ytterligare beslut därför att man väntar på vårpropositionen. Man går på projektpengar fast detta är en permanentad verksamhet. Det finns väldigt många frågetecken i de här frågorna. Det är tveksamt om man ska kunna starta om i Borås. Det är också beklämmande att Krami i Örebro har lagts ned i somras, 2007.

Det har skrivits regleringsbrev i dag. Jag vet inte om arbetsmarknadsministern har tagit upp just det som gäller budgeten och anslaget till yrkesutbildningar som minskar. Det är uppgifter från justitieministern. Det kanske vore bra att fortsätta att hålla kontakten. Så är det. Anslagen har stått stilla flera år, och principiellt är det en minskning.

Krami är för män och MOA för kvinnor. 50 procent av dem som går på Krami och MOA får också jobb sedan, vilket är ett väldigt bra resultat. 90 procent av dem som går yrkesutbildning inom kriminalvården får också jobb. Det var nyligen ett ganska långt inslag i Aktuellt om hur betydelsefullt det är för att de ska kunna komma igen.

Jag ställer mig frågan: Hur är det med den hävdade arbetslinjen? Det blir knutar på den blå tråden. Om man hävdar arbetslinjen väldigt bestämt kan man inte göra så här. Jag har försökt att se på de speciella grupper som står långt från arbetsmarknaden, men jag ser inte en bokstav om just den här kategorin.

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag kan bara säga att jag helt håller med Lena Olsson. Det ska man kanske inte vara så förvånad över. Det jag har sett av Krami- och MOA-verksamheterna har jag en mycket positiv uppfattning om. Jag tycker att det är bra verksamheter.

Det är självklart så att ska vi se till, om jag har förstått justitieministern rätt och det som sägs i den allmänna debatten, att få personer med kriminellt förflutet att på olika vis komma tillbaka i samhället är ett ar-

bete naturligtvis en väldigt god början. Det är därför som vi har inlett ett samarbete för att se över vad vi kan göra för att underlätta övergången. Krami och MOA är en sådan del. Det kan finnas annat vi kan göra för att underlätta för återkomst i arbete så snabbt som möjligt. Det arbetet har vi inlett.

Jag kan också konstatera att de pengar som är avsatta egentligen inte är särskilt mycket pengar. Så det finns nog anledning att hysa förhoppningar, även om jag kanske inte just i dag kan vara väldigt konkret. Frågan är definitivt på bordet. Vi jobbar intensivt tillsammans för att se till att kunna identifiera vilka typer av åtgärder som vi kan vidta för att underlätta återkomst i arbetslivet för den som har ett kriminellt förflutet. Jag håller med om att sådana åtgärder måste starta ganska tidigt under den period en person faktiskt sitter inne för att det ska kunna leda till ett gott resultat.

Däremot skulle jag nog kunna säga att min utgångspunkt har varit att inte en sten ska vara orörd. Jag tror att man får titta på alla de möjligheter till insteg som vi kan finna, olika regelverk som styr och olika arbetsmarknadspolitiska insatser, vad det nu kan vara, för att se hur vi kan göra för att bättre underlätta för dem som har suttit inne att så snabbt som möjligt komma i arbete. Det måste vara bättre än att gå sysslöslös och därmed riskera att återfalla i brottslig verksamhet.

Anf. 64 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Det är bra om man inte tänker i stuprör när det gäller olika departement inom regeringen utan diskuterar. Men jag tror att Kramiverksamheten, och även MOA, eftersom det är så många som lever i ovisshet, vill ha något slags uttalande från ministern om man får vara kvar och om man får fortsätta med den här verksamheten. De har ju förhoppningar om att det ska komma mer resurser i vårpropositionen.

Jag hade en träff med Krami och MOA på Söder i Stockholm, och representanten från arbetsförmedlingen efterlyste att man ska se till att det även kommer med i regleringsbrevet. Kriminalvården har det redan, men från Arbetsmarknadsdepartementet finns det inget sådant regleringsbrev, vilket skulle behövas. Krami är en permanentad verksamhet och kan inte överleva på projektpengar. Det håller i ett eller två år.

När det gäller anslagen till yrkesutbildningar har vi inte sett något tillskott. Det är i princip en minskning. Det är ingenting som kostar mindre i dag, allting kostar ju mer. Kan ministern ge något besked där? För att arbetslinjen ska vara trovärdig vore det väldigt bra om också människor inom kriminalvården blir omnämnda som de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Jag tycker också att man ska ha en eloge för att man lyckas så bra som man har gjort, både när det gäller yrkesutbildningar och i Kramiprojekten, den permanentade verksamheten.

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag håller med Lena Olsson. Det är lätt att ge en eloge till den verksamheten. Jag tycker att det jag har sett har varit väldigt intressant.

Jag tror att en del av den ovisshet som Lena Olsson tar upp baserar sig på omorganisationen av Arbetsmarknadsverket, där vi slår ihop läns-

arbetsnämnderna och Arbetsmarknadsstyrelsen till den nya myndigheten Arbetsförmedlingen.

Det här kan jag också lova Lena Olsson är en fråga som jag kommer att följa upp och som vi kommer att återkomma till på olika sätt och vis. I grunden tycker jag att Lena Olsson pekar på en väldigt bra frågeställning. Hur gör vi för att lättare få personer med kriminellt förflutet som sitter inne tillbaka till arbetsmarknaden? Där tror jag att vi kan vara helt överens i sak.

Krami och MOA är några delar av den här verksamheten som jag tycker är viktig att lyfta fram. Det kan finnas mer vi kan göra i övriga regelverk. Det är det som justitieministern och jag sitter ned och tittar igenom. Jag kan lova Lena Olsson att vi ska ha stora ögon och också rätt stora öron när vi pratar med olika personer som har erfarenheter och insikter i detta för att ta till oss så mycket som möjligt av det som finns.

Jag ber att få återkomma.

Anf. 66 LENA OLSSON (v):

Fru talman! Jag skrev ”jag tror”. Sedan ändrade jag mig, strök ”jag tror”, fru talman, och skrev ”jag vet” att man inom Arbetsmarknadsdepartementet gör *stora* neddragningar ekonomiskt. Jag förstår inte hur man tänker – inte en susning att de här neddragningarna kan leda till så mycket annat.

Däremot skulle jag i den här debatten vilja säga att det väl vore bättre att man satsar på yrkesutbildningar generellt om vi tittar på det här specifikt, i stället för att sänka skatterna för dem som redan har fickorna fulla.

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag ska inte gå in i den sista diskussionen.

Målet måste naturligtvis vara att den som har suttit inne så snabbt som möjligt ska komma ut på arbetsmarknaden. Vi ska utgå från och titta på det som har fungerat bra. MOA och Krami är några sådana verksamheter. Vi ska se om det går att göra mer, om det finns något annat i regelverket som vi också kan göra. Det är det arbetet som Justitiedepartementet och vi på Arbetsmarknadsdepartementet nu har inlett. Målsättningen är att vi ska komma tillbaka med någonting som faktiskt underlättar för att just det ska ske.

Tack och god jul!

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2007/08:245 om en svår situation för deltidsstämplande kvinnor

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förslaget om begränsning av deltidsstämplingen inte ska leda till att stora grupper av deltidsarbetande kvinnor med låga löner slås ut i en mycket svår ekonomisk situation.

Prot. 2007/08:49
20 december

Svar på
interpellationer

Regeringens främsta prioritering är att alla människor som vill och kan arbeta ska ges möjlighet att göra det. Regeringen har därför tagit initiativ till omfattande åtgärder för att främja sysselsättningen och bryta det stora utanförskapet, varav reformering av arbetslöshetsförsäkringen är en. De sammantagna resultaten av politiken går redan att avläsa i statistiken. Arbetslösheten sjunker, utanförskapet minskar kraftigt och sysselsättningen stiger i en takt som vi inte har sett på många år.

Utgångspunkten för arbetslöshetsförsäkringen är att ge människor förutsättningar för att hantera omställning i arbetslivet. Vi vet, efter analyser inom arbetslöshetsområdet, att ju längre en arbetslöshetsperiod är, desto svårare är det att komma tillbaka i arbete. Möjlighet till ersättning under lång tid legitimerar ett utanförskap som regeringen inte kan acceptera. Deltidsarbetande män och kvinnor som vill arbeta heltid måste kunna få chansen att göra det.

I dag kan en hel ersättningsperiod om 300 ersättningsdagar användas för deltidutfyllnad. För den som får ett deltidarbete på 80 procent räcker en ersättningsperiod på 300 dagar till nästan sex års deltidutfyllnad.

Jag har svårt att se hur flera års deltidarbetslöshet kan vara ett led i en effektiv omställning. När möjligheten att få arbetslöshetsersättning på deltid begränsas till 75 ersättningsdagar i varje ersättningsperiod är det inte längre möjligt att få arbetslöshetsersättning som inkomstutfyllnad under flera års tid. I stället motsvarar 75 ersättningsdagar ungefär åtta månaders ersättning för en person som arbetar 50 procent.

När de 75 ersättningsdagarna har förbrukats kommer det att finnas en möjlighet för ensamstående föräldrar med försörjningsansvar för barn under 18 år att få fortsatt ersättning. Denna grupp kommer att erbjudas deltidssysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantin. Det innebär att de får möjlighet att delta i aktiviteter och få aktivitetsstöd de dagar de inte sysselsätts i enlighet med sitt arbetsutbud.

Under 2008 kommer deltidarbetslöshet att kvalificera för nystartsjobb. Ett av huvudsyftena med införandet av nystartsjobb för deltidarbetslösa är att göra det mer lönsamt för arbetsgivare att erbjuda sina befintliga anställda heltid. Detta gäller inte minst i kommuner och landsting, eftersom nystartsjobben från och med den 1 januari 2008 kommer att öppnas upp för alla arbetsgivare också i den offentliga sektorn.

Jag är övertygad om att de kvinnor som nu berörs av reglerna om arbetslöshetsersättning på deltid kommer att gynnas av en politik som ökar deras möjligheter att få ett arbete på heltid.

Anf. 69 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Som bekant är det så att de flesta deltidstjänster besätts av kvinnor. De flesta deltidstämpelare är kvinnor. Könsuppdelningen är oerhört tydlig. Män har heltider – kvinnor har deltider. Så ser det ut.

När regeringen nu ska begränsa möjligheterna att deltidstämpla inom ramen för a-kassan är det i första hand kvinnor som drabbas, många av dem ensamförsörjare.

Inom detaljhandeln finns det oerhört mycket deltidstjänster, men i de delar inom detaljhandeln där det arbetar många män är andelen heltider betydligt högre. Så här ser en del av de fakta som gäller ut. Inom radio- och tv-handeln är 35 procent kvinnor, och 29 procent arbetar deltid. Inom bygghandeln är 39 procent kvinnor, och 25 procent arbetar deltid. Det

här är manligt dominerade delar av detaljhandeln. Företagskulturen är inriktad på heltid. Det innebär också att andelen kvinnor med heltidstjänster är högre här än inom andra delar av handeln. Kvinnorna dras med i en positiv riktning i de delarna av näringslivet.

Men fakta om andra delar av handeln ser ut så här: Inom klädeshandeln är det 66 procent kvinnor, och 50 procent arbetar deltid. Inom skohandeln är det 96 procent kvinnor, och 77 procent arbetar deltid.

Varför är det så att det uppenbarligen går att organisera arbetet för heltidstjänster inom branscher där männen dominerar? Om något visar detta att argumentet om att det inte går att organisera fram heltider är felaktigt. Det går om viljan finns. Det finns positiva exempel på det runt om, både inom privat och offentligt näringsliv, men det är så oerhört mycket jobb som måste göras i övrigt.

Problemet är att det har gått slentrian i det här. Av gammal hävd organiserar man deltider. Det här sker speciellt i kvinnodominerade yrken. Människor tvingas på deltider mot sin vilja.

Nu ska de som mot sin vilja tvingats på deltid straffas för detta genom att deltidstämplingen begränsas till 75 dagar. I stället för att sätta press på arbetsgivaren och försöka lösa problemet där ska man straffa dem som har de här deltiderna. Är det här rimligt? Man slår mot dem som tvingats in i ett felaktigt system i stället för att lösa problemet.

Jag tycker att ministern borde använda sin kraft till att göra någonting åt de här ofrivilliga deltiderna i stället för att, som i sitt svar till mig, göra teoretiska beräkningar av hur länge det går att deltidstämpla.

Varför är det så omöjligt att ha en lagstiftning om heltid? Om man har det så får facket och arbetsgivarna sedan förhandla om deltiderna. Då är det så att Handelsanställdas förbund, LO, har kongressbeslut på att man önskar en sådan här lagstiftning om det inte går att lösa förhandlingsvägen.

Skulle man göra på det här sättet så skulle man markera detta på ett sådant sätt att någonting radikalt skulle hända. Då skulle man göra någonting rejält och inte bara prata. Det är någonting som är mycket bättre än att slå med den här typen av försämringar mot stora grupper av ekonomiskt svaga deltidstämplande kvinnor.

Anf. 70 KURT KVARNSTRÖM (s):

Fru talman! Det här är ett kärt ämne som vi kommer att fortsätta diskutera ett tag till, ministern. Jag vill ställa några frågor i sammanhanget. Jag har läst det svar som Peter har fått och kan konstatera att det finns en hel del som man funderar på. Jag tror att vi i grunden kan se behovet av att många har heltidsanställningar. Det är alltså inte det som skiljer oss åt. Det som skiljer oss åt väldigt mycket – det vill jag poängtera – är metoderna att komma dit, att få fler att jobba heltid.

Jag har väldigt svårt att inse varför den enskilde ska bära hela den här bördan själv. Varför kan man inte med den lagstiftning som var på väg fram också ge arbetsmarknadens parter möjligheter till att föra en ordentlig dialog i den här frågan, att fokusera?

Enligt min mening måste konstruktionen för att hitta heltidsjobb ske ute på arbetsplatserna, inte genom att straffa människor i en försäkring – en försäkring som i dag också ger ett stort överskott. Det finns alltså inget ekonomiskt incitament egentligen för att gå den här vägen.

Jag är väldigt överraskad över att man väljer att ta bort det här. Varför går man inte snabbare fram? Varför begär man inte från arbetsgivaren att faktiskt få ett intyg om förutsättningarna för att lösa det här? Varför har inte Sven Otto Littorin tänkt i de banorna, att faktiskt göra det här till en fråga som finns ute på arbetsplatserna? Det är alltför många som har den här situationen och drabbas av deltid.

I svaret finns också några förslag om att barnfamiljer skulle ha möjligheter att gå i jobb- och utvecklingsgarantin. Men det är, enligt mitt sätt att se det, en ren skrivbordsprodukt. Hur ska det fungera i praktiken för de här grupperna? Och är det bara barnfamiljerna som skulle få del av jobb- och utvecklingsgarantin, eller avser det fler grupper som drabbas av detta?

Jag har i rätt stor omfattning under den tid som har gått under hösten här tagit till mig att den metodik som används alltmer inom handeln går ut på att man väljer att inte säga upp människor när man har överskott på arbetskraft, utan man begränsar arbetstiden för stora grupper. Det här är en metodik som sprider sig inom handeln, och jag skulle gärna vilja ställa frågan till Sven Otto Littorin: Hur ser ministern på den utvecklingen att handeln faktiskt säger upp arbetstid och inte personer i en tid då vi faktiskt har en arbetsmarknad som borde rymma väldigt mycket av det här?

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ja, vi hade ju exakt samma debatt för en timme sedan och också för en dryg vecka sedan, man jag kan naturligtvis återupprepa argumenten.

Lagstadgad rätt till heltid, kräver interpellanten och debattörerna. Jag är lite förvånad. Inte ens LO kräver ju det längre. De har ju gett upp det kravet. Det innebär att inte LO, inte TCO, inte Saco, inte Ams – inte 18 av de 24 remissinstanser som fanns till det här betänkandet tycker att det är en bra idé. De tycker att det är en dålig idé. Och det gör de med argumentet att rätt till heltid inte blir rätt till någonting. Det blir rätt till nolltid. Det är den stora risk man ser.

Vi har ju ingen planekonomi i Sverige. Vi kan inte tvinga företag att anställa på varken det ena eller andra sättet, utan det måste naturligtvis arbetsgivarna själva avgöra.

Det som har hänt är att när man har haft en konstruktion på arbetslöshetsförsäkringen som har inneburit att man kan deltidsstämpla i upp till 18 år, som man har kunnat göra med dagens system, är systemet helt orimligt. Det är inte längre en omställningsförsäkring utan någonting annat. Det har medfört – återigen, som jag sade alldeles nyss – att arbetsgivarna har kunnat vältra över kostnaderna för sin oförmåga att lösa organisationen av arbetet på a-kassorna och på skattebetalarna. Det är precis det som har skett.

Därför är det, tycker jag, så otroligt glädjande att deltidsarbetslösheten nu sjunker kraftfullt. När vi tog över efter er misslyckade jobbpolitik hade vi en av Europas sämsta nivåer när det gäller deltidsarbetslöshet. Nu sjunker den kraftigt, inte minst, som skrevs i Svenska Dagbladet den 27 november, i kommunerna ”mer än i någon annan sektor, påpekar Boel Callermo på SKL.”

Här ber jag att få citera lite grann ur just den här artikeln i Svenska Dagbladet: ”Men också regeringens planer att nästa år begränsa a-kassan för deltidsarbetslösa sätter tryck på arbetsgivarna. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin tycker att kommunerna ska skärpa sig och erbjuda heltider åt sina anställda. Lars-Åke Almqvist, förste vice ordförande i Kommunal, medger att det spelar in.

– Kommunerna kan inte längre räkna med att alla med ofrivillig deltid kan fylla upp med a-kassa, säger han.”

Nej, det är precis just så: politik som verkar – politik som leder till lägre deltidsarbetslöshet.

Låt mig ta ett annat exempel, ur LO-tidningen. Under rubriken ”Nya a-kasseregler gav året-runt-jobb” intervjuar man Ulla-Britt, som har varit säsongare i 35 år, och Marianne, som har varit säsongare i 19 år. Jag citerar: ”Men just de nya hårdare reglerna för att få a-kassa fick Bengt Frostmo, socialdemokrat och ordförande i kyrkorådet, att se över kyrkogårdsjobben. – – – Säsonganställningar är ett avslutat kapitel på Ystad kyrkogård.”

Den socialdemokratiska ledningen för kyrkorådet i Ystad har haft 35 år på sig att ordna till detta. Men det är först med förändrade a-kasse-regler som vi får heltider och ordentliga anställningar på kyrkogården i Ystad.

Det är bara två exempel på att er misslyckade politik har lett till en av de högsta nivåerna på deltidsarbetslöshet i hela Europa. En effektiv politik med lite ordning och reda på området leder till att vi får en lägre deltidsarbetslöshet som också sjunker snabbare i Sverige än på de allra flesta håll i Europa.

Jag säger som jag brukar: Om man gör som man har gjort kommer det att gå som det har gått. Varför skulle er misslyckade jobbpolitik i denna del vara bättre än den politik som faktiskt leder till heltidsanställningar?

Anf. 72 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! LO har inte gett upp något krav på lagstiftning när det gäller heltid. Handelsanställdas förbund, Kommunalarbetsförbundet och Hotell- och restauranganställdas förbund har inte gett upp detta krav.

Detta är kongressbeslut. Detta är frågor som man driver, frågor som man står för. Sedan är det också så att man i första hand söker avtalslösningar. Men när avtalslösningen inte fungerar blir kravet på lagstiftning aktuellt. Så fungerar det. Man har hur länge som helst velat lösa det här förhandlingsvägen och hur länge som helst fått kalla handen från arbetsgiversidan. Vi började aktualisera det här med lagstiftning under förra valperioden. Vi är beredda att gå in med det här. Det skedde tillsammans med fackföreningsrörelsen.

Så sent som i dag pratade jag med representanter för LO-förbunden om detta. Det finns ingen som har gett upp det här kravet. När du står och säger det är det ett sätt att försöka föra folk bakom ljuset. Det är sanningen.

Det är klart att det alltid går att leta upp någon arbetsgivare som har gjort en insats. Om en hygglig kyrkorådsordförande ser till att försöka göra någonting i den situation som ni har ställt till är det bra. Men varför har nu ett stort handelsföretag i Leksand sagt upp hela personalen och i stället utlyst deltidstjänster? De använder den värsta typen av arbetsgivarvetnader och struntar fullständigt i heltidstankar. Varför sker det, om det är så att det sociala patoset plötsligt skulle välla in på den privata arbetsmarknaden? Jag tror att det är lite naivt av Sven Otto Littorin. Vi kommer alltid att hitta både bra och dåliga exempel när det gäller hur sådant här fungerar och hur det organiseras på arbetsmarknaden.

Det finns många som är upprörda över det här. Denna vrede har jag mött på många arbetsplatser. Det är också så att Socialdemokraterna i Dalarna tillsammans med Kommunal i Dalarna, Handelsanställdas förbund i Dalarna och Hotell- och restauranganställdas förbund i Dalarna har genomfört en namninsamling mot detta förslag. 7 865 namn fick vi ihop inom kommunala arbetsplatser, hotell, restauranger och handel på cirka en månad.

Det här skrev man på med omedelbar verkan. Man protesterade mot att lågavlönade, många gånger ensamförsörjande, är de som får det sämre, samtidigt som man tar bort förmögenhetsskatten och förändrar fastighetsskatten på ett sätt som gynnar de mest välbeställda. De protesterar mot att deltidssarbetsares stämplingsmöjligheter inskränks och kräver ett återställande av a-kassan och lagstadgad rätt till heltid. Det här står dessa LO-förbund tydligt bakom. Det är röster som ministern borde lyssna på i stället för att vifta undan.

Det går bra att tala om utanförskapet. Men är det allvar så är regeringen inte beredd att göra någonting när det gäller att bryta deltidernas dominans inom exempelvis handeln. Det är naivt att tro att det här med omedelbar verkan kommer att göra att en massa handelsarbetsgivare struntar i att ha deltidstjänster.

Min konklusion av detta är att ni inte är beredda att ta itu med den könsorättvisa som jag tydligt pekade på i mitt förra inlägg.

Man kommer tillbaka till slutpunkten. Någonstans går skärningspunkten. Antingen är man beredd att försöka göra någonting ordentligt som skär av det här på ett mer grundligt sätt – då är det lagstiftning det handlar om – eller så är det fråga om åtgärder som handlar om att straffa dem som har blivit tvingade till ofrivilliga deltider. Där går skiljelinjen just nu, Sven Otto Littorin.

Anf. 73 KURT KVARNSTRÖM (s):

Fru talman! Jag upplevde att ministern upprepade det han har läst in tidigare och avstod från att svara på de frågor som jag kompletterade med i den tidigare debatten. Jag ställer de frågorna igen.

Vad lägger man på den enskilde? Alldeles speciellt skulle jag vilja nämna just det som händer inom handelns område i dag. Man säger upp personer på deltid från de heltidstjänster de har haft. Hur ska de här människorna agera?

Många gånger är det människor som har jobbat under lång tid i de här företagen som inte har förutsättningarna att vara attraktiva på arbetsmarknaden och hitta de nya heltidsjobben. Hur ska de agera i den här situationen?

Jag frågar också när det gäller svaret om jobb- och utvecklingsgarantin. Hur har Sven-Otto Littorin tänkt att det ska fungera för människor som har oregelbundna arbetstider?

Det är de konkreta frågorna. Varför gör man av det här skrivbordsprodukter som inte fungerar i praktiken? Det är verkligheten.

Jag vill se framför mig att dialogen blir mycket bättre ute på arbetsplatserna och inte blir en dialog i försäkringen. Det är det som det handlar om. Fokus måste flyttas ut på arbetsplatserna. Man måste få en mycket bättre dialog om de här förhållandena på arbetsplatserna. Varför undviker ministern hela tiden att ha fokus på arbetsplatserna? Varför straffar man bara dem som har gått in i en försäkring som ska ge dem ett skydd i de situationer där de inte får arbeta heltid?

Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag ska börja med en upplysning. Under den borgerliga regeringens första år har andelen förtidspensionärer ökat med 1 600 personer. Det finns 1 600 fler förtidspensionärer med den borgerliga regeringens arbetsmarknadspolitik.

Under de senaste åren med socialdemokratisk regering ökade andelen sysselsatta med 150 000. Under motsvarande period med den borgerliga regering har andelen sysselsatta ökat med 80 000. Inför nästa år säger de företag som Ams har pratat med att andelen sysselsatta kommer att öka med 40 000. Det visar att företagen ser att konjunkturen håller på att svänga.

Jag tror att många av dem som är deltidsarbetslösa och som med Moderaternas politik kommer att bli av med sin ersättning också kommer att avregistreras som arbetslösa. Varför ska man vara anmäld när man inte får någon ersättning? Vips har man lyckats trolldom med statistiken, och självklart kommer antalet deltidsarbetslösa att minska på papperet, men knappast i verkligheten. I Moderaternas Örebro ökar andelen deltidsanställda i kommunen. Genom en medveten borgerlig politik har man gått ifrån ett beslut som garanterade att alla nya tjänster som tillsattes skulle vara på heltid. Dessa ersätts nu av deltidstjänster på mellan 40 och 50 procent. Det är moderat politik.

Min fråga är: Kommer Littorin nu att ge sina borgerliga kolleger ute i kommunerna i uppdrag att öka antalet heltidstjänster, eller är det här en del av den samlade politik som nu ska driva hem kvinnorna till hemmet och vårdnadsbidrag?

Många av dem som i dag har deltidstjänster, som inte kommer att kunna få deltidsersättning och heller inte kommer att få någon heltidstjänst – för alla kommer inte att vara garanterade en heltidstjänst bara för att någon drar in arbetslöshetsersättningen för dem – kommer skillnaden mellan en deltidslön på 40,5 procent eller 53,6 procent och vårdnadsbidraget att vara ganska marginell. Är detta vad den borgerliga politiken går ut på? Ska kvinnorna tillbaka till hemmet som reservarbetskraft? Jag måste säga att jag tycker att det är bekymmersamt. Jag undrar vad Littorin tänker ställa för krav på sina kommunala kolleger.

Anf. 75 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Socialdemokraterna hade tolv år på sig. Under de tolv åren misslyckades man kapitalt att minska deltidsarbetslösheten. Det var

tvärtom. Ni lämnade efter er en av de högsta deltidslösheterna i hela Europa.

Med all respekt: Varför skulle mer av samma medicin lösa problemen? Det är klart att det inte gör. Resultatet blev som sagt att ni lämnade efter er en av de högsta deltidslösheterna i Europa. Nu sjunker deltidslösheten snabbare än i nästan alla andra länder.

Jag citerar återigen från Svenska Dagbladet den 27 november: "Men också regeringens planer att nästa år begränsa a-kassan för deltidslösa sätter tryck på arbetsgivarna. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin tycker att kommunerna ska skärpa sig och erbjuda heltider åt sina anställda. Lars-Åke Almqvist, förste vice ordförande i Kommunal, medger att det spelar in. Kommunerna kan inte längre räkna med att alla med ofrivillig deltid kan fylla upp med a-kassa, säger han." Det var väl ganska på pricken det vi menar. Det är precis det som sker.

Utanförskapet har sedan vi tog över minskat med 150 000 personer. Det är fyra Borlänge eller ett halvt Dalarna som har lämnat utanförskap och kommit tillbaka på arbetsmarknaden.

OECD:s Economic Outlook kom häromdagen. Den visar att Sverige har den största nedgången av arbetslösheten från 4,6 procent år 2007 till 3,6 procent år 2009 av alla utvecklade industriländer. Deltidslösheten sjunker nu snabbt. Politik har effekt, och uppenbarligen också bristen på politik.

Anf. 76 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Det sista året vi var i regeringsställning ökade antalet jobb med 153 000. Sedan dess har de ökat med 81 000 i vårt land. Vi har varit inne i en internationell högkonjunktur och har haft en välkött statsökonomi, låg ränta och så vidare. Ni har lyckats rida på den vågen.

Det är övermaga av ministern att stå här och påstå att man med några sorts åtgärder på så här kort tid har lyckats åstadkomma någonting som enbart skulle handla om vilka åtgärder den här regeringen säger sig ha vidtagit.

Om man tittar ser man att räntan pressas upp genom att man inte har finansierat alla skattesänkningar man gör och så vidare. Det är sådana effekter vi nu ser.

Ni säger att vi misslyckades. Vi höll på med heltiderna. Du kan flina och skratta åt det här om du vill. Men det skedde väldigt mycket av arbete under de åren. Vi försökte med frivilliga metoder sätta press på den offentliga sektorn. Det behövs ytterligare åtgärder. Därför går vi in med lagstiftningskravet. Mycket av det som sker är effekter av som man tidigare lagt grund för.

Lagstiftningskravet kvarstår för att orättvisorna och problemen är så stora i det svenska samhället. Jag har redogjort för grundläggande statistik och könsorättvisan i sammanhanget. Grundfundamentet är: Heltid en rättighet, och deltid en möjlighet.

Har man en grundtjänst med heltid och sedan kan förhandla mellan den fackliga organisationen och arbetsgivaren om att det ska vara någonting annat har man skapat en stark position för löntagaren på arbetsmarknaden. I ert system är det arbetsgivaren som bestämmer.

Anf. 77 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Sverige har haft och har en av världens högsta sysselsättningstal. Jag utgår från att det beror på tolv års socialdemokratiskt styre.

Att vi dessutom haft hög andel sysselsatta är också ett tecken på att många kvinnor är inne i arbetslivet. Jag kan bara beklaga att vi har haft väldigt många kvinnor som har haft deltid. Men det ser precis likadant ut i kommunal som privat sektor.

Under den borgerliga regeringens första år har 1 600 fler personer blivit förtidspensionärer. Är det någonting som Sven Otto Littorin också vill ta åt sig äran av? Det skulle jag vilja veta. Det är bekymmersamt att jag inte kan få höra mer än att han citerar tidningen.

Min fråga är: Är du beredd, Sven Otto Littorin, att ta kontakt med dina partikamrater i Örebro för att få dem på andra tankar när det gäller deltidstjänster?

Jag vill också passa på att tacka och önska riksdagens personal och dessutom talmannen god jul och gott nytt år. Mina tankar går förutom till riksdagens personal till dem som ännu inte har fått jobb eller som fortfarande är sjuka och har fått sin ersättning sänkt. De kommer att få en tuff jul på grund av regeringens politik.

Jag önskar att arbetsmarknadsministern använder helgernas ledighet till att fundera över hur man kan medverka till att de som inte har jobb får en bättre tillvaro, när man nu har medverkat till att ersättningen har sänkts.

Fundera på hur det är att fira jul när man inte har jobb och låg ersättning och regeringens politik har inneburit att man inte har råd att köpa julklappar till sina barn!

Anf. 78 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill tacka Peter Hultqvist från Dalarna, som jag själv kommer ifrån, för att han har ställt interpellationen om deltidstämplande kvinnor. Man har ingen vidare jämvikt när det gäller jämställdheten i den här regeringen. Det är kvinnor som är utsatta i allra högsta grad.

Jag har en liten enkel fråga. Jag har två väninnor som är ensamstående mammor och som söker med ljus och lykta för att få ett heltidsjobb, och de lyckas inte. De har svårt att få julen att gå ihop. De möter en osäker framtid.

Här hade vi en lagstiftning som låg på bordet från den förra regeringen. Det var ett samarbete mellan Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det är precis som Peter säger här. Företagen säger upp människor och utannonserar deltidstjänster. Jag tycker att det är skrämmande.

Vad har du att säga till mina två väninnor som är ensamstående med barn? Vad har du att säga till resten av alla dessa kvinnor som har deltidstjänster som du gör stora försämringar för?

Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag skulle vilja citera Svenska Dagbladet från den 27 november: "Men också regeringens planer att nästa år begränsa a-kassan för deltidsarbetslösa sätter tryck på arbetsgivarna. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin tycker att kommunerna ska skärpa sig och er-

bjuda heltider åt sina anställda. Lars-Åke Almqvist, förste vice ordförande i Kommunal, medger att det spelar in. Kommunerna kan inte längre räkna med att alla med ofrivillig deltid kan fylla upp med a-kassa, säger han.” Var inte det syftet med politiken och med interpellationen?

Ni lämnade efter er en av Europas högsta deltidsarbetslösheter. Nu äntligen sjunker den, och den sjunker ordentligt. Sedan vi tog över har utanförskapet minskat med 150 000 personer. Det är fyra Borlänge eller ett halvt Dalarna.

Sysselsättningen ökar, arbetslösheten minskar, deltidsarbetslösheten minskar och antalet arbetade timmar ökar. Vi har rekord i antalet lediga platser på Ams. Jag kan hålla på hur länge som helst.

Det är bara att konstatera att ni hade tolv år på er och misslyckades. Nu har vi på ett år hunnit göra en lång rad saker för att förbättra läget, inte minst för de deltidsarbetslösa kvinnorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 18.08 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka fem minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.12.

14 § Svar på interpellation 2007/08:248 om funktionshindrades situation på arbetsmarknaden

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att funktionshindrade ska ges bättre möjligheter att delta i arbetslivet. Hon hänvisar till en färsk LO-rapport enligt vilken resurserna för att öka de funktionshindrades möjligheter att delta i arbetslivet minskar stadigt.

Enligt den LO-rapport som Sylvia Lindgren refererar till har anslagen till subventionerade arbeten för funktionshindrade minskat sedan 1990 och fortsätter att minska trots att arbetskraftsdeltagandet bara är 52 procent bland funktionshindrade. Rapporten presenterar dock statistik endast fram till och med 2005, det vill säga innan den här regeringen tillträdde.

Statistiken i rapporten pekar alltså på att antalet subventionerade anställningar för personer med funktionshinder har haft en vacklande utveckling under förra regeringens mandatperiod. Den största minskningen av insatser för funktionshindrade under 2000-talet har skett inom Samhall, som tappade i genomsnitt ca 1 000 tjänster per år mellan 2001 och 2003.

Under 2006 införde den förra regeringen nya insatser för funktionshindrade – trygghets- och utvecklingsanställningar – som skulle komplettera Samhall. Regeringen beslutade i budgetpropositionen för 2007 att öka anslaget för dessa nya insatser från 299 miljoner kronor till 849 miljoner kronor för 2007. I år beräknas insatserna omfatta nästan 6 000 personer i genomsnitt per månad, att jämföra med endast 700 under 2006.

Regeringen har dessutom i budgetpropositionen för 2008 ökat resurserna för lönebidrag och Samhall med sammanlagt 588 miljoner kronor 2008. Detta motsvarar drygt 2 000 lönebidragsplatser och drygt 1 000 platser i Samhall. Resurserna ökar ytterligare med 768 miljoner kronor 2009 och 947 miljoner kronor 2010. Därmed kan den tillfälliga ökningen av antalet lönebidragsplatser 2006 och 2007 bibehållas under 2008, och en ytterligare ökning ske från 2009.

Nystartsjobben har också visat sig vara en bra form för att hjälpa funktionshindrade in på arbetsmarknaden. Ca 13 procent av nystartsjobben har gått till funktionshindrade. Inom jobb- och utvecklingsgarantin har även extra resurser tillförts just för att hjälpa funktionshindrade tillbaka till arbetsmarknaden.

Effekten av de ovannämnda insatserna har börjat att märkas, och antalet registrerade arbetslösa med funktionshinder på arbetsförmedlingen har minskat under 2007 från 25 000 i genomsnitt per månad i januari till 19 000 i oktober.

Arbetsmarknadsstyrelsen har tillsammans med Försäkringskassan, Skolverket och Socialstyrelsen fått i uppdrag att inom ramen för sina respektive sektorsansvar för handikappolitiken formulera en gemensam strategi för hur fler personer med funktionshinder ska kunna försörja sig genom eget arbete.

Sammanfattningsvis har regeringen gjort en kraftfull satsning när det gäller subventionerade anställningar för personer med funktionshinder. Den har också aviserat fortsatta förstärkningar på området.

Anf. 81 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret. Det är egentligen ingen måtta på ministerns självförtroende och beröm över den egna insatsen här när det gäller hur mycket man har gjort. Frågan är vilka möjligheter man kunde göra bättre.

Sven Otto Littorin! Statistik kan användas hur som helst – det är inget nytt. Statistik kan vara bra för att förutse trender och förändringar. Men att som i det nu aktuella fallet helt och hållet säga att LO-rapportens statistik gäller endast fram till och med 2005, det vill säga innan den nu sittande regeringen tillträdde, är väl ändå väl magstarkt. Om man tittar i rapporten ser man tydligt i underlaget från bland annat faktablad om lönebidrag för januari 2007 och Ams faktablad för januari 2006 med mera att det är lite dumt att bara sopa det under mattan.

Om nu ministern inte vill tro på LO:s rapport om de funktionshindrades situation på arbetsmarknaden, som visar att bara drygt hälften av alla funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga har jobb i dag, kan han väl ändå inte vara helt blind och döv för Riksrevisionens rapport. Där framkommer tydligt att funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga har en fortsatt svag ställning på arbetsmarknaden.

Låg sysselsättningsgrad, långa inskrivningstider och hög arbetslöshet kännetecknar den gruppen, vars ställning inte har stärkts under 2000-talet. Det är nog rätt och riktigt som en av riksrevisorerna uttrycker sig: Regeringen lever helt enkelt inte upp till målet om att funktionshindrade ska ha samma möjligheter som övriga i samhället att delta i arbetslivet. Det är vad Riksrevisionens företrädare säger.

Riksrevisionen konstaterar att regeringen och även Ams har brustit i styrningen av det arbetsmarknadspolitiska stödet lönebidrag. Ams har inte vidtagit åtgärder för att öka arbetsgivarnas vilja att anställa funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga. Det förekommer brister i handläggning av lönebidragen.

Sven Otto Littorin och jag har fört en interpellationsdebatt om det här tidigare. Det kan klart konstateras att ute på våra arbetsförmedlingar har de som jobbar med förmedling många ärenden med funktionshindrade. Här i Stockholmsområdet är det inte ovanligt att en handläggare har upp till 100 ärenden. Det råder ingen tvekan om att det fordras stora resurser för att kunna möta förhållandet mellan arbetsgivare och den funktionshindrade. Om man drar ned på arbetsmarknadens resurser får det naturligtvis konsekvenser.

Därför är min fråga till ministern fortfarande: Vilka åtgärder tänker ministern bidra med för att förbättra möjligheterna för de funktionshindrade att komma in på arbetsmarknaden?

Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det är möjligt att det är sent. Sylvia Lindgren tog avstamp i en LO-rapport som beskrev den socialdemokratiska regeringens misslyckanden. Även Riksrevisionen analyserar i huvudsak den förra regeringens ekonomiska politik i denna del.

Om inte Sylvia Lindgren vill diskutera den och statistiken som ligger till grund för den kan vi naturligtvis diskutera pengar. Frågan vad vi ska göra ställdes. Jag säger som jag sade i mitt interpellationssvar nyss: trygghets- och utvecklingsanställningar, plus 550 miljoner kronor 2007 i samband med lönebidrag, plus 558 miljoner kronor 2008. Det är bara som exempel på svar på den fråga som Sylvia Lindgren ställde om vad vi ska göra. Vi ser till att det finns resurser för trygghets- och utvecklingsanställningar, för anställningar i Samhall och för lönebidrag.

Samtidigt är det glädjande att registrerade arbetslösa med funktionshinder har minskat från 25 000 i snitt i januari till 19 000 i snitt i oktober. Kan det bli bättre? Ja, självklart.

I grunden är jag naturligtvis helt överens med Sylvia Lindgren om att det inte ska vara någon skillnad om man är funktionshindrad eller inte när det gäller möjligheten att inträda eller återinträda på arbetsmarknaden. Jag är därför mycket glad att den utveckling vi har sett under det senaste året ser ut att hålla i sig.

Anf. 83 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det är just denna självgodhet som jag skulle önska att Sven Otto Littorin stack håll på och att han visade lite ödmjukhet inför vilka åtgärder som måste sättas in i de olika sammanhangen. Det är jättebra med mer lönebidrag; det tycker vi socialdemokrater också. I den delen skiljer det sig inte i budgetsammanhang, utan här har den borger-

liga regeringen tagit sig an mycket av det som den socialdemokratiska regeringen lade fram i sin framtidsbudget. Det är bra.

Men man har dragit ned på arbetsmarknadsåtgärderna, och man har dragit ned på resurserna ute på arbetsförmedlingarna. Det innebär att de människor som är mest utsatta inte får den möjlighet till matchning och coaching som Sven Otto Littorin och hans företrädare pratar så väl om. Då blir effekterna negativa. Det får inte glömmas bort i det sammanhanget. I ett långsiktigt perspektiv handlar mycket också om arbetsmiljö, ohälsa och hur man går vidare i de delarna.

Jag har en artikel i min hand från Dagens Nyheter, tisdagen den 4 december 2007. Rubriken är slående. "Ökad arbetslöshet bland handikappade". Det står: "Andelen arbetshandikappade av de arbetslösa ökar. Trots att regeringen prioriterar gruppen har var fjärde arbetssökande i fackförbundet Kommunals a-kassa ett arbetshandikapp." Tittar man på tabellen som finns med står det: "Funktionshindrade arbetslösa ökar snabbt". År 2003 och 2004 var andelen 8 procent, 2005 var den 9,5 procent, 2006 var den 10 procent och 2007 var den 13 procent. Man ser alltså att detta är en grupp som får svårare att komma ut på arbetsmarknaden.

Då är det ganska självklart att man ställer frågan: Vad är det regeringen gör i detta?

En del sade Sven Otto Littorin i det svar vi har fått både muntligt och skriftligt. Han åberopar bland annat detta med nystartsjobben. De har visat sig vara en bra form för att hjälpa funktionshindrade in på arbetsmarknaden, hävdar Sven Otto Littorin. Tittar man i uppföljningen av nystartsjobben står det att lägst antal funktionshindrade finns inom nystartsjobben. Då tvivlar man lite på de delar som Sven Otto Littorin slår sig så för bröstet för när det gäller denna verksamhet.

Det är inte så att det bara är jag eller vi socialdemokrater som jagar åtgärder inom dessa verksamhetsområden, utan artiklarna i pressen om detta har varit ganska många den senaste tiden. Rubrikerna talar om fortsatt svag ställning för funktionshindrade på arbetsmarknaden, utanförskap på arbetsmarknaden för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga och att det är kontraproduktivt för regeringen att funktionshinderperspektiv saknas i statsbudgeten. Listan kan göras lång, och det är detta som jag så gärna vill att Sven Otto Littorin i all ödmjukhet tar till sig.

Anf. 84 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Låt mig börja med att 13 procent av nystartsjobben har gått till personer med funktionshinder. Det är en större andel än bland arbetskraften i övrigt. Det är bra.

Sylvia Lindgren pratade lite mässande om självgodhet och frågade om jag är nöjd. Nej, det var precis det jag sade i mitt förra inlägg. Är jag nöjd med att antalet inskrivna med funktionshinder har minskat från 25 000 till 19 000 på arbetsförmedlingen? Nej, det är jag självfallet inte.

Men ni bara snackar och snackar. När LO och Riksrevisionen kritiserar den förra regeringens politik för funktionshindrade sätter vi pengar bakom orden. ½ miljard mer till trygghetsanställningar, ½ miljard mer till anställningar med lönebidrag och Samhall. Det är politikens innehåll.

Det är mer än vad ni höll på med. Snacka går ju, men snacka så det går är svårare.

Anf. 85 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det viktiga är väl att man lägger ord i det man säger. För oss socialdemokrater är ett funktionshinder aldrig något som får vara ett hinder för att få jobb. Utgångspunkten måste vara att funktionshindrade i första hand ska få jobb utifrån sin kompetens och inte primärt enbart genom lönebidrag. Därför måste arbetsförmedlingen erbjuda individuellt stöd i form av matchning och coachning parallellt med möjligheten att stödja en anställning genom lönebidrag.

Stöd, hjälp och marknadsföring måste också ut till företagen så att man ser att det går, är positivt och bra att hjälpa dem som är funktionshindrade att komma ut på arbetsmarknaden. Det är här ekvationen inte går ihop.

Timmen är sen och debatterna har varit många. Vi lär säkert återkomma till dessa frågor i fortsättningen. Helt klart är ändå att de som står längst bort från arbetsmarknaden också har svårast att komma in på den samma. Det är där som åtgärderna borde sättas in år 2007, som nu drar mot sitt slut men där vi ändå har haft en mycket positiv utveckling totalt sett i landet. Men regeringen har missat insatserna inom dessa områden, och det gör oss frustrerade.

Sven Otto Littorin kunde ändå ge ett nyårslofte, nämligen att se till att verka för att de funktionshindrade och de som är mest utsatta på arbetsmarknaden ska ha möjlighet till ett bättre arbetsliv 2008. God jul och gott nytt år!

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! De som står längst bort har svårast att komma in, säger Sylvia Lindgren. Det är helt riktigt. Det är också därför, som jag sade i mitt interpellationssvar, som vi tillsätter särskilda resurser för funktionshindrade inom jobb- och utvecklingsgarantin, just för att göra precis det som Sylvia Lindgren efterlyser.

Jag vill återigen påminna om ½ miljard mer i trygghetsanställningar och ½ miljard mer i anställningar via Samhall och lönebidrag. Det är typiska och oerhört konkreta exempel för att få tusentals personer med funktionshinder tillbaka i arbete. Det är väl bra att vi har en politik som levererar det Sylvia Lindgren efterlyser? God jul!

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2007/08:266 om indrivning av a-kasseavgifter

Anf. 87 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig om jag ämnar vidta några åtgärder för att arbetslöshetskassorna inte ska tvingas driva in obetalda a-kasseavgifter till staten. Regeringen genomförde den 1 januari i år förändringar av finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen. Syftet

med reformen var bland annat att åstadkomma ökad försäkringsmässighet genom att skapa incitament för arbetslöshetskassorna att medverka till att arbetslösheten minskar. Reformen innebar också att arbetslöshetsförsäkringens funktion som omställningsförsäkring tydliggjordes. Därigenom gavs också ytterligare förutsättningar för att bryta de arbetslösas utanförskap.

Grunden för de flesta medlemskap är att en medlemsavgift betalas. Om avgiften inte betalas förlorar personen normalt också sitt medlemskap. Samma princip råder för ett medlemskap i en arbetslöshetskassa. Medlemmen kan när som helst utträda ur arbetslöshetskassan genom att meddela detta. Om medlemmen glömmer att betala in avgiften träder en skyddsregel in som innebär att medlemskapet upphör först vid utgången av den andra månaden efter den tid den obetalda avgiften gäller. I dessa fall riskerar personen att få en skuld till arbetslöshetskassan motsvarande tre månaders medlemsavgifter.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäringen (IAF) har som uppgift att utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna. I ett informationsmeddelande (nr 8/2007) från IAF anför myndigheten att återkrav av medlemsavgifter – till den del avgiften täcker den förhöjda finansieringsavgiften – är att betrakta som myndighetsutövning. Fordringar på obetalda medlemsavgifter kan därför inte överlämnas för indrivning till inkassobolag, eftersom ett sådant förfarande står i strid med grundlag. Arbetslöshetskassorna måste i stället hantera kravverksamheten själva. Detta innebär att de i förekommande fall ska upprätta kravbrev och ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten.

Det är ur rättsäkerhetssynpunkt av godo att arbetslöshetskassorna själva hanterar kravverksamheten och inte överlåter denna på privata aktörer. Tillsynen av verksamheten underlättas på detta sätt. Vidare ökar förutsättningarna för att åstadkomma en mer enhetlig tillämpning av regelverket än om privata inkassobolag hade hanterat detta.

Mot bakgrund av ovanstående avser jag inte att vidta någon ytterligare åtgärd i denna fråga.

Anf. 88 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. Vi har diskuterat det här en gång tidigare. Arbetsmarknadsministern hade ungefär samma svar då. Jag tyckte det var lite märkligt, och det finns väl en viss antydning till det här också. Det är ju lite speciellt med arbetslöshetsförsäringen. Den har varit frivillig på så sätt att man kan vara med, men man *behöver* inte vara med. Den gamla kutymen i regelverket för a-kassorna har varit att har man inte betalt avgift då tredje månaden gått ut blir man struken på grund av bristande betalning. Det är det sätt som det har fungerat på tidigare, och det har väl inte varit någon stor diskussion om det. Problemet som har uppstått nu, det känner arbetsmarknadsministern till, kommer sig naturligtvis av försämringarna i a-kassornas regelverk. Den trehundra procentiga höjningen av egenavgiften har ju, som vi har pratat om många gånger tidigare, gjort att många a-kassemedlemmar inte har tyckt att det är värt de här pengarna för att vara med i a-kassorna. Det kan man diskutera i sig, men det är många som säger att de har gjort det valet och anför det som ett argument. Vi ser det allra tydligast i fråga om a-kassor som har mycket tillfällig arbetskraft,

många timanställda, många deltidsanställda och så vidare. Hotell och restaurang är en av de kassor som kanske har drabbats hårdast av det här. Kanske så många som 20–25 procent har lämnat den kassan.

Arbetsmarknadsministern sade det inte i sitt svar, men jag noterade också i går, eller om det var i förrgår, att arbetsmarknadsministern har skjutit fram den här betalningen till den 1 juli 2008, om jag läste rätt. Därmed tycker jag att regeringen, och även arbetsmarknadsministern, till viss del har börjat ökenvandringen. Jag tolkar det som att ni ändå inser att det här är ett stort problem. Flera kassor har mångmiljonbelopp att betala in som de inte har fått av dem som nu har lämnat a-kassan. Frågan är hur lätt det är att få in det här. Är det rimligt att kassorna och kassornas personal ska ägna arbetstid – säkert hundratals timmar, kanske mer om man lägger ihop allting – till att försöka jaga in en avgift från någon som inte vill vara med eftersom regeringen har försämrat regelverket och höjt egenavgiften så att man tycker att det är för dyrt? Det är vad kassornas personal får hålla på med just nu, och det beror ju på regeringens förda politik. De som till syvende och sist får betala den här avgiften, om man inte får in pengarna genom de medel som står till förfogande, är ju de betalande medlemmarna, de som har valt att stanna kvar. Pengarna måste ju tas någonstans.

Jag tycker att det finns ett ansvar för regeringen i ett sådant läge. Vi kan diskutera hela frågan i sig väldigt mycket, men om vi ska koncentrera oss på det här tycker jag att det finns ett ansvar för regeringen. Den måste ta ansvar för de kassor som har de här bekymren eller den här problematiken över huvud taget och säga att vi inte bara skjuter upp de här pengarna till den 1 juli utan de här pengarna fordrar vi inte in. I praktiken kommer det ju i de allra flesta fall att bli så att det är de som har valt att vara kvar i a-kassesystemet som får betala för dem som har lämnat systemet.

Sedan kan man ha synpunkter på, arbetsmarknadsministern, om det är rimligt att man ska gå till Kronofogdemyndigheten och kräva betalt av någon som har varit med i en frivillig förening, som man kanske kan säga, eller en a-kassa som man har lämnat på det sätt som regelverket föreskriver. Naturligtvis kan man säga ifrån och göra en skriftlig uppsägning – en muntlig uppsägning också kanske. Men det står ändå i a-kassornas stadgar att har man inte betalat avgiften inom tre månader blir man också struken på grund av bristande betalning.

Jag skulle vilja ha ett klarläggande för det första av varför arbetsmarknadsministern sköt fram det till den 1 juli och för det andra av varför han stannade där.

Anf. 89 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. I grund och botten är det ju så att tusentals människor har tvingats till en avvägning, ett avgörande. Man har ibland tvingats välja mellan att vara kvar i a-kassan eller ha mat kvar för en hel vecka. Många människor har därmed, trots att de kanske hade behöver den här tryggheten, valt bort den för att klara livhanken, klara av att kunna betala mat för en hel månad. Så dyrt har det ju blivit för många.

Det som nu har skett är ju att man har förändrat den här myndighetens hela roll. A-kassan, som skulle vara en myndighet som skulle gå in och stödja människor vid plötslig arbetslöshet, har nu blivit en myndighet som ska driva in statliga fordringar, som ska driva in pengar som egentligen har att göra med den skatteväxling som borgerligheten har genomfört då man har sänkt skatten för folk och försämrat a-kassan. Därutöver, vilket i och för sig är ett stickspår i det här, har man har infört den här bidragsbrottslagstiftningen, där a-kassan fått rollen att vara ett slags förlängd arm till polismyndigheten. Den ägnar sig nu åt att polisanmäla en massa människor som kanske ibland har gjort fel när de fyllt i papperen till a-kassan.

Jag tycker att det är allvarligt, för enligt uppgift är det ju så att Littorins egna statssekreterare vid möte med alla a-kassor har lovat dessa att man inte ska behöva betala in den förhöjda avgiften för de medlemmar som inte har betalat den. Det är enligt uppgift från a-kassorna själva. Här har man valt att inte leva upp till detta eftersom det handlar om ganska mycket pengar. Och i slutändan är det ju, precis som Sven-Erik Österberg säger, så att de som får ta ansvar, de som får betala, är de aktiva medlemmar som väljer att vara kvar. De får ta ansvar för den politik som regeringen för, den skatteväxlingspolitik som regeringen för. Det slår alltså dubbelt. Dels slår det mot de människor som ser att de inte längre har råd att ha den här inkomsttryggheten, dels slår det mot dem som väljer att vara kvar.

Är det inte dags att börja ta lite ansvar för den förda politiken, ta ansvar för skattesänkningarna och inte dumpa över allt detta på dem som vill ha en inkomsttrygghet?

Anf. 90 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! I grunden handlar det om att om man har omfattats av försäkringen är det rimligt att man betalar för den tid då man har omfattats av den. Det måste vara vår utgångspunkt. Sedan är det naturligtvis så att vi, efter en diskussion med SO, har kommit fram till en återbetalningsplan för kassorna med en sjättedel per månad i ett halvår. Det är ett sätt att just ta det ansvar som Luciano Astudillo efterlyste här i slutet. Dessutom vill jag påminna om att vi i budgeten sköt till ytterligare 250 miljoner kronor i ett engångsbelopp till a-kassorna. Det beloppet överstiger ju vida de utestående a-kasseavgifterna. Det är ett sätt att hantera den typ av förändringar som vi har genomfört.

Anf. 91 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Så långt är det väl bra. Det vittnar om att arbetsmarknadsministern har lyssnat in den problematik som har varit. Det är en ganska stor färförskjutning mot när vi diskuterade det här för någon månad sedan då arbetsmarknadsministern hade en betydligt mer rigid inställning till hur det här skulle gå till. Det är väl den krassa verkligheten som har bankat på och visat vilka problem det ställer till med.

Jag tycker ändå att regeringen har ett stort ansvar. Den här problematiken hade över huvud taget aldrig dykt upp om man inte hade vidtagit de här fruktansvärt drastiska åtgärderna med a-kassan både när det gäller egenavgiften och regelverket.

Som jag sade tidigare är det därför a-kassor som Hotell och restaurangs får ett så stort medlemstapp.

Vi träffade vid ett tillfälle en deltidsanställd kvinna som hade lämnat sin a-kassa och frågade henne: Behöver du inte det här skyddet? Jo, det behöver jag, sade hon. Men du ska veta att med min deltidslön – hon jobbar inom hotell och restaurang – är a-kasseavgiften en veckas mat för mig. Jag har inte råd med det. Jag får välja mellan att ha a-kassa eller att ha råd att köpa mat den här veckan.

Så ser det ut med de inkomster som finns inom den här sektorn när det dessutom handlar om deltid.

Man kan säga att hon egentligen är ofrivilligt oförsäkrad. Det är en väldig skillnad mellan att betala en egenavgift på 70–80 kronor och en på upp mot 300 kronor som den ligger på nu.

Nu kommer arbetsmarknadsministern att fortsätta med det. Från och med den 1 januari ska ju avgiften vara ännu mer differentierad så att de här kvinnorna ska betala ännu mer eftersom de i större utsträckning nyttjar kassan.

Det låter bra med försäkringsmässighet som det står om inledningsvis. Har det inte så här vid jul slagit arbetsmarknadsministern att sätta sig in i vad den här situationen innebär? Vad är det för inkomster de här människorna har? Hur mycket har de över när de har betalat sina nödvändiga utgifter som hyra och el och sådant som vi alla har ungefär lika mycket av. Vi kan naturligtvis unna oss större bostäder, men en rad baskostnader är ungefär lika stora oavsett hur hög inkomst man har. Har man de inkomsterna och dessutom får den här a-kasseavgiften är det inte konstigt att man lämnar a-kassan i förtvivlan. Jag tycker att det är olyckligt att de är oförsäkrade.

Vi har inte sett slutet på detta och vad som händer när arbetsmarknaden vänder. Det gör den ju förr eller senare. Vi får hoppas att det dröjer länge. Ingen önskar att människor ska bli arbetslösa. Då kommer det att visa sig att en hel hop är arbetslösa och skapar stora bekymmer på det här området.

Ansvar ligger väl mycket hos regeringen eftersom reglerna ju är skärpta. Orsakerna var det som vi har diskuterat många gånger. Finansministern skulle ju ha in 10 miljarder från a-kassesystemet. Det är bara en baklängesräkning hur mycket man behövde justera egenavgiften. Vid det tillfället gick det till skattesänkningar som framför allt var riktade till fastighetsskatten i de välbeställda områdena kring storstäderna. Så var det ju. Det var där pengarna skulle hamna.

Nu har statskassan fått in mindre pengar eftersom snart 400 000 har lämnat a-kassesystemet. Det går också att räkna baklänges hur mycket pengar man förlorar på det här systemet. Vi har inte sett någon hejd på raset. Det fortsätter hela tiden.

Ett sätt att ge a-kassorna lite andrum att jobba offensivt, försöka hålla kvar medlemmar, försöka se till att det är en försäkring som fungerar och jobba framåt vore väl att säga att vi lämnar avgifterna och ser framåt. Det är ju ingen katastrof för statskassan. Det vore ju faktiskt en bra vink till de människor som jobbar och sliter med det här, och framför allt till dem som fortfarande är kvar och till sist får betala notan. Det skulle vara en fin julpresent, arbetsmarknadsministern.

Anf. 92 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Som Sven-Erik sade vänder konjunkturen nu. Man kan konstatera att förändringarna i a-kassan inte betydde så mycket. Vårt sista år ökade sysselsättningen med 150 000 nya jobb. Borgerlighetens första år ökade den med 80 000 nya jobb. Nästa år ökar den med 40 000 jobb enligt de prognoser som finns. Nu vänder det. Den fulla effekten av förändringarna i a-kassan får vi se först nu när det vänder. Ams förutspår att arbetslösheten kommer att börja öka nästa år.

Faktum är att människor har tvingats till ett oerhört svårt val mellan att antingen klara livhanken och det nödvändiga som mat och hyra, elräkning, barns fritid eller att ha en sjyst inkomstförsäkring. De har, trots att de kanske inte vill, tvingats att lämna den inkomstförsäkring som fanns. De skulle må bra av att få det här beskedet trots att de redan har straffat ut sig. De som är kvar i a-kassan och annars tvingas ta det ansvar som Littorin inte vill ta får ju betala den ökade kostnaden för den skatteväxling som det här innebär. 10 miljarder togs från det gemensamma systemet för att finansiera de stora skattesänkningarna för dem som redan har mycket. Ta ert ansvar nu.

Anf. 93 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag upprepar vad jag sade. Efter att ha samtalat med SO har vi kommit tillbaka med en återbetalningsplan med en sjättedel per månad i sex månader. I budgeten lade vi 250 miljoner kronor i en engångssumma som ju vida överstiger de utestående a-kasseavgifterna. Jag behöver inte upprepa mer. Den stora a-kassediskussionen har vi ju haft vid ett flertal tillfällen, och vi kommer säkert att ha flera diskussioner framöver.

Anf. 94 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag noterar att arbetsmarknadsministern är uttråkad på den här debatten. Han upprepar samma sak igen. Det betyder inte att debatten kommer att sluta. Det finns skäl att fortsätta den. Jag noterar att arbetsmarknadsministern inte går längre i dag.

Jag vill bara upprepa att det finns skäl att ta det här. Mellan julklapparna och gröten, arbetsmarknadsministern, sänd en liten tanke till hur man hanterar det här nästa år. Det vore ett besked att lämna på det nya året att vi avstår de där delarna som man kräver ska betalas in i en försenad del. Man kan avstå det så kan kassorna jobba mer offensivt framåt med de andra bekymmer som finns när det gäller medlemmar och så vidare. Vi tycker nog alla – där tror jag att vi är överens – att det är viktigt att det finns en a-kasseförsäkring som fungerar när jobbet av ett eller annat skäl försvinner.

Jag ska inte förlänga diskussionen. Jag vill bara säga att jag fick ett mejl i dag från en uppretad före detta lärare som sökte jobb. Han var förbaskad på arbetsförmedlingen – arbetsförmedlingen agerar väl bara efter regelverket. Han hade blivit erbjuden jobb som tomte utanför ett varuhus 14 dagar före jul. Det tyckte han gick under något slags anständighetsgräns. Han hade ändå ganska många akademiska poäng.

Så fungerar arbetsmarknadspolitiken i dag.

Trots allt är det jul och jag önskar arbetsmarknadsministern en god jul. Jag hoppas att det kommer en tomte – om det är den före detta lära-

ren eller någon annan vet jag inte. Vi ses nästa år. Gott nytt år också, arbetsmarknadsministern.

Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag ber Sven-Erik Österberg om ursäkt om han tycker att jag verkar uttråkad. Det var inte avsikten. Jag upprepar mig för att jag menar samma sak i det tredje inlägget som i inledningsanförandet. Ibland är det bra med återupprepningar.

Jag avslutar med att tillönska Sven-Erik Österberg och de andra som ännu inte har deltagit i interpellationsdebatten god jul och gott nytt år. Vi kommer säkert att mötas med nya friska tag efter nyår.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2007/08:268 om utvärdering av privat arbetsförmedlingsverksamhet

Anf. 96 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig om jag ämnar låta utvärdera försöksverksamheten med privata arbetsförmedlingsinsatser.

Luciano Astudillo framhåller att jag vid en tidigare interpellationsdebatt i år bedyrade att jag skulle låta utvärdera de försöksverksamheter som Ams bedriver men att han saknar initiativ om detta från mig.

Jag kan försäkra Luciano Astudillo att Ams försöksverksamhet med upphandlad privat jobbförmedling för olika målgrupper kommer att utvärderas. I detta fall behövs inga initiativ från mig. Ams arbetar i nära samverkan med Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering som har deltagit i utformningen av verksamheten och kommer att utvärdera denna efter det att den avslutas våren 2008.

Jag vill också förtydliga det uppdrag Ams har angående att använda flera kompletterande aktörer. Uppdraget är bredare än att endast gälla en avgränsad försöksverksamhet. Ams ska mer aktivt använda kompletterande aktörer i syfte att förbättra matchningen och motverka utanförskapet. Ams ska säkerställa och tydliggöra att kompletterande aktörer blir en del av tjänsteutbudet. Det är Ams eget initiativ utifrån uppdraget att bedriva en försöksverksamhet med upphandling av privat jobbförmedling. Ytterligare en del i Ams genomförande av uppdraget är att man kommer att genomföra en upphandling avseende insatser inom jobb- och utvecklingsgarantin.

Anf. 97 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Lite av bakgrunden till detta är de uttalanden som Littorin har gjort om att det går för sakta och att det är alldeles för lite av Ams förmedlingsverksamhet som privatiseras. Vi har haft en debatt om detta som var väldigt bra, och vi hade en väldigt positiv ordväxling där Littorin bland annat sade: Jag ska försöka lika fast i detta som när det gäller arbetsrätten och den svenska modellen se till att vi inte privatiserar Ams och att vi också utvärderar den verksamhet som ändå sätts i gång.

1 000 förmedlingstjänster skulle utvärderas och prövas. Vi sossar är inte ideologiska motståndare till att ha komplement. Tvärtom tror vi att det är en viktig del för att hjälpa människor som står långt från arbetsmarknaden. Men vi tror att man ska göra saker i rätt ordning – testa lite och se om det fungerar och utvärdera. Nu pågår, precis som Littorin säger, en utvärdering som görs av IFAU. Man får se om det fungerar bra. Efter utvärderingen får man i så fall köra vidare.

Men Littorin vill inte vänta. Det går för sakta, och det är för små volymer. Det kan jag förstå. I oktober när Ams presenterade en delrapport var det 450 som hade kommit in i denna testgrupp, och av dem hade 10–15 fått jobb. Det är ganska få människor som har fått jobb. Men man måste utvärdera och se hur det går i långa loppet.

Det bekymmersamma är att det statsråd som vid det här laget borde ha lärt sig att göra saker i rätt ordning är Littorin. På område efter område har det varit fel ordning. Det gäller a-kassan. Det var ingen utvärdering. Och nu ser vi att nästan 400 000 har lämnat detta redan nu.

Nystartsjobben var en bärande del av Moderaternas jobbpolitik. Jag tror att det var 30 procent som hade jobb tre månader efter att nystartsjobbet hade påbörjats. Nu går man vidare med privatiseringen av Ams. Här hade Littorin chansen att faktiskt vänta på utvärderingen och vänta på rapporterna, och därefter, utifrån resultatet, välja väg. Men man gör samma misstag. Littorin fortsätter på den inslagna vägen att göra precis tvärtom. Det är inte bra.

Anf. 98 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag hade inte tänkt säga något, men jag ångrade mig. Men jag ska vara ganska kortfattad.

Vi har vid tidigare tillfällen sagt att vi tycker att det är ganska okej att använda andra aktörer för att rikta detta till vissa grupper. Det kan vara bra. Men jag tror att man ska vara väldigt observant på att detta måste utvärderas på ett riktigt sätt. Jag tror inte att det är som har antytts i arbetsmarknadsministerns svar, att han garanterar att Ams kommer att utvärdera detta. Detta har det väl varit lite si och så med om man går tillbaka och tittar i uppföljningar som har gjorts av Riksrevisionen. De utvärderingar som har gjorts är inte så väldigt hedrande. Jag tror att man måste vara väldigt tydlig från regeringens sida i fråga om Ams och att man faktiskt gör en utvärdering.

Om någon får ett uppdrag som aktör måste man titta på hur länge det blir stadigvarande jobb. Blir det bara tillfälliga placeringar som gör att man kan ta in den profit som man har haft för att kunna få folk i jobb? Det måste ändå vara grunden att vår gemensamma uppfattning är att jobben naturligtvis ska bli så långvariga som det över huvud taget är möjligt och att det är detta som är inriktningen och att det är detta som premieras. Då är uppföljningen oerhört viktig, så att man inte har fel kriterier när det gäller hur ersättning betalas ut.

Det är klart att Ams vill lyckas med det uppdrag som man har. Då ska man leverera in det väldigt snabbt. Därför är uppföljningen oerhört viktig. Det är det som jag vill peka på.

Jag vill skicka med arbetsmarknadsministern följande: Var oerhört tydlig i fråga om uppföljningsarbetet, så att man också kan följa hur det har gått. Jag tror att vi alla är ute efter att man ska få en så effektiv och

bra metod som möjligt så att folk kommer ut i jobb så länge som möjligt. Men då får man inte slarva med detta. Jag är inte helt trygg genom att det sägs att Ams gör detta. Jag tror att man måste vara ganska stark och styra detta. Det är det som jag skulle vilja tillföra.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag delar helt Sven-Erik Österbergs bedömning. Här handlar det också om att få valuta för skattepengarna, så att vi på bästa sätt finner de bästa vägarna för dem som har varit borta länge att komma tillbaka.

Ams kommer naturligtvis att själva titta på detta. Men IFAU kommer att vara, och är, en viktig aktör i detta för att på ett korrekt och vetenskapligt sätt undersöka, bedöma och titta igenom just de effekter som Sven-Erik Österberg efterlyser ska undersökas. Jag har också suttit ned med riksrevisorn och talat om just dessa saker, med samma syfte, ska jag säga.

Luciano Astudillo använder ett ord som jag ryggar lite för, och som jag gjorde förra gången, nämligen att *privatisera* Ams. Det är inte det som det handlar om. Jag vill åter understryka detta. Det handlar om att inom ramen för de programverksamheter som vi har utnyttja kompletterande aktörer. Jag kan bara nämna några som exempel, som jag gärna nämner och som jag har nämnt förut inom ramen för det som vi kallar socialt företagande.

Vi har Bastakooperativet i Nykvarn. Vi har Fontänhusen som finns lite utspridda över landet. Vi har Left is right i Kristinehamn som är ett privat företag startat av föräldrar till vuxna barn med Aspergers syndrom. Fontänhusen jobbar med personer med psykisk ohälsa, och Basta jobbar med personer med olika typer av missbruk i bakgrunden. Detta är för mig exempel på kompletterande aktörer som är ideella organisationer men som driver en verksamhet som jag tror att vi kan ha väldigt stor nytta av inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. Det bygger på flera olika faktorer. Jag tror att det bygger ett personligt engagemang och en erfarenhet och en kompetens som bygger på just denna personliga erfarenhet av hur man som kund eller klient, vad man nu ska kalla det i detta sammanhang, resonerar och upplever sin vardag. Detta personliga möte tror jag är oerhört viktigt för att få en legitimitet i åtgärderna.

Om man tittar lite grann på ekonomin, både i Fontänhusen och i Basta, har man lyckats väldigt väl. I Basta, där man jobbar med personer som har många års drogmissbruk i bagaget, lyckas man få ut ungefär hälften av dem som passerar igenom. Med tanke på utgångsvärdet där är det ett väldigt bra resultat. Den andra hälften, som kanske inte kommer i arbete, är där i stället för att vara på Plattan. Jag tycker att det finns all anledning att ta till vara denna typ av kompetens som finns.

Jag ska återgå till Luciano Astudillos frågor. Han frågar om jag ämnar låta utvärdera försöksverksamheten. Ja, jag försökte säga att det görs genom IFAU:s verksamhet. Ams kommer naturligtvis själva att producera rapporter. Vi har också, som sagt, talat med riksrevisorn om detta. Det kommer säkert att finnas mer.

Jag om någon, apropå det som Sven-Erik Österberg tog upp, har anledning att se till att det blir rätt utvärderat. Jag vill ju att varje skatte-

rona ska utnyttjas på allra bästa sätt för att man ska få det bästa möjliga tillgodosett.

Vi har två avstämningstillfällen i hyfsad närtid, som jag upplysningsvis vill nämna. Den 4 februari ska arbetsförmedlingen redovisa en strategi för det fortsatta arbetet med att ta till vara kompletterande aktörers kunskap och kompetens i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Strategin ska innehålla en bedömning av vilka grupper av arbetssökande och vilka delar av myndigheternas tjänsteutbud som kommer att beröras. Strategin ska också innehålla en bedömning av hur många personer som kommer att omfattas och i vilken omfattning. Beroende på myndigheternas bedömning och utvecklingen av antalet arbetssökande som får ta del av kompletterande aktörer kan regeringen komma att ge ett kompletterande uppdrag. Senast den 8 augusti ska myndigheten redovisa vilka tjänster som har upphandlats, vilka åtgärder som har vidtagits i övrigt med anledning av uppdraget, kostnaderna för detta, vilka kompletterande aktörer som har anlåtats samt hur många individer som omfattas och i vilken omfattning tjänsterna har erbjudits. I detta ligger, det kan jag försäkra Sven-Erik Österberg, just att följa upp den typen av frågeställningar som han hade i debatten.

Anf. 100 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern talar om att varje skattekrona ska användas på bästa sätt, att man ska ha valuta för pengarna och om bästa sättet att hjälpa dem som står långt från arbetsmarknaden. Allt detta köper vi också – absolut. Det måste vara i den riktningen som politiken ska gå.

Problemet är att det finns väldigt få utvärderingar av den här typen av verksamheter. När man kör i gång en verksamhet, ett pilotprojekt, med tusen platser som det som nu är i gång och som utvärderas och man innan man fått utvärderingen säger att det är alldeles för lite och att det går för sakta, då blir det väldigt märkligt. Det blir väldigt märkligt när man inte inväntar och avvaktar utvärderingen för att se om det faktiskt blir önskat resultat: att människor hjälps som står långt bort från arbetsmarknaden.

Det är detta som är det allvarliga. Littorin stod förra gången här i kammaren och lovade att han skulle lyssna till utvärderingen. Han lovade att han skulle försöka stå fast vid detta lika mycket som beträffande arbetsrätten och den svenska modellen. Jag känner mig inte trygg numera när jag hör dig, Sven Otto Littorin!

Den borgerliga regeringen hade följande devis: Vi har förberett oss väl. Vi är beredda att regera.

Men så – favong! – körde man i gång med sin politik. Littorin var gladast av dem alla. Vi har ju detta med a-kassan, nystartsjobben och förändringen av Ams. På område efter område har politiken misslyckats.

Här kan Littorin faktiskt dra i nödbromsen. Utvärdera först och använd därefter de kompletterande aktörerna! Gör inte samma misstag som det ni gjorde när det gällde a-kassan och gör inte samma misstag som det ni nu gjort när det gäller nystartsjobben som ju inte ger människor jobb i den utsträckning som ni lovat! Dra i nödbromsen och se till att ordentligt utvärdera den här kompletterande verksamheten innan ni ökar andelen privata aktörer!

Prot. 2007/08:49
20 december

Svar på
interpellationer

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag är naturligtvis glad över att Luciano Astudillo är engagerad i att vi ska se till att använda resurserna på lämpligaste möjliga sätt. Det tar jag till mig. Jag kommer självfallet att fortsätta att analysera och att titta på utvecklingen.

Men samtidigt har jag ett ansvar för alla dem som finns i det långsiktiga utanförskap som ni lämnade efter er. Högkonjunktur efter högkonjunktur står de kvar i långtidsarbetslöshet och utanförskap.

Eftersom Luciano Astudillo med emfas hävdar att allting har blivit så mycket värre sedan vi tog över vill jag påminna om hur det är. Ja, så där en 150 000 personer har lämnat utanförskapet och kommit tillbaka till arbetsmarknaden. De som har lämnat utanförskapet och kommit tillbaka i arbete motsvarar mer än halva Malmö till exempel. Det är inte så illa.

I OECD:s Economic Outlook som publicerades häromdagen konstaterar man att Sverige har den största nedgången i arbetslösheten, från 4,6 procent år 2007 till 3,6 procent år 2009. Man jämför då med alla utvecklade industriländer. Det är naturligtvis glädjande siffror som jag håller fast vid.

Samtidigt kan vi inte slå oss till ro med det. Det är därför som jag tycker att det är så viktigt att vi tar till oss erfarenheter från kompletterande aktörer som de aktörer jag alldeles nyss nämnt. Naturligtvis ska vi utvärdera det och vara beredda att se över vad som behöver göras för att säkerställa att pengarna används på bästa möjliga sätt.

Anf. 102 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det blev väldigt mycket av allmänpolitisk debatt här, men okej. Låt mig ändå få påpeka, arbetsmarknadsministern, att jobben kommer i hela Europa, i alla europeiska länder oavsett om det är höger- eller vänsterpolitik som förs i dem. Det vet Littorin. Sverige ligger på åttonde plats när det gäller de siffrorna.

Sysselsättningen ökade med 150 000 nya jobb under vårt sista år. 80 000 nya jobb har det blivit under ert första år. Nästa år ökar sysselsättningen med bara 40 000 nya jobb. Nu vänder det, Littorin! Nu vänder konjunkturen, så nu får vi se vad er politik har åstadkommit.

Dessutom ligger, vilket också Littorin vet, socialbidragsnivån i era egna budgetskrivningar kvar på samma nivå. Och kvar på arbetsförmedlingarna finns de långtidsarbetslösa som fortfarande väntar på sin tur. Men det är inte bara så att de väntar så som de gjorde under vår tid – också vi har absolut all anledning att se över vår politik för dem som står längst bort – utan det är också så att ni inte bara sviker dem. Ni har även angripit dem med er politik.

Men låt oss gå tillbaka till det som den här debatten handlar om! Det var en möjlighet till eftertanke. Littorin har inte nyttjat det tillfället när det gäller a-kassan. Nästan 400 000 personer har flytt den. Vi har också en massa problem när det gäller vanliga löntagares inkomstrygghet.

Vart tionde nystartsjobb har gett ett riktigt jobb. Så illa gick det med den här bärande delen av Moderaternas jobbpolitik.

När det gäller detta med Ams och den kompletterande förmedlingsverksamheten har ni chansen att dra i nödbromsen och göra saker i rätt ordning. Utvärdera först! Fungerar det, ja, varsågod och kör på då!

God jul, herr arbetsmarknadsminister!

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Ja, de långtidsarbetslösa väntar på perrongen. Jag tror att det ganska exakt är vad Luciano Astudillo sade. Men poängen är att de arbetslösa, om vi skulle vänta på mer försöksverksamheter, som Luciano Astudillo föreslår, skulle stå kvar där på perrongen. Det kan inte jag tillåta.

Vi måste se till att öka insatserna för dem som är funktionshindrade och för dem med olika typer av psykosocial ohälsa, med en missbruksproblematik eller vad som nu kan vara i grunden. De ska inte behöva stå kvar och vänta, utan dessa ska vi, med hjälp av kompletterande aktörer, hjälpa så att de kan komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Jobben kommer över hela Europa, säger Luciano Astudillo. Med det ska vi nöja oss. Ja, återigen: I OECD:s Economic Outlook som kom här-omdagen visar man att Sverige jämfört med alla utvecklade industriländer har den största nedgången av arbetslösheten under åren 2007–2009. Det kan man inte direkt liksom lasta socialdemokratin för.

Slutligen, herr talman, skulle jag vilja önska alla interpellanter – det är några stycken totalt sett – en god jul och ett gott nytt år. Vi möts igen ganska raskt in på det nya året, om jag förstått det rätt. Jag vill också önska talmannen och riksdagens alla snälla och glada medarbetare samma sak. Sedan möts vi alltså efter årsskiftet.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2007/08:269 om misslyckandet med jobbpolitiken

Anf. 104 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Patrik Björck har ställt tre frågor till mig. Den första frågan är hur jag ser på Konjunkturinstitutets resonemang om höga minimilöner i dess senaste lönebildningsrapport. Den andra frågan är om jag avser att vidta några åtgärder för att sänka minimilönerna i Sverige. Den tredje frågan är om jag avser att återkomma med åtgärder för att minska jämviktsarbetslösheten.

Vad gäller minimilönerna anser regeringen att formerna för lönebildningen i första hand är en fråga för arbetsmarknadens parter. Regeringen avser därför inte att vidta några åtgärder för att sänka minimilönerna. Däremot har regeringen infört ett antal åtgärder som gör det billigare att anställa individer som står långt från arbetsmarknaden, vilket förbättrar deras möjligheter att få ett arbete. Tanken bakom dessa åtgärder är att lönestrukturen kan tillåtas vara sammanpressad utan att det försämrar möjligheterna för svaga grupper på arbetsmarknaden att få ett arbete.

Det är samtidigt regeringens uppgift att se till att förutsättningarna är så bra som möjligt för att lönebildningen ska fungera väl. Regeringen har därför förstärkt drivkrafterna för fackförbund att vara ansvarsfulla i löneförhandlingarna genom att avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen från den 1 juli 2008 tydligare kopplas till utgifterna för arbetslöshet. Detta bedöms leda till en bättre fungerande lönebildning och en varaktigt högre sysselsättningsnivå.

Regeringen bedömer att de reformer som har genomförts och aviserats sedan regeringen tillträdde leder till att jämviktsarbetslösheten successivt faller och att den varaktiga sysselsättningsnivån därmed kan öka avsevärt. En liknande bedömning gör bland annat KI och OECD. Om de åtgärder som nu vidtas inte är tillräckliga kommer vi att vidta fler åtgärder för att minska utanförskapet ytterligare, förutsatt att de offentliga finanserna och det ekonomiska läget så tillåter. Regeringens ambition är att alla som vill och kan arbeta ska göra det.

Anf. 105 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret. Misslyckanden med jobbpolitiken har diskuterats i den här kammaren förut och kommer nog att diskuteras länge. När man tar sig vatten över huvudet får man inse att man blir blöt.

Det här misslyckandet har vi kunnat förutse i ett tidigt skede. Nu kan man börja mäta det i mer reella termer. Vi har kunnat förutse det i och med att vi har kunnat bedöma att de åtgärder som regeringen har vidtagit inte kommer att leda till någon lyckad jobbpolitik. Man har en jobbpolitik som i första hand bygger på att man jagar arbetslösa och tror att de är arbetslösa för att arbetslöshetsersättningen är för hög och att man bara genom att piska de arbetslösa hårdare löser jobbpolitiken. Då kan man i ett ingångsskede inse att en sådan politik aldrig kommer att lyckas.

Fördelen nu rent debattmässigt är att vi slipper att slå teorier i huvudet på varandra och citera Calmfors, som vi ägnade oss åt i början, om vem som hade korrekta teorier. Nu kan vi börja titta på verkligheten och se vad regeringens politik har lett till. Det är ett misslyckande. Det säger inte bara politiska motståndare utan det gör man, som jag konstaterar i interpellationen, i Dagens Industri efter en analys av Konjunkturinstitutets rapport om lönebildningen. Man skriver i sin rubrik: "Fiasko för Anders Borg". Vad som menas med fiaskot är specifikt just jobbpolitiken som man inte lyckats med.

I sitt svar säger finansministern att när det gäller minimilönerna anser regeringen att formerna för lönebildningen i första hand är en fråga för arbetsmarknadens parter. Om nu arbetsmarknadens parter är de som framför allt skulle ta ansvar för lönebildningen kanske man inte skulle sätta sig i en sådan situation som man har gjort från regeringens sida. Man har hanterat a-kassa på ett sådant sätt att arbetsmarknadens parter bedömer att det kommer att försvåra den framtida lönebildningen.

EG- domen som kom häromveckan väcker också en massa frågor och farhågor om vad regeringen egentligen har för ambitioner när det gäller minimilönerna. Man har inte på ett kraftfullt sätt gått ut och agerat på ett sådant sätt att folk har kunnat känna något förtroende för att man verkligen vill försvåra minimilönerna. Då framstår det naturligtvis som en icke alltför konspirationsteoretisk uppfattning – eller man kan få den onda aningen – att regeringen kanske kommer att ge sig på att sänka minimilönerna.

Man kan fundera över argumentationen för den sänkta a-kassan. Nu har det visserligen inte lett, åtminstone inte i det här skedet, till att man har lyckats med jobbpolitiken. Åtminstone i teorin byggde hela idén på att man skulle sänka lönerna. Det var det enda sättet som sänkt a-kassa skulle bidra till att man lyckades med jobbpolitiken.

Därför tycker jag fortfarande att det är en berättigad fråga som inte har fått något svar.

När det gäller att regeringens uppgift är att se till att förutsättningarna är så bra som möjligt för lönebildningen, som det sägs här, har man samma problem som jag var inne på. Finansministern säger i sitt svar att regeringen bedömer att de reformer som genomförts och aviserats sedan regeringen tillträdde leder till att jämviktsarbetslösheten successivt faller. Det är möjligen en from förhoppning. Men den analys som man gör av Konjunkturinstitutets rapport är just att jämviktsarbetslösheten inte faller. Då står man tämligen ensam i någon sorts from förhoppning om att kunna lösa ett problem som man har lovat att lösa men där man inte har kunnat visa någon som helst framgång utan bara ett misslyckande så här långt.

Anf. 106 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Det är ett intressant ekonomiskt läge just nu. Riksbanken slog ganska nyligen fast att räntan skulle vara oförändrad. Det var inte oväntat. Det kunde man gissa med ganska stor säkerhet. Men man sände samtidigt en signal om att höjningar ska komma under nästa år. I det konjunkturläge som är just nu är det ingen bra signal. Vi ser i lite varierande del men är nog ganska överens om att konjunkturtoppen är nådd, och man går ned på den andra sidan. Hur den utvecklingen kommer att bli kan nästan ingen gissa. Jag har sett olika utfall och prognoser, men man kan vara rätt säker på att det är väldigt svårbedömt i det läge som har varit.

I ett läge då industriutvecklingen går ned aviseras fortsatta räntehöjningar. Där borde man egentligen ha en stimulans åt andra hållet. Det är där det kommer in att den inhemska efterfrågan fortfarande är så stark, på grund av de 80 miljarder som är utsläppta i skattesänkningar i kanske den starkaste högkonjunkturen i modern tid. Det gör att det håller uppe inflationstrycket så att Riksbanken känner sig nödgad att avisera ytterligare räntehöjningar, som egentligen försvårar i ett läge då konjunkturen vänder.

Det tycker jag är bekymmersamt. Det där är ingenting annat än ett resultat av en finanspolitik som är förd som är väldigt riskabel i det här läget. Det kan ta en ända med förskräckelse. Det kan kanske också balansera ut om finansministern har tur. Men om det råder osäkerhet. Jag tycker ändå att det är ett läge som är ganska osäkert, och det är farligt. Den politik som förs är farlig på så sätt att den har skapat den här situationen. Här kan man inte skylla på någonting annat än den inhemska finanspolitik som förs och som finansministern som är ansvarig för. Den är besvärlig.

Det andra man kan säga är naturligtvis att arbetsmarknadens parter, åtminstone den ena, är ganska provocerade av regeringen. Det är höjda egenavgifter i a-kassan, hårt piskande, borttagna skatteavdrag för fackföreningsavgift och a-kassaavgifter. Fackföreningsrörelsen sade själv att dess ambition i förra lönerörelsen inte var att kräva kompensation för de pålagor som man har fått som löntagare i Sverige. Det var demokratiskt fattade beslut. Men det finns en gräns där man ändå fortsätter. Det är egentligen det som regeringen har gjort. Den ena parten piskar man på.

Det gör att nästa lönerörelse helt enkelt kan bli besvärlig. Till det ska läggas att en av de viktigaste baserna för att vi har haft en så bra ekonomisk utveckling i Sverige under den senaste perioden är att det har varit lönerörelser med relativt låga löneökningar men bra reall utfall som har gett mer pengar i plånboken för löntagarna. Staten har också tagit ansvar och sett till att man har haft en låg inflation. Det är därför det har blivit reallöneökningar.

Vi står på gränsen och ser att det finns ett annat inflationstryck. Det kan skapa en stor oro när man ser att små löneuttag inte ger någon reallöneökning, utan man är förlorare till slut. Det gör att när det kommer an på lönekrav kommer man att se på det här på ett annat sätt, vilket skapar en annan oro.

När det gäller den breda subventionen av låglönejobb i Sverige, framför allt i tjänstesektorn där man försöker få ut mer människor, är det väl bra att folk får jobb. Men i den takt som man drar bort subventionerna – det kommer väl en sådan tid som regeringen också har i sin plan – blir det en press på fackförbunden att inte ta ut för mycket löneökningar. Därför förlorar medlemmarna. Det är väl det som är Anders Borgs strategi. På så sätt har man skapat en ökad klyfta i samhället mellan dem som tjänar minst och dem som tjänar mest.

Det är en tydlig högerpolitik som förs i det här landet under täckmanteln att andra ska få mer. Jag tycker att det är ett systemskifte som Anders Borg har ansvar för.

Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det har många gånger konstaterats att vänstern är och förblir i störst konfrontation med verkligheten och att verkligheten är och förblir vänsterpartiernas största fiende.

Här möter vi en Patrik Björck som hävdar att regeringen har misslyckats med sin politik samma dag som vi fick in ny statistik från försäkringskassorna. Öppen arbetslöshet har minskat sedan regeringen tillträdde från 211 000 till 177 000. Amsåtgärder har reducerats från 155 000 till 90 000. Latenta arbetssökande har minskat från 181 000 till 155 000. Undersysselsättningen har ökat, personer med sjukersättning har minskat med 130 000, personer med sjuk- och aktivitetsersättning har minskat i antal. På punkt efter punkt ser vi nu en historisk nedgång av utanförskapet. Det är en 16-procentig minskning av sjukskrivningarna, och det är en av de kraftigaste sysselsättningsökningarna vi ser i hela Europa.

Vi fick i går – jag försökte hitta det TT-telegrammet men misslyckades med det – ett TT-telegram där man konstaterade att vi på praktiskt taget varje område under 2007 slagit rekord på arbetsmarknaden, trots att 2006 var ett starkt år. Det handlar om sysselsättningen, det handlar om varslen, det handlar om nyanmälda lediga platser, det handlar om arbetslösheten, det handlar om ungdomsarbetslösheten. På punkt efter punkt och område efter område ser vi att vi har en mycket stark arbetsmarknadsutveckling.

Nu kan man, som Sven-Erik Österberg, välja att se det som ett problem att efterfrågan i Sverige är för stark. Den är primärt stark därför att hushållen får en lite högre löneökningstakt och arbetslösheten minskar. Då blir det socialdemokratiska svaret att för många har jobb. Det är för få

som marscherar i arbetslöshetens vaktparad bland de arbetslösa för att förhindra inflationen är den socialdemokratiska tolkningen. Det är för mig en förvriden verklighetssyn.

Vi kan minska inflationen och minska arbetslösheten samtidigt genom att föra en offensiv politik som gör att fler vill komma i arbete, som gör att lönesättningen fungerar bättre och att svensk ekonomi fungerar bättre. Och det är precis den politik som regeringen står för.

Vi kan naturligtvis titta på siffrorna och se att utvärderingen är tydlig. Det går bra när det gäller utanförskapet. Vi pressar tillbaka det utanförskap som Socialdemokraterna lämnade efter sig. Men vi kan också titta på andra utvärderingar.

Vi kan se att IMF konstaterar att vi har den största nedgången av arbetslösheten av alla industrialiserade, utvecklade industriländer.

Vi kan se att OECD framhåller att regeringens politik har en betydande effekt på sysselsättningen, och även där är Sverige det land där arbetslösheten minskar snabbast.

Vi kan se KI:s analyser som tydligt visar hur regeringens åtgärder pressar tillbaka arbetslösheten.

Vi kan se det i kommissionens synpunkter på svensk ekonomi. Där konstaterar man att regeringens politik bidrar till att minska arbetslösheten och pressa tillbaka utanförskapet genom att öka arbetsutbudet och minska jämviktsarbetslösheten.

Mot det här står en socialdemokratisk politik, det vi erfor de år som Sveriges styrdes av socialdemokrater. Det sista man gjorde under mandatperioden var att genomföra en lång rad åtgärder – höjd a-kassa, höjd sjukförsäkring, höjda skatter, mer regleringar på arbetsmarknaden, mer krångel för företagen – som var och en av dem bidrog till att höja arbetslösheten. Var och en av dem var åtgärder som gjorde att färre människor kom i arbete.

Här har vi kontrasterna. När Socialdemokraterna styrde satt ekonomerna och räknade på hur mycket man höjde jämviktsarbetslösheten. När vi styr sitter de och räknar på hur mycket den sänks. Här har vi perspektivskillnaden. Det som vi gör är att vi för en politik för full sysselsättning, men Socialdemokraterna försöker skyla över och dölja sitt eget misslyckande. Det kan vi se på område efter område.

Först var det lönerna som skulle falla, men vi fick de kraftigaste löneökningar för låginkomsttagarna som vi har sett på lång tid. Sedan var det jobben som skulle minska, och då minskade arbetslösheten. På punkt efter punkt har de socialdemokratiska varningarna visat sig vara felaktiga.

Anf. 108 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Frågan är om det är kartan eller verkligheten som man ska följa. Problemet för den borgerliga regeringen är att verkligheten på punkt efter punkt kommer i kapp dem.

När jag säger att vi har ett bekymmer med jobbpolitiken och att jobbpolitiken har misslyckats baserar jag det på en rapport från Konjunkturinstitutet och en analys av Dagens Industri. I rapporten säger man att den pågående nedgången av arbetslösheten sannolikt inte blir varaktig. Och KI:s forskningschef säger: När högkonjunkturen klingar av kommer arbetslösheten obönhörligen att stiga.

Man har alltså inte lyckats. Det är det som är det enkla konstaterandet.

Att vi sedan har stora löneökningar i Sverige må vara hänt. Historiskt sett har vi under socialdemokratiska regeringar haft en räckvidd av år med reallöneökningar som man nu befarar kommer att brytas på grund av att regeringen för en politik som innebär att inflationen och räntan ökar. Det gör att man pratar om att man ska säga upp avtalsår, och det blir oro på arbetsmarknaden. Det här är inte något som jag står här och hittar på, utan detta är verkligheten. Det är ju den som regeringen eller Finansdepartementet möjligen har lite bekymmer med.

Om man slår sönder lönebildningsprocessen genom att mixtra med a-kassan, som man gör, innebär det att de ledande företrädarna för industriavtalet, till exempel, hävdar att de inte kommer att klara av att sluta några treårsavtal framöver. Det har varit en bärande del i den politik som har varit väldigt framgångsrik och som vi, icke att förglömma, fortfarande skördar frukterna av, alltså en politik med stabil finanspolitik och fungerande lönebildning som den borgerliga regeringen nu försöker slå sönder, medvetet eller omedvetet.

Lyckas man då med de förslag som man lägger fram? Det kan man fundera på.

När det gäller det så kallade tjänsteförslaget, som ska vara en del i jobbpolitiken, skriver de företagare som är inbegripna i detta i en debattartikel: Skrota tjänsteförslaget! Man säger att de regler som förslaget innehåller snedvrider konkurrensen.

Det är arbetskraftsbrist, skriker andra företagare. Det stora problemet säger de är att de inte har rätt utbildad arbetskraft. Den sittande regeringen har dragit ned på arbetsmarknadsutbildningen och ställer företagen utan utbildad arbetskraft.

På punkt efter punkt misslyckas man med sin konkreta politik. Det är så verkligheten ser ut.

Sist, men inte minst, har vi fiaskot med nystartsjobben, det som var den bärande delen. Bortsett från att man skulle piska de arbetslösa med sänkt a-kassa, var nystartsjobben det som vi fick till svar varenda gång vi under det första året med den nya regeringen efterfrågade den nya regeringens arbetsmarknadspolitik. I varenda debatt fick vi svaret: Det är nystartsjobben som är lösningen på alla problem.

Nu kommer återigen en möjlighet för oss att utvärdera och se verkligheten. Tidigare kunde vi diskutera ideologin, orättvisan och orättfärdigheten med den här politiken. Nu kan vi också diskutera verkligheten. Nu kan vi utvärdera och se vad som ligger bakom alla dessa ord, alla dessa siffror och all denna statistik, och det är att det är ett fiasko för nystartsjobben. Det är bara en av tio som har fått arbete genom den satsningen.

Dessutom har man sedan man startade sin politik fått problem med lönebildning och inflation. Man misslyckas på punkt efter punkt med alla olika förslag som man lägger fram.

Anf. 109 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Herr talman! Jag vet inte varifrån finansministern får alla siffror som han rabblar här som ett rinnande vatten. Men jag såg senast i dag att antalet förtidspensionärer har ökat med 1 600 personer. När det gäller

nystartsjobben är det, som Patrik Björck sade, en av tio som fortsatt får ett jobb efter en subventionstiden – detta i brinnande högkonjunktur. Det lovar inte gott för en åtgärd som skulle vara en av de viktigaste.

Sedan vet jag inte om finansministern medvetet misstolkar mig. Jag är inte orolig för att det är för många som jobbar. Det var inte det jag sade. Men jag sade att det väl måste oroa finansministern när vi ser att konjunkturen viker. Vi får tydliga signaler från framför allt exportindustrin, som ska dra in pengar till landet, om en minskad efterfrågan. Samtidigt har vi en hög efterfrågan i landet som håller uppe inflationen på en sådan nivå att Riksbanken måste larma om att man ska fortsätta att höja räntan. Ett sådant läge måste väl ändå oroa finansministern, och det beror väl inte på att det är för många som jobbar.

Finansministern själv har slagit sig för bröstet och sagt att man har sänkt skatterna med 80 miljarder. Vi kanske har den starkaste högkonjunkturen på 40 år, och då går finanspolitiken in och släpper skattesänkningar med 80 miljarder. Skattesänkningar är ju lämpliga att släppa in när konjunkturen viker för att stimulera den inhemska efterfrågan. Jag skulle vilja säga att finanspolitiken har skett i fel ordning.

Minskat regelkrångel, säger finansministern. Senast i dag var det några företagare som var här i riksdagen, bland annat hamburgerkedjan Max som får 22 procent högre personalkostnad. De omfattas nämligen inte av de här subventionerna därför att finansministern har dragit vissa gränser. Likadant är det med bemanningsföretag. Bensinmacken har olika kostnader beroende på om man säljer bensin eller om man säljer korv. Det här gör det väl inte lättare för småföretagen och framför allt inte för Skatteverket som ska hålla reda på det här.

Det finns väl lite grann att fundera på. Men kom inte och säg att vi är oroade över att det är för många som har jobb. Det som skapar problemet, finansministern, är att man släpper ut en massa resurser under brinnande högkonjunktur.

Anf. 110 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt oss ta Patrik Björck och Sven-Erik Österberg på allvar och börja med verkligheten.

Den öppna arbetslösheten har sedan i oktober förra året, när regeringen tillträdde, minskat med 35 000 personer. Amsätgärderna har minskat med 65 000 personer. Latent arbetsökande, de som är arbetslösa men som inte har sökt jobb, har minskat med 25 000. Undersysselsatta, som har jobb men som vill arbeta mer, har minskat med nästan 15 000. Antalet personer som är i sjukskrivningar har minskat med 30 000 och antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning har minskat med 3 000. Det är den statistik som vi fick häromdagen från Försäkringskassan respektive SCB. Det är alltså en minskning med 170 000. Räkna man om det i helårsekivalenser, som vi gör på Finansdepartementet, kan man konstatera att det är den största enskilda nedgången sedan vi över huvud taget började göra den typen av mätningar.

Då kunde man möjligtvis tänka sig att Sven-Erik Österberg och Patrik Björck skulle konstatera att här har regeringen varit framgångsrik, att Socialdemokraternas politik har varit missriktad och att Socialdemokraternas analys av vår politik inte har överensstämmt med experternas och

med verkligheten. Då kanske man kan dra slutsatsen av det att här finns det något nytt att lära, något att ompröva och något att utveckla.

Låt oss titta på siffrorna. KI räknar med att sysselsättningen för 2007, 2008 och 2009 ökar med 190 000 personer. Det är en unik uppgång. Den kan möjligtvis jämföras med de mycket starka överhettningår vi hade i slutet av 1990-talet. EU-kommissionen räknar med nästan 150 000 i sysselsättningsökning under samma period. Därmed står vi inför den starkaste arbetsmarknaden av alla i de utvecklade industriländerna. Kan vi inte glädjas åt detta? Kan vi inte konstatera att nu börjar vi ta ett första steg på vägen tillbaka mot full sysselsättning. Vi vet ju att full sysselsättning inte bara är en fråga om ekonomisk stabilitet, bnp-siffror och räntor. Det är en fråga om människor vardag och rättvisa. Det är när vi inte har människor i arbete, när vi har utanförskap och när vi misslyckas med sysselsättningspolitiken som de riktiga klyftorna växer i samhället. Det är då människor inte får känna stoltheten av att ha ett eget arbete. Att återupprätta full sysselsättning måste vara drivkraften för politiken.

Vi vet att Socialdemokraterna avvek från den väg man länge hade slagit in på. Erfarenheterna från den förra mandatperioden och de senaste åren är att ungdomsarbetslösheten ökat, sysselsättningen utvecklades sämre än i många andra länder och vi hade svårigheter att få fart på jobbtillväxten trots att konjunkturen var stark. Socialdemokraternas politiska förslag med stora skattechöjningar för låg- och medelinkomsttagare och kraftigt höjda arbetsgivaravgifter för väldigt många företag betyder färre jobb. Det betyder att sysselsättningen pressas tillbaka med kanske 40 000, 50 000, 60 000 eller kanske till och med 70 000 personer om man skulle ta den här politiken på allvar. Det är naturligtvis en bakvänd politik.

Sven-Erik Österberg säger att efterfrågan är för stark. Det var ju det som sades. Efterfrågan kan aldrig vara för stark i en ekonomi om utbudet är tillräckligt starkt. Hur får man ett ökat arbetsutbud? Jo, det får man naturligtvis genom att det blir mer lönsamt att arbeta relativt att inte arbeta. Det är därför vi nu ser att den viktigaste jobbåtgärden vi nu vidtar är att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare, särskilt för dem som har en möjlighet att gå in på arbetsmarknaden med deltidsjobb.

Här går skiljelinjen i svensk politik. Vi står för en politik som i ord och handling bidrar till att återupprätta full sysselsättning. Socialdemokraterna kritiserar, förnekar verkligheten och har inget eget alternativ. Man saknar en politik för full sysselsättning. Här står alternativen mot varandra. Full sysselsättning eller massarbetslöshet är valen i svensk politik.

Anf. 111 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Finansministern säger att detta att det går bra och att folk får jobb är någonting som vi skulle kunna glädjas åt gemensamt. Det håller jag med om. Det är klart att vi gläds åt det gemensamt. Orsaken till att det går bra är att vi har en stark högkonjunktur, att vi har en situation i det här landet där vi har haft ett högt förtroendekapital och en stark finanspolitik, en bra lönebildningsprocess som har satt oss i den situationen att det går så bra som det gör. Det är konjunkturen och den tidigare förda politiken som gör det.

I Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning konstaterades det bland annat att det senaste året med en socialdemokratisk regering ökade sysselsättningen med 153 000 och under alliansregeringens första år var ökningen 81 000. Den socialdemokratiska regeringen hade alltså dubbelt så hög ökning som alliansen. Det hade vi trots att vi förde en rättvis politik. Trots att vi inte slängde folk till vargarna lyckades vi alltså bättre. Det var inte bara rättvist utan också bättre.

Det som bekymrar mig är inte att folk får jobb i en högkonjunktur. Det skulle vara konstigt att man inte fick jobb i en högkonjunktur. Det kan till och med en alliansregering lyckas med. Det som bekymrar mig är de strukturella problem som alliansregeringen skapar när man krossar lönebildningen, när man inte tar ansvar för effekterna av Vaxholmsdomen, när man lägger sådana krav på a-kassan att arbetsmarknadens parter konstaterar att man inte längre kan sluta några långsiktiga avtal och när arbetsmarknadens parter börjar säga att man ska säga upp avtalen för att man är rädd för inflationen och reallöneökningarna.

Vårt förslag är att man ska föra en politik som skapar en stark stabilitet och en möjlighet till rimlig lönebildning, och sedan vill vi naturligtvis utbilda arbetskraften för att motsvara de behov som företagen har så att man därigenom kan utöka utbudet och verkligen tillfredsställa den arbetskraftsefterfrågan som faktiskt finns i en högkonjunktur och som alliansregeringen har misslyckats med.

Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Patrik Björck gläds nu åt att alliansregeringens politik leder till framgångar och att arbetslösheten minskar. Det är jag glad för. Jag kan förstå att Patrik Björck hävdar att det beror på andra faktorer, och det gör det naturligtvis. Att vi har en stark konjunktur, att vi har en välutbildad arbetskraft och att vi har ansvarsfulla parter på arbetsmarknaden spelar roll, men det var också sant 2004 och 2005 när vi hade en mycket stark konjunktur. Tittar vi på statistiken i dag ser det till och med ut som om konjunkturen var som allra starkast 2005 och 2006, och då halkade Sverige efter i jobbtillväxt. Under den förra mandatperioden accelererade Sverige bland länder med hög ungdomsarbetslöshet. Nu har vi en politik och en regering som vänder på varje sten och som vidtar varje tänkbar åtgärd för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt, och då händer det saker.

Det här är ingen slump. Göran Persson stramade upp a-kassan lite grann i mitten av 90-talet. Då minskade arbetslösheten med 3–4 procent. Gordon Brown gjorde samma sak 1996–1997. Då minskade arbetslösheten. Gerhard Schröder gjorde detsamma i Tyskland. Då minskade arbetslösheten. Nu gick Schröder mycket hårdare fram. Han sänkte den ju till 65 procent och kopplade den till tolv månader.

När alliansregeringen gör samma sak får det samma effekter. Vi gör det mer lönsamt att arbeta, vi återupprättar arbetslinjen i våra transfereeringar och vi bygger en stark arbetsmarknad där ansvarsfulla parter gemensamt i en svensk modell kan pressa tillbaka arbetslösheten och återupprätta full sysselsättning. Vi återupprättar den svenska modellen. Det var så här det såg ut och det var så här det fungerade när vi på 50- och 60-talet hade full sysselsättning och klarade av att förena det med pris-

stabilitet och starka offentliga finanser. Det är precis det vi ska återupprätta. Full sysselsättning är fundamentet för alliansens politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2007/08:270 om regeringens förlorade förtroende

Anf. 113 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att återställa de svenska hushållens förlorade förtroende för ekonomin. Patrik Björck refererar till Konjunkturinstitutets barometer för företag och hushåll som kom ut den 27 november 2007 där hushållen uppvisar mindre optimistiska förväntningar för den svenska ekonomin och för arbetslösheten på ett års sikt än vad de gjorde en månad innan.

Att hushållens framtidsförväntningar för den svenska ekonomin har dämpats beror främst på att turbulensen på världens finansiella marknader har fortsatt under hösten och medfört en ökad oro både globalt och i viss mån även i Sverige. Dessutom går den globala och den svenska ekonomin nu in i en lugnare konjunkturfasa då det är helt naturligt att förväntningarna dämpas något. Internationella jämförelser visar att konsumentförtroendet gått tillbaka på många håll i världen. Men det är viktigt att påpeka att de svenska hushållens förtroende dämpats mindre än i exempelvis Förenta staterna och euroområdet, vilket medför att konsumentförtroendet i Sverige ligger kvar på en högre nivå.

Även om hushållens förväntningar avseende arbetsmarknaden på ett års sikt har försvagats något är situationen fortfarande gynnsam. Till bilden hör att de offentliga finanserna är starka och att de reformer regeringen genomfört leder till varaktigt lägre arbetslöshet, högre arbetskraftsdeltagande och högre sysselsättningsnivå. Reformerna stärker även hushållens inkomster, vilket kan vara viktigt inte minst om den internationella finansiella turbulensen kommer att kvarstå ännu en tid. Vid behov kommer regeringen att vidta fler åtgärder för att minska utanförskapet förutsatt att de offentliga finanserna så medger.

Anf. 114 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Ibland är det bra att man har en interpellationsdebatt i tät anslutning till den avslutade. Då känns det som om man kan få lite upprättelse här. Jag är som sagt väldigt glad över att det blir färre människor i arbetslöshet. Men jag vill faktiskt för protokollets skull påpeka att jag inte anser att det har något som helst med alliansregeringens politik att göra.

Det leder väldigt lätt över till nästa interpellation. Det anser inte en majoritet av svenska folket heller. Det anser inte ens en majoritet av ledarskribenterna i de borgerliga tidningarna. Möjligen anser Ulf Adelsohn det – jag vet inte – men han är väl ensam. Han anser å andra sidan att felet är de borgerliga tidningarnas. Det är en lite lustig analys.

Problemet är återigen kartan och verkligheten. Verkligheten visar att regeringen har misslyckats med i stort sett allt den har företagit sig. Det

som eventuellt har gått bra har gått bra av bara farten eftersom konjunkturen har den styrka som den har och skutan var så välutrustad när seglaten inleddes att det tog lite tid att haverera det mesta.

Men nu är det så att det inte bara är jag som ser det här. Det är inte bara borgerliga ledarskribenter som ser det här. Det är liksom inte bara en reaktion i största allmänhet bland folk som sysslar med politik eller bekymrar sig om det här. Det märks även i plånböckerna, ute i hemmen, vid köksborden. Runt omkring sprids det en förstämning, trots att vi befinner oss i en brinnande högkonjunktur.

Det är det som lite grann föranleder den här interpellationen. Man skulle naturligtvis kunna förvänta sig att när det går så här fantastiskt bra och när allting är så fint som det är skulle folk ha ett starkt förtroende, och den sittande regeringen kanske skulle ha ett starkt förtroende också. Men det har den ju uppenbarligen inte.

Vad finansministern säger i undersökningen är att hushållens framtidsförväntningar för den svenska ekonomin har dämpats främst på grund av att turbulensen på världens finansiella marknader har fortsatt under hösten och medfört en ökad oro både globalt och i viss mån även i Sverige. Det är ju lite fascinerande att läsa det, för här finns tydligen någonting som händer i Sverige som inte beror direkt på regeringen utan beror på någon annan. Det var ju en vändning, för normalt sett beror allting som händer i det här landet på regeringen. Men nu är det internationella orsaker.

Jag misstänker att just den här förändringen faktiskt inte beror framför allt på den internationellt starka konjunkturen. Jag tror inte att det är det som har gjort att folk har börjat se sig om, utan det är naturligtvis på grund av att man ser sin egen verklighet som man inser att det är ett bekymmer.

Man konstaterar också i den här undersökningen av hushållens uppfattning att synen på arbetsmarknaden är mindre ljus. Trenden med en ökad optimism när det gäller utvecklingen av arbetslösheten, som har pågått sedan slutet av 2005, tycks nu ha vänt. Mindre än hälften av hushållen tror att arbetslösheten kommer att minska under det närmaste året.

Då gör ju hushållen en ganska klok analys. Man gör alltså samma analys i princip som experterna och ekonomerna på Konjunkturinstitutet gör. Av det kan man dra slutsatsen att svenska hushåll är ganska kloka och består av rimligt pragmatiska människor som kan lägga ihop ett och ett och få det till två. Då förstår de att den politik som den borgerliga regeringen för inte är så lyckad för dem. Det är kontentan av det här.

Den första rapporten, som vi diskuterade i den förra interpellationsdebatten, och den här är som hand i handske. De beskriver samma fenomen. Någonstans här kan man börja känna en oro eftersom det verkar vara bara regeringen som inte känner oro. Då återstår min fråga: Vad kan man göra för att återställa det förlorade förtroendet?

Anf. 115 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Vi får väl konstatera att det här har blivit lite av en otursdag för Patrik Björck. Han har en interpellationsdebatt med mig samma dag som EU presenterar sin förtroendebarmeter där det visar sig att Sverige är det land av alla länderna i hela Europa där flest tror att de närmaste tolv månaderna kommer att bli bättre än i dag. 42 procent av

svenskarna tror det. Det kan jämföras med Grekland där det är 38 procent, Danmark där det är 35 procent, Finland där det är 29, Cypern där det är 23 och Tjeckien där det är 21 eller Ungern, där man råkar vara mest pessimistisk och bara 15 procent tror på en bättre utveckling de kommande tolv månaderna.

Vi ska naturligtvis inte göra någon stor sak av en enskild mätning, men det framgår av praktiskt taget alla jämförbara förtroendebarmetrar, även de som har gjorts av andra, att det som är utmärkande för Sverige, svenskt näringsliv och svenska hushåll just nu är att vi har en högre grad av optimism än man har i många andra länder. Den har avtagit, men den avtar från en mycket hög nivå till en förhållandevis hög nivå. Det faktum att denna rapport från EU-kommissionen, som återges på Dagens Industris hemsida i dag, såvitt jag kan bedöma publiceras samma dag som Patrik Björck i Sveriges riksdag vill göra en poäng av att det är något unikt pessimistiskt över Sverige måste jag säga gör att det blir lite uppförssbacke i debatten.

Man kan naturligtvis fråga sig hur det kommer sig att svenskarna är något mer optimistiska än vad andra européer är. Jag tror att det sammanhänger med tre förklaringar.

Den första är att vi har mycket starka offentliga finanser. Vi kan se i ESV:s och Riksgäldens rapporter att vi nu genomför en unik, stark amortering på vår skuldsättning. Den kan i kronor jämföras med det vi såg i slutet av 90-talet. Men då handlade det också om överföringar från AP-fonderna, och de underliggande saldona var inte alls lika starka. Vi för en unikt ansvarsfull finanspolitik. I en period av stark tillväxt har vi vidtagit åtgärder för att förstärka den strukturella tillväxten, men också hållit igen på utgifterna.

Den andra förklaringen är naturligtvis jobben. En ökning i november jämfört med november förra året med 143 000 personer, alltså en unik ökning av sysselsättning som i allt väsentligt handlar om fasta anställningar, där vi ser att arbetade timmar nu exploderar inte minst för kvinnorna. Vi ser att utrikes födda är en av de grupper som svarar för den starkaste utvecklingen på arbetsmarknaden. Vi ser att det är en hög sysselsättningstillväxt bland ungdomar. Vi ser att äldre nu kommer tillbaka i en takt som vi inte har sett på lång tid. Vi ser att vår politik har effekter för just de grupper som det var avsett.

Det tredje skälet till att vi trots allt har en optimistisk stämning är ju att vi har god välfärd i Sverige. Starka offentliga finanser och bra jobb-tillväxt gör att det nu sker rekordinvesteringar i välfärden. I kommuner och landsting finns det nu möjligheter att ta på sig investeringar för att förbättra och för att bygga för framtiden. Här tror jag att vi ska göra mer. Vi ska återkomma till välfärden. Vi ska satsa mer på barnomsorg, sjukvård och äldreomsorg. Det kan vi göra därför att vi tar ansvar för de offentliga finanserna och för att vi har en stark arbetsmarknadsutveckling. Då klarar vi välfärden.

När människor ser tryggheten i att vi amorterar på skulder, att vi har en stark arbetsmarknad och att vi kan trygga en god välfärd också för framtiden blir det inte så att den internationella pessimismen biter sig fast.

Låt mig bara påpeka att det här är kärnan i vår politik, en sysselsättningspolitik som ökar välfärden därför att det frigörs skatteresurser, en

sysselsättningspolitik som ökar människors frihet därför att fler får arbete och får en möjlighet att bestämma över sitt liv, en sysselsättningspolitik som ökar rättvisan därför att högre sysselsättning och lägre arbetslöshet alltid minskar klyftorna i samhället.

Prot. 2007/08:49
20 december

Svar på
interpellationer

Anf. 116 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Vi har lite olika undersökningar. Då väljer man naturligtvis alltid den undersökning som passar bäst till den tes man vill hävda.

Men, återigen, Konjunkturinstitutet säger: Optimismen hos hushållen dämpades rejält i november. Konfidensindikatorn föll från 17,7 i oktober till 12,2, vilket är det lägsta värdet på två år. Framför allt är det förväntningar på tolv månaders sikt som har blivit mindre optimistiska. Det gäller särskilt synen på den svenska ekonomins utveckling.

Då kan man undra vilken av de undersökningar som vi lutar oss mot som är mest rimlig eller mest tillförlitlig. Men eftersom jag tidigare har konstaterat att svenska hushåll troligen är väldigt kloka, eftersom de gör korrekta och rimliga bedömningar som faktiskt överensstämmer med de som de forskare och de experter som vi diskuterade i den tidigare interpellationsdebatten gör, måste man ändå kunna ta det på allvar.

Frågan är då: Om det nu var så att det fanns ett väldigt stort förtroende för regeringen och för regeringens politik, hur kan det då komma sig att man i en partiundersökning som SCB har gjort ganska nyligen kan konstatera att alliansregeringen inte har något förtroende bland väljarna?

På något sätt får väl regeringen välja sig ett nytt folk, om man inte kan komma överens med det nuvarande om vad som är förtroendefull politik. Där någonstans har vi ändå den ultimata förtroendeförklaringen av vad folk tycker om den politik som förs. Då är det så att man har noll i förtroende. Då har människor naturligtvis genomskådat det vi diskuterade i den tidigare interpellationsdebatten, att jobbpolitiken har misslyckats. Det har man sett.

Sedan har man kunnat konstatera att inflationen driver upp boendekostnader och räntor samt tar bort reallöneökningarna. Man har kunnat konstatera att hela hanteringen kring fastighetsskatten har varit otroligt taffligt gjort. Bortsett från att den naturligtvis har varit orättvis har den varit tafflig rent hanteringsmässigt. Många husägare får höjd fastighets-skatt.

De hushållsnära tjänsterna – när man genomför en fullständigt orimligt orättvis tjänst, som syftar till att underlätta livet för överklassen, gör man det dessutom på ett så krångligt och knepigt sätt att det börjar diskuteras vilka tjänster det är som ingår. Allt det här ser ju folk. Läger man därtill ministeravgångar, skandaler och att i stort sett allt man tar i blir fel är det klart att det uppstår en förtroendeklyfta.

Då kan man ju fundera över vad det här har med finansministerns verksamhet och tjänsteutövning att göra, men bekymret är ju att finansministern – hela regeringen, för den delen – befinner sig just i förtroendebranschen, och någonstans spiller ju det här över. När man kan konstatera att det man gör inte leder till det man säger, när man kan konstatera att folk förlorar förtroende, dels i partiundersökningar – man har inte förtroende för regeringen – dels när man ser på ekonomin och tittar på förväntningarna på sin ekonomi på tolv månaders sikt och när man tittar

på arbetsmarknaden framöver – det är klart att det påverkar. Psykologin i det här blir väldigt farlig. Man hamnar i en farlig utförsbacke.

Någonstans blir det ju trots allt så att det hamnar i finansministerns knä. Om man har en taffligt utförd politik, om man inte har svar på de krav som folk ställer och om man hamnar i en situation där folk tappar förtroendet på alla punkter egentligen, då har man ett bekymmer.

Anf. 117 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Ja, Patrik Björck har en uppförsbacke, en mycket brant uppförsbacke. Det är nästan svårt att hitta en brantare uppförsbacke än att försöka bevisa att omsvängningen i olika surveyer skulle vara den största i Sverige. Det spelar faktiskt ingen roll om vi tar EU-kommissionens direkt jämförbara survey, där svenskarna är de som är mest optimistiska. Vi kan ta KI:s barometer och jämför med den som Conference Board gör i USA och med dem som görs för Europa. Även i dem framgår det med stor tydlighet att det har skett en nedgång och att nedgången är något mindre och sker från högre nivåer i Sverige. Tittar vi på Silfs inköpschefsindex, som också är jämförbara för länderna, framträder samma bild. Det har skett en omsvängning i det ekonomiska sentimentet i något mindre optimistisk riktning, men den omsvängningen är större i andra länder och mindre i Sverige.

När Patrik Björck ska bevisa motsatsen blir det svårt, för det finns såvitt jag kan se inte några undersökningar som tyder på att detta är riktigt.

Det finns som tur är åtminstone opinionsmätningar att hålla i handen. Jag kan säga att jag har erfarenhet av att verka för ett politiskt parti som har varit duktigt på träning och sedan fått erfara vad det innebär när man möter väljarna i match.

Jag ska nämna tre skäl till att jag tror att Patrik Björck inte gör en riktig bedömning av opinionen.

Det första är jobben. Har vi en mycket stark jobbtillväxt, och när vi ser att vi enligt OECD:s bedömning kommer att underskrida 4-procentsmålet i två år i Sverige, då tror jag att det kommer att påverka väljarnas förtroende. När vi lyckas med de mål för sysselsättning och arbetslöshet som Socialdemokraterna år efter år hade stora svårigheter med och i de flesta fall misslyckades med, när vi kan leverera när det gäller välfärden med rekordinvesteringar i år i kommuner och landsting, när vi ser framför oss att vi kan förbättra kvaliteten i förskolan, att vi kan klara av att förbättra tillgängligheten i sjukvården, att vi kan förbättra servicen i äldreomsorgen och att vi kan se till att den grundläggande välfärden får större resurser därför att vi vågar prioritera jobb och välfärd framför bidrag och när vi ser att väljarna kan notera att vi har mycket starka offentliga finanser – en regering som trots opinionssiffrorna orkar ta ansvar för en långsiktigt uthållig finanspolitik för att investera i framtiden och orkar ta ansvar för att vi ska vara ett land som inte blir en lekboll på de internationella marknaderna – då ser jag framför mig en utveckling där vi också kommer att återställa förtroendet.

Patrik Björck talar här om rättvisa. Ja, låt mig göra några reflexioner om varför vår politik i grunden är rättvis. Det första är naturligtvis arbetslösheten. Det kan inte kringgåas att det faktum att arbetslösheten sjunker och att sysselsättningen ökar minskar inkomstskillnaderna i samhället. Det gör att samhället håller ihop bättre.

Men det handlar också om lönerna. Lönerna skulle sjunka. ”En lönesänkarallians”, upprepades på torg efter torg, i stad efter stad, från socialdemokratiens olika organisationer. Nu ser vi att reallönerna stiger. Nu ser vi att enligt den senaste statistiken är det just de handelsanställda som har de kraftigaste ökningarna. Vi ser på avtalen att kommunalarna kommer att få en stark utveckling här mot slutet av året.

Det skulle bli otrygga jobb. Det var nästan lika mycket otrygghet i jobben som det skulle bli lönesänkningar. Nu kan vi se att de fasta tjänsterna ökar i samma takt som sysselsättningen. Det är inte de tillfälliga jobb som kom under de socialdemokratiska åren, utan det är riktiga jobb, fasta jobb med trygga villkor och kollektivavtal som ger människor en säkerhet i vad de har för rättigheter på arbetsplatsen.

Och vi ser att de disponibla inkomsterna stiger.

Det här sammantaget, när arbetslösheten minskar, när lönerna stiger för dem som arbetar i låglönebranscher, när vi får fasta tjänster också för ungdomar, utrikes födda och äldre och när vi ser att de disponibla inkomsterna ökar: Då ökar rättvisan, och det är det som den här debatten handlar om.

Anf. 118 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Som sagt var: Vi har ett klokt folk, ett klokt folk som förstår att se verkligheten som den är och inte som den ser ut på kartan på Finansdepartementet.

Nu ser vi att lönerna ökar, säger finansministern. Det tycker jag är ett märkligt påstående. Tack vare socialdemokratisk politik har vi haft tio år med reallöneökningar. Det är ingenting som alliansregeringen över huvud taget har med att göra. Däremot håller ni med er politik effektivt på att slå sönder det, och det är det folk ser. De ser att reallöneökningarna är i fara när inflationen stiger. Folk är inte dumma. Underskatta inte folk.

Statsministern sade för något år sedan i någon debatt att så fort folk öppnar sina lönekuvert så kommer de att ändra opinionssiffrorna. Nu vet jag inte vad statsministern har för uppfattning om hur ofta man får lönekuvert, men jag kan säga att de flesta får dem åtminstone en gång i månaden. De flesta har alltså fått ett lönekuvert tolv gånger sedan statsministern sade det här.

Folk stöder inte alliansen, för de ser vad som verkligen händer. Folk är kloka. Finansministern tror att folk inte ser och förstår ekonomi, men det gör folk. De förstår sin egen plånbok, och de ser att tio år av oavbruten mycket framgångsrik politik som har lett till starka reallöneökningar håller på att slås sönder. Det är därför finansministern inte har några människor som stöder finansministerns politik längre.

Lite brutalt och lite obehagligt. Det var statsministerns förklaring till att man tappade i opinionen. Jag tror att statsministern äntligen har förstått. Statsministern har förstått att politiken uppfattas som brutal och obehaglig, och det är kanske någonting som finansministern också borde ta till sig.

Den politik som genomförs skapar inget förtroende hos svenska folket, och då får man de här effekterna. Den analysen är en rimlig och korrekt analys som jag delar med experterna och Konjunkturinstitutet.

Anf. 119 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Man blir lite förvånad när man hör Patrik Björck berätta om de väldiga framgångar som vi hade under de socialdemokratiska åren. Över en och en halv miljon människor lämnades kvar i utanförskap, och Socialdemokraterna är stolta och nöjda över en utveckling där över en och en halv miljon människor inte hade möjlighet att gå till jobbet eller jobbade mindre än de skulle önska. Då förstår jag varför vi fick det valresultat som vi fick.

Jag kan också konstatera att om vi nu går till verkligheten – inte opinionsundersökningar, som Patrik Björck är så uppenbart förtjust i, och inte sådant man har frågat människor utan sådant som man mäter – ser vi att den öppna arbetslösheten är 35 000 färre, att Amsätgårderna har minskat med 65 000, att de latent arbetsökande är 25 000 färre, att de undersysselsatta har minskat, att personer med sjukpenning har minskat med 30 000 och att förtidspensionärerna är färre. Det är verkligheten. Det är en verklighet där vi får den största nedgången av utanförskapet som vi upplevt under den tid vi har gjort dessa mätningar.

Vi kan också konstatera att det har gjorts utvärderingar. Från OECD säger man att en substantiell del av detta beror på regeringens politik. Från kommissionens sida konstaterar man att regeringens politik leder till ökad sysselsättning. Från IMF:s sida konstaterar man att regeringens politik leder till detta, och från KI:s sida gör man det också.

Vi ser att utvärdering efter utvärdering från organisation efter organisation visar att verkligheten är alliansregeringens bästa vän. Vi kommer att kunna gå till val 2010, inte på opinionsundersökningar utan på att människor upplever att de har fått det bättre i sin vardag.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2007/08:272 om inställda arbetsgivaravgiftshöjningar för de små företagen

Anf. 120 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Thomas Östros har bland annat frågat mig om jag avser att återinföra det särskilda avdraget vid beräkning av socialavgifter, när nu avgiftssänkningen för tjänstesektorn kommer att träda i kraft senare än vad som sagts.

Det särskilda avdraget har fasats ut successivt och upphör helt vid utgången av 2007. Orsaken till att avdraget togs bort var främst att det inte ansågs uppfylla sitt syfte samt att det var ineffektivt och dyrt.

Sänkta socialavgifter för tjänstesektorn aviserades i budgetpropositionen för 2007. Förslaget har nu genomgått statsstödsprövning i EU-kommissionen. Kommissionen gör bedömningen att förslaget kan minska omfattningen av svart arbete och bidra till en ökad sysselsättning i grupper med svag ställning på arbetsmarknaden, såsom invandrare, lågutbildade, ungdomar och deltidsarbetande kvinnor. Förslaget bereds nu vidare inom Regeringskansliet med anledning av det krav på begränsning till små och medelstora företag som tillkommit under statsstödsprövningen.

Slopandet av det ineffektiva särskilda avdraget var en del av finansieringen av lägre socialavgifter samt alla de skattesänkningar som genom-

fördes under 2007 och de som träder i kraft 2008. Företagandet kommer särskilt att gynnas av den slopade förmögenhetsskatten, vilket gör att den så kallade lex Ugglå-beskattningen försvinner. Det gynnas även av ytterligare lättnader i 3:12-reglerna. Regeringen har även genomfört flera satsningar som gör det billigare att anställa, till exempel slopad löneskatt för personer äldre än 64 år och sänkta socialavgifter för personer mellan 18 och 24 år. Dessutom gynnas egenföretagarna av det förstärkta jobb-skatteavdraget.

Prot. 2007/08:49
20 december

Svar på
interpellationer

Anf. 121 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Det är många frågor som har upprört medborgarna under de ett och ett halvt år då Anders Borg haft möjlighet att vara finansminister. Skarpa nedskärningar i socialförsäkringarna är naturligtvis en sådan fråga, men bland företagarna har upprördheten varit mycket stor.

Den borgerliga alliansen gav mycket kraftfullt intrycket att det handlar om att sänka arbetsgivaravgiften för småföretag. Sedan kom chocken. Den 1 januari i år, och nu ytterligare en gång, den 1 januari nästa år, höjs arbetsgivaravgifterna för landets samtliga småföretag.

Jag möter det här väldigt ofta. Häromdagen i Uppsala besökte jag Annelie K Choklad. Annelie är en mycket framgångsrik entreprenör med sju anställda. De tillverkar väldigt fina produkter. Hon säger upprört att hennes arbetsgivaravgift höjs med närmare 40 000 kronor. Det krävs en väldigt stor omsättningsökning i månghundrausen kronorsklassen för att få ihop pengar till att betala in höjda arbetsgivaravgifter till finansministern, trots det intryck alliansen gav i valrörelsen.

Jag har också mött en ung kvinna i Göteborg som har startat ett företag i databranschen med två och en halv anställd. Arbetsgivaravgifterna höjs för henne med omkring 30 000 kronor. Det är mycket tungt att bära när marginalerna är små.

Det var det ena. Pengarna ska, som Anders Borg säger, användas till att sänka förmögenhetsskatten, som de flesta av landets småföretagare inte betalar. De får betala för de rikas avskaffande av förmögenhetsskatten.

Pengarna ska också användas till att sänka arbetsgivaravgiften i vissa delar av tjänstesektorn. Vi har under året fått följa en alltmer bisarr utveckling av denna fråga.

Redan från början var det mycket stora avgränsningsproblem. I bensinmacken säljer man bensin och mjölk, vilket är vanligt. Där blir det höjd arbetsgivaravgift. Man säljer också korv en halv meter till vänster. Där blir det sänkt arbetsgivaravgift.

Allt allvarligare avgränsningsproblem har visat sig under hösten. Bemanningföretag som servar hotell och restauranger med personal riskerar att få lämna branschen. Det är framgångsrika företag, ofta startade under små och enkla förhållanden, som har lyckats väldigt väl. De riskerar att få stänga sina företag när de inte kan få del av den sänkning som restaurangen får, för bemanningföretagen får höjd arbetsgivaravgift.

Den senaste utvecklingen, som Anders Borg har välkomnat, är att kommissionen sagt att vi måste avgränsa detta förslag till att gälla företag som har färre än 250 anställda. Därmed uppstår en mycket komplicerad situation. Företag som är framgångsrika, bildar kedja och anställer

många, fler än 250, får höjd arbetsgivaravgift, medan konkurrenten som har 200 anställda får kraftigt sänkt arbetsgivaravgift.

Jag hade i dag förmånen att tillsammans med vice ordföranden i socialförsäkringsutskottet, Tomas Eneroth, träffa upprörda företagare, från hamburgerkedjan Max exempelvis. De har fått upptäcka att McDonalds, som huserar på samma gata, får kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter, medan man själv får höjda arbetsgivaravgifter. Konsekvenserna blir alltmer bisarra.

Man kan också framöver tänka sig scenariot att man startar en restaurangkedja, anställer folk, växer och så småningom har 249 anställda. Men anställer man sin 250:e får man plötsligt ökade kostnader för arbetsgivaravgifterna på omkring 10 miljoner kronor. Det lär vara en väldigt värdefull kock man anställer i den restaurangkedjan för att ta in just denna summa.

I dag kan vi i TT läsa att det har utbrutit storbråk i krogbranschen. Då är det inte ute på etablissemangen, utan det handlar om att det förslag som Anders Borg planerar att genomföra kommer att behandla företag så olika.

Dra tillbaka förslaget, Anders Borg! Överväg också att ställa in arbetsgivaravgiftshöjningen för de små företagen. Utvecklingen blir alltmer bisarr.

Anf. 122 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Vi kan konstatera att finansministerns och regeringens hantering av förslaget som vi diskuterar nu har varit osedvanligt klantig ända från början.

Först utlovades en sänkning av socialavgifterna redan från och med den 1 januari. Det var ganska tydliga löften. Det innebar att branscher och företag anpassade sig efter de förutsättningarna och förberedde nyanställningar och kampanjer för att få in nya kunder.

Men så backar regeringen och säger att man inte klarar av det, eftersom EU-kommissionen har synpunkter på det. Regeringen ställde ut ett löfte den inte kunde fullfölja. Man hade inte kompetens nog att förbereda ett förslag och veta hur EU-kommissionen skulle ställa sig. Man lade fram förslaget för tidigt, utan att invänta tillräckliga besked från EU-kommissionen.

Sedan kommer en proposition som dessutom får kraftig kritik från remissopinionen. Det är ett krångligt förslag, som leder till en del obegripliga effekter. Thomas Östros har tidigare här nämnt ett par av dem. Vi kan nämna ett par till.

Om man besöker sjukgymnasten får man en typ av arbetsgivaravgift om man är där för att öka välbefinnandet, men går man dit för medicinska bekymmer får man en annan arbetsgivaravgift.

Om man är på ett konditori har det en väldig betydelse om man ska kaka upp kakan där eller om man ska ta med brödet hem.

Den typen av krångliga regler kommer de enskilda företagen att ställas inför. Det är de som nu drabbas av ökat krångel och byråkrati med den här regeringens förslag, på samma sätt som Skatteverket mycket tydligt varnar för att det här uppenbart ökar risken för skatteundantag, det som i vanliga fall kallas skattefusk, eftersom konstruktionen är så osedvanligt krånglig.

Sedan visar det sig att man också griper in i konkurrensförhållandena på arbetsmarknaden och inom näringen. Det är fascinerande att en marknadsliberal som Anders Borg uppenbarligen inte hade läst läroböckerna ordentligt när han utformade förslaget.

Det kan rimligtvis inte vara goda marknadsförutsättningar när ett företag som Max Hamburgerrestauranger helt plötsligt får 22 procent högre lönekostnader än konkurrenten jämte på gatan, McDonalds, eller när 25 etablerade bemanningsföretag inom restaurangbranschen nästan omedelbart hotas av att få avveckla sin verksamhet. De omsätter 200 miljoner kronor.

Tro mig, jag kan bemanningsbranschen. Detta är inte någonting som leder till utslagning på sikt. Det får omedelbara effekter. Jag noterade att finansministern i en tidigare interpellationsdebatt sade: Vi ska ha en utvärdering i två år. Men herregud! Efter två år är marknadseffekterna för dessa företag borta sedan länge. Då är man ute från marknaden. Det handlar om dessa företags överlevnad, om Anders Borg framhårdar i sin vilja att lägga fram ett förslag som är så krångligt och så dåligt utformat.

Avslutningsvis: Finansministern uttalar sig vid ett par tillfällen om att det ska göras förändringar i förslaget. Det ska införas en gräns på 250 och en del andra förändringar. Samtidigt noterar jag som vice ordförande i socialförsäkringsutskottet att förslaget inte är tillbakadraget. Det ligger där. På en fråga från utskottet om det kommer att dras tillbaka har vi ännu inte fått något svar.

Vad är det som gäller? Är propositionen tillbakadragen eller inte? Kommer Anders Borgs vaga uttalanden att vara vägledande, eller är det den proposition som fortfarande ligger på riksdagens bord?

Företrädare för branscherna har inte fått företräde hos finansministern eller hos näringsministern. De har dock blivit mottagna hos EG-kommissionen. Vi i oppositionen har tagit vårt ansvar och lyssnat på viktiga företagare för att utveckla tjänstesektorn i Sverige. Men Anders Borg och Maud Olofsson har inte velat ta emot dessa.

Jag vill å deras vägnar ställa de två frågor de själva hade velat få svar på.

Richard Bergfors, vd på Max Hamburgerrestauranger, frågar: Varför ska svenska Max Hamburgerrestauranger ha 22 procent högre arbetsgi-
varavgift än McDonalds, som ligger bredvid?

James, som driver ett bemanningsföretag, frågar: Varför vill Anders Borg driva 25 etablerade bemanningsföretag i konkurs?

Min avslutande fråga är: Kommer propositionen att dras tillbaka?

Anf. 123 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att vi är noggranna med orden. Thomas Östros sade att vi i valrörelsen skapade ett intryck. Jag vill påpeka att det vi gjorde var att konkret säga att vi tänkte avskaffa nedsättningen av de sociala avgifterna. Det sade vi i Bankerydsuppgörelsen, och det konfirmerade vi i vårt valmanifest. Vi gjorde exakt det som vi sade i det avseendet.

Sammantaget har vi föreslagit sänkningar av sociala avgifter för företagen i allmänhet med 17 miljarder. En liten del av det har finansierats av nedsättning av sociala avgifter. Jag kan inte låta bli att läsa upp Riksdagens revisorers analys av denna nedsättning.

Man konstaterar att nedsättningen starkt kan ifrågasättas. ”Det är inte rimligt att utnyttja en åtgärd där varje nyskapat arbetstillfälle beräknas kosta ca 1,5 miljoner kronor brutto, eller 5–10 gånger mer än en normal arbetsmarknadspolitisk åtgärd.”

Man fortsätter: ”Den låga effektiviteten avspeglar sig i att endast ca en fjärdedel av nedsättningen hamnat hos företag där den kan förväntas påverka anställningsbesluten. Ungefär 75 procent av subventionen har således varit verkningslös”.

Socialdemokraterna valde därför klokt nog att avskaffa arvs- och gåvoskatten och delfinansiera det med en minskning av nedsättningen. Man konstaterar i propositionen: ”Då det i denna proposition föreslås skattelättnader som inte till oväsentlig del kommer företagssektorn till del, är det rimligt att finansieringen av dessa lättnader sker genom vissa förändringar av beskattningsreglerna för företag. Mot bakgrund av hur stödet i dag är utformat anser regeringen därför att en sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna är rimligt.”

Det som var rimligt när det genomfördes av Socialdemokraterna är nu höjden av dårskap när vi går vidare i samma riktning. Låt mig försöka förklara varför det ser ut så här.

Thomas Östros är bekymrad över att vi gör en begränsning till 249 anställda. Det förslag som Thomas Östros argumenterar sig varm för gör en begränsning vid fyra anställda. Det är väldigt få personer som är anställda i företag med fyra anställda.

Detta är grundskillnaden mellan våra olika synsätt. Vi har gjort ett förslag som sänker arbetsgivaravgifterna i en sektor där man kan ersätta arbetet med eget arbete och har en omfattande informell sektor. Våra analyser på Finansdepartementet tyder på att det kan skapa en sysselsättningsökning. Konjunkturinstitutet gör samma bedömning och även IFAU i sitt remissvar.

Kommissionen som prövat frågan drar slutsatsen att: Särskilt för ut-satta grupper som invandrare, ungdomar, äldre och deltidsarbetande kvinnor är detta ett förslag som kan leda till en ökad sysselsättning.

Här har vi två perspektiv. Socialdemokraterna vill återinföra ett förslag som de själva har bedömt som meningslöst när det analyserades av Riksdagens revisorer och regeringen själv skrev proposition. Mot det står ett förslag som vi och en lång rad andra bedömare anser leder till fler jobb.

Ja, det är krångligare. Det är naturligtvis så att jag inte har välkomnat att kommissionen krävt en begränsning på 250 anställda. Det är klart att det är ett betydande problem med förslaget. Men det är ett effektivt sätt att skapa sysselsättning.

Sysselsättning ligger inte i Socialdemokraternas intresse. Det var så uppenbart tydligt under den förra mandatperioden att sysselsättningen var det område där man misslyckades. Statsministern klargjorde explicit att sysselsättningen inte var en fråga som var viktig för Socialdemokraterna i valrörelsen.

Här har vi skillnaderna. Vi är beredda att gå långt. Vi är beredda att vända på stenar. Vi är beredda att gå uppför tunga backar. Det handlar om att återupprätta full sysselsättning. Här har vi skillnaderna.

Socialdemokraterna ställer sig på byråkraternas sida. Vi ställer oss på den fulla sysselsättningens sida. Där går skiljelinjerna.

Anf. 124 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Det är en stor förvandling. Det är en Anders Borg som inte diskuterar sakfrågan utan i snabb takt och gäll ton driver något slags argumentation långt bortifrån den praktiska verkligheten.

Vad står det i TT-telegrammen i dag? Det gäller organisationen Hotell och Restaurang och den diskussion man nu har. Oron är mycket stor bland framgångsrika företag som Max hamburgare, bemanningsföretag, Grand Hôtel och rader av andra företag.

De säger: Många framgångsrika företag kan inte överleva i sin nuvarande form med det här förslaget. Du låser dig i den här diskussionen ännu mer fast vid att du ska lägga fram ett förslag, finansministern, som sätter en gräns på 250 anställda för att få del av en arbetsgivaravgifts-sänkning.

Det gör att du skapar en konkurrenssituation som riskerar att slå ut framgångsrika tjänsteföretag som har vuxit långt utöver 250 anställda som konkurrerar på samma gata. Max restauranger får en höjning av arbetsgivaravgiften den 1 januari medan en McDonalds, om den är ägd av en enskild entreprenör, får en mycket kraftig sänkning.

En finansminister har ett ansvar för att skatte- och avgiftssystemen garanterar något slag grundläggande konkurrensneutralitet på en marknad. Det trodde jag att Anders Borg förstod. Det ansvaret har du tungt vilande på dina axlar.

Hur ska du avgränsa denna gräns på 250 personer? Om det startas en ny firma denna vecka som växer under nästa år och når 249 anställda och har chansen att anställa ytterligare en, den tvåhundrafemtionde, kan det bli en arbetsgivaravgiftshöjning på 10 miljoner kronor för det företaget. Är det en rimlig effekt?

Förutser du finansministern att vi kommer att få en effekt att plötsligt finns det inga företag som är större än 249 anställda? Är det en önskvärd utveckling? Här har finansministern ett mycket stort ansvar.

Man kan inte lägga fram förslag till riksdagen och hålla fast vid dem när alltmer bisarra konsekvenser redovisas av människor som är praktiskt ansvariga för framgångsrika företag. De anställer i en tjänstesektor som går väldigt bra men som du riskerar att skapa sådana förutsättningar för att den viker av i framtiden.

Enklast är att säga: Detta blev fel. Jag drar tillbaka mitt förslag. Jag kan inte stå för att skapa dessa bisarra konsekvenser.

För det första: Är finansministern redo att dra tillbaka propositionen?

För det andra finansierar ni detta förslag genom att höja arbetsgivaravgiften för landets samtliga småföretag. Det kan vara ett litet företag med ett par tre anställda i IT-branschen, ett litet verkstadsföretag eller ett litet hotell. Alla typer av små företag får höjd arbetsgivaravgift den 1 januari för att genomföra ett förslag som skapar dessa mycket besvärande omständigheter inom tjänstesektorn.

Är Anders Borg redo att säga: Jag avstår från att höja arbetsgivaravgiften för landets småföretag eftersom jag nu konstaterar att det inte går att genomföra detta förslag?

När vi träffar James Lorentzon, grundare av företaget Restaurangassistans, Richard Bergfors, vd för Max Hamburgerrestauranger eller Björn Svärbling, personalchef på Grand Hôtel är budskapet tydligt. Förslaget

måste dras tillbaka. Det får mycket svåra konsekvenser för tjänstesektorn.

Anf. 125 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Finansministern säger avslutningsvis i sitt inlägg att Socialdemokraterna ställer sig på byråkraternas sida. Jag tror att Richard Bergfors, vd på Max Hamburgerrestauranger, James Lorentzon på Restaurangassistans och andra företagare vi talat med känner sig förolämpade av den retorik som finansministern använder sig av.

De kanske är vana att vi i Sverige har regeringsföreträdare som lyssnar på företagare. De är vana att ha regeringsföreträdare som har förståelse även om man inte alltid delar uppfattningarna. De är ändå beredda att lyssna och ta till sig argument.

De är därför chockade över att möta en regering som inte kan och inte vill lyssna och uppenbarligen inte heller har ett intresse av att lyssna. De blir mottagna hos EG-kommissionen eller hos oppositionen men får inte yttra sig inför en finansminister som uppenbarligen är rädd för att få argument han inte riktigt klarar av.

Det är bekymmersamt vare sig det är exemplen om korvmacken, konditorierna, sjukgymnasten eller för den delen verkstaden som servar en bil och husvagn inför sommarresan som får sänkt arbetsgivaravgift för bilreparationen men höjd avgift för husvagnen. Exempler kan vara många på hur krångligt förslaget är.

Svara nu de företagare som har begärt att få ett besked. Vi har tagit frågan hit till riksdagen i interpellationer för att finansministern ska kunna ge ett svar, eftersom han vägrar att möta dem. Kommer Max Hamburgerrestauranger att få 22 procent högre arbetsgivaravgifter än McDonalds? Är de rimligt att driva 25 etablerade bemanningsföretag i konkurs?

Jag har en avslutande fråga. Anders Borg har aldrig haft förtroendet att vara folkvald. Det må vara honom förlåtet om han inte kan riksdagsordningen fullt ut. Men det är ändå viktigt att veta: Kommer propositionen att dras tillbaka? Kan vi få ett besked på den punkten?

Anf. 126 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Thomas Östros är bekymrad över argumentationen här. Det förstår jag. Han står här och talar sig varm och är entusiastisk för en enda skattelättnad. Det är den skattelättnad han själv som statsråd var med och minskade därför att han gjorde bedömningen att den var ineffektiv.

Den enda skattelättnaden är den som han själv har underkänt när han som statsråd i regeringen har fattat beslut om budgetpropositionen när man valde att minska den nedsättningen. Det är klart att det här blir lite av en uppförsbacke i argumentationen.

Socialdemokraterna säger att man lyssnar på företagarna. Jag måste ärligt säga att jag aldrig har hört en företagare säga att han vill återinföra förmögenhetsskatten, att han vill ha tillbaka lex Uggle-beskattningen, att han vill försämra 3:12-reglerna, att han vill höja arbetsgivaravgiften för ungdomar, att han vill se till att få tillbaka de högre särskilda löneskatterna för pensionärer eller att han vill ta bort de nedsättningar på arbetsgivaravgifterna som vi gör för invandrare och utrikes födda.

Det är vad den socialdemokratiska politiken går ut på – en skattechock av sällan skådat format för svensk företagsamhet. Den enda åtgärd man kan ersätta det med är den åtgärd man själv använde när man klokt nog avskaffade arvs- och gåvoskatten.

Sedan kan vi naturligtvis värdera de här förslagen. Socialdemokraternas alternativ är ett förslag som enligt Socialdemokraterna själva i sin fulla form gav 3 500 i ökad sysselsättning. Det var det argument som gjorde att när Thomas Östros tröskade om detta och fattade beslut i regeringen valde han att minska nedsättningen. Här har vi en åtgärd som enligt regeringen leder till 15 000 i ökad sysselsättning. Här har vi en åtgärd som Dan Andersson, en person som Thomas Östros kanske har stött på vid något tillfälle, hävdade ledde till kanske 20 000–30 000 i ökad sysselsättning. Det är en åtgärd som alltså ger fem–tio gånger fler jobb än den som Thomas Östros föreslår. Det måste jag säga är en utväxling som gör att valet för mig inte är så enkelt som det uppenbarligen är för Thomas Östros. Han är beredd att avstå från tiotusentals jobb därför att det finns en komplikation med den begränsning som kommissionen har krävt.

Jag håller med om komplikationen. Men det gör inte att jag så enkelt rusar till slutsatsen att vi kan strunta i att 10 000–30 000 människor skulle få en möjlighet att få arbete. Det blir igen en övertydlig illustration av socialdemokratins oförmåga att intressera sig för sysselsättning. Man kan intressera sig för alla möjliga frågeställningar, men det är aldrig jobben, det är aldrig arbetslösheten, det är aldrig sysselsättningen och det är aldrig möjligheten för vanliga människor att leva på sin lön som står i centrum.

Det är här vi ser skillnaden i våra förslag. Vårt förslag kan potentiellt leda till 10 000–30 000 i ökad sysselsättning därför att det leder till att vi minskar skattebördan på företag där människor kan ersätta eget arbete med köpta tjänster. Vi ser att det är människor som kommissionen konstaterar ofta har en svagare ställning på arbetsmarknaden som kan få jobb.

Jag är inte beredd att slänga förslaget i papperskorgen bara därför att det finns ett antal stora företagare som känner sig missgynnade. Jag är och förblir en finansminister som prioriterar full sysselsättning framför de flesta andra frågor. För mig är det bara tråkigt att konstatera att Thomas Östros uppenbarligen som socialdemokrat står fast vid massarbetslösheten och utanförskapet som grundläggande politisk princip.

Anf. 127 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! I detta sista inlägg tror jag vi ser regeringens problem i ett nötskal – en komplett oförmåga att se den praktiska verkligheten och de effekter som regeringens förslag får. Här tar vi upp ett mycket seriöst problem. Vi pekar på vad James Lorentzon, 30 år och grundare av företaget Restaurangassistans råkar ut för. Han varnar för att företaget måste läggas ned. Människor måste sägas upp. Richard Bergfors, 45 år och vd för Max Hamburgerrestauranger är också en ung framgångsrik företagare. Han varnar för att det får konsekvenser i form av uppsägningar. Detta är restauranger som hamnar i en omöjlig konkurrenssituation. Då säger finansministern att det här är en modell som vi ska köra igenom oavsett konsekvenserna. Han säger att dessa stora företagare minsann ska

lära sig att hålla tyst nu när regeringen genomdriver sin modell. Det är ingen bra idé.

Lyssna på dem! De har fått komma till kommissionen. De har fått möta oppositionen. Men regeringen vägrar möta dem. De har relevanta, mycket tunga invändningar mot förslaget. Det kan inte vara rimligt att ett bemanningsföretag som hyr ut personal till restauranger får höjd arbetsgivaravgift från den 1 januari och restaurangen får sänkt. Då får de lägga ned sin verksamhet. Det kan inte vara rimligt att en restaurang som Max hamburgerrestaurang får höjd arbetsgivaravgift när McDonalds vägg i vägg får kraftigt sänkt. Det är klart att det får effekter i marknads ekonomin. Det kan inte vara rimligt att Grand Hôtel är bekymrat över att förslaget slår mot dess verksamhet. Hotellet konkurrerar ju med andra företag på samma gata.

Finansministern har inte förmågan att ta in den verkligheten och se detta och inse att vi inte kan ha en gräns på 250 personer. Det sätter stopp för tillväxt och det skapar konkurrensnackdelar för många av våra finaste företag i tjänstesektorn.

Återigen: Dra tillbaka propositionen! Varför svarar inte finansministern på denna fråga? Dra tillbaka höjningen av arbetsgivaravgiften för landets småföretag! Finansministern kommer inte att kunna genomföra ett så här bisarrt förslag. Ta verkligheten på allvar en stund, Anders Borg!

Anf. 128 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Det är inte utan att man häpnar lite över att höra en Thomas Östros som i praktiken aldrig har haft en anställning utanför det politiska livet uppmana mig att följa verkligheten. Jag har i hela mitt yrkesverksamma liv jobbat i olika företag och inte minst följt hotell- och restaurangnäringen nära.

Låt oss ändå konstatera att här har vi kontrasten. Den åtgärd som Thomas Östros hävdar är den viktiga och den bästa är den som han själv som statsråd har varit med och minskat i omfattning därför att han gjorde bedömningen att arvs- och gåvoskatten var en mer skadlig belastning. Det var en helt riktig bedömning som Thomas Östros som statsråd gjorde. Jag delar den till fullo. Men jag blir förvånad när Thomas Östros gör denna nedsättning av sociala avgifter till kärnan i den socialdemokratiska jobbpolitiken. Det är en jobbpolitik som i sådana fall är verkninglös för alla företag med fler än fyra anställda.

Varför kan vi inte ta till oss det som kommissionen säger? Det här är en åtgärd som gör att deltidsarbetande kvinnor, ungdomar, invandrare och äldre får starkare ställning på arbetsmarknaden.

Okej – vi kan lyssna på Dan Andersson. Han är skeptisk till att det ger så stora sysselsättningseffekter, som han sade i sin utredning. Han tror att det också kan leda till höjda löner. Då betyder det att deltidsarbetande kvinnor, invandrare, ungdomar och äldre får lite högre löner. Är det konsekvenser som Thomas Östros inte kan ta till sig? Kan han inte se att det finns en komplikation, men att det också finns tydliga sysselsättningsvinster?

Det är för mig ett tydligt tecken på att Socialdemokraterna behöver en mycket lång period i opposition och fundera över om man egentligen inte

borde ta och skaffa sig en jobbpolitik. Det har man inte i dag, och här har vi skillnaden i svensk politik.

Jag vill passa på att önska Thomas Östros, Tomas Eneroth och fru talmannen en god jul och därmed avsluta denna sista trevliga interpellationsdebatt.

Prot. 2007/08:49
20 december

Svar på
interpellationer

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmälades och bordlades

Proposition

2007/08:47 Utvidgad rätt till biträde vid förhör under förundersökning, m.m.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna proposition skulle förlängas till *fredagen den 18 januari 2008*.

21 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 20 december

2007/08:288 Utförsäljning av Telia samt accessnätet

av *Börje Vestlund* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:289 Kamp mot dopning

av *Lars Lilja* (s)

till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:290 Västsahariernas rätt till nationellt självbestämmande

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:291 Missbruk av dopningspreparat

av *Lars Lilja* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:292 EPA och rättvisa handelsregler

av *Hans Linde* (v)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2007/08:293 Insatser för att motverka prostitution

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:294 Guantánamos stängning

av *Kerstin Lundgren* (c)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2008.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 20 december

2007/08:525 Sänkta arbetsgivaravgifter för tjänsteföretag
av *Lars U Granberg* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:526 SCB, forskning och statistik

av *Hans Olsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:527 Tullverkets omorganisation

av *Britta Rådström* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:528 Skatteplanering vid förmögenhetsskattens slopande

av *Hans Olsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2008.

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 december

2007/08:474 Ledarskap inom förskolan

av *Peter Hultqvist* (s)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

den 20 december

2007/08:481 Reproduktionsepidemiologiskt centrum i Lund

av *Barbro Westerholm* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:499 Brister i insyn och kontrollsystem i näringslivet

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2008.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl 14.12,
av förste vice talmannen därefter till och med 8 § anf. 27 (delvis)
av andre vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 75 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 117 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Statsbudget för 2008	1
Finansutskottets betänkande 2007/08:FiU10	1
Beslut	1
FiU10 Statsbudget för 2008	1
2 § Avslutning	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
3 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden	2
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
Ajournering	3
Återupptagna förhandlingar	3
5 § Svar på interpellation 2007/08:200 om kriminalvårdens ekonomi	3
Anf. 2 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	3
Anf. 3 LENA OLSSON (v).....	4
Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	5
Anf. 5 LENA OLSSON (v).....	6
Anf. 6 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	7
Anf. 7 LENA OLSSON (v).....	8
Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	8
6 § Svar på interpellation 2007/08:255 om neddragningar inom Stockholmspolisen	8
Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	8
Anf. 10 BÖRJE VESTLUND (s)	9
Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	10
Anf. 12 BÖRJE VESTLUND (s)	11
Anf. 13 BOSSE RINGHOLM (s).....	11
Anf. 14 INGE GARSTEDT (m)	13
Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	13
Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (s)	15
Anf. 17 BOSSE RINGHOLM (s).....	15
Anf. 18 INGE GARSTEDT (m)	16
Anf. 19 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	16
7 § Svar på interpellation 2007/08:280 om bordellhärvan	17
Anf. 20 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	17
Anf. 21 LENA OLSSON (v).....	17
Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	18
Anf. 23 LENA OLSSON (v).....	19
Anf. 24 HILLEVI ENGSTRÖM (m)	20
Anf. 25 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	20
Anf. 26 LENA OLSSON (v).....	21
8 § Svar på interpellation 2007/08:153 om risker för liv och hälsa av dålig arbetsmiljö	22
Anf. 27 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	22

Anf. 28 EVA-LENA JANSSON (s).....	23
Anf. 29 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	24
Anf. 30 EVA-LENA JANSSON (s).....	25
Anf. 31 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	26
Anf. 32 EVA-LENA JANSSON (s).....	26
Anf. 33 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	26
9 § Svar på interpellation 2007/08:162 om ytterligare besparingar på Arbetsmiljöverket.....	27
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	27
Anf. 35 EVA-LENA JANSSON (s).....	27
Anf. 36 HILLEVI LARSSON (s).....	28
Anf. 37 SYLVIA LINDGREN (s).....	29
Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	30
Anf. 39 EVA-LENA JANSSON (s).....	31
Anf. 40 HILLEVI LARSSON (s).....	32
Anf. 41 SYLVIA LINDGREN (s).....	32
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	33
Anf. 43 EVA-LENA JANSSON (s).....	33
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
10 § Svar på interpellation 2007/08:184 om rätt till heltid.....	34
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
Anf. 46 HILLEVI LARSSON (s).....	35
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	37
Anf. 48 HILLEVI LARSSON (s).....	37
Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (s).....	38
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	39
Anf. 51 HILLEVI LARSSON (s).....	40
Anf. 52 EVA-LENA JANSSON (s).....	40
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
11 § Svar på interpellation 2007/08:207 om borgerlig arbetsmarknadspolitik och konsekvenser för familjer	41
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (s).....	43
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	43
Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (s).....	44

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	45
Anf. 59 MATILDA ERNKRANS (s).....	46
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	46
12 § Svar på interpellation 2007/08:244 om Krami och MOA	46
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	46
Anf. 62 LENA OLSSON (v).....	47
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	47
Anf. 64 LENA OLSSON (v).....	48
Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	48
Anf. 66 LENA OLSSON (v).....	49
Anf. 67 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	49
13 § Svar på interpellation 2007/08:245 om en svår situation för deltidstämplande kvinnor.....	49
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	49
Anf. 69 PETER HULTQVIST (s).....	50
Anf. 70 KURT KVARNSTRÖM (s).....	51
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	52
Anf. 72 PETER HULTQVIST (s).....	53
Anf. 73 KURT KVARNSTRÖM (s).....	54
Anf. 74 EVA-LENA JANSSON (s).....	55
Anf. 75 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	55
Anf. 76 PETER HULTQVIST (s).....	56
Anf. 77 EVA-LENA JANSSON (s).....	57
Anf. 78 LENA OLSSON (v).....	57
Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	57
Ajournering.....	58
Återupptagna förhandlingar	58
14 § Svar på interpellation 2007/08:248 om funktionshindrades situation på arbetsmarknaden.....	58
Anf. 80 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	58
Anf. 81 SYLVIA LINDGREN (s)	59
Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	60
Anf. 83 SYLVIA LINDGREN (s)	60
Anf. 84 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	61
Anf. 85 SYLVIA LINDGREN (s)	62

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	62
15 § Svar på interpellation 2007/08:266 om indrivning av a- kasseavgifter	62
Anf. 87 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	62
Anf. 88 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	63
Anf. 89 LUCIANO ASTUDILLO (s)	64
Anf. 90 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	65
Anf. 91 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	65
Anf. 92 LUCIANO ASTUDILLO (s)	67
Anf. 93 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	67
Anf. 94 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	67
Anf. 95 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	68
16 § Svar på interpellation 2007/08:268 om utvärdering av privat arbetsförmedlingsverksamhet	68
Anf. 96 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	68
Anf. 97 LUCIANO ASTUDILLO (s)	68
Anf. 98 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	69
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	70
Anf. 100 LUCIANO ASTUDILLO (s)	71
Anf. 101 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	72
Anf. 102 LUCIANO ASTUDILLO (s)	72
Anf. 103 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	73
17 § Svar på interpellation 2007/08:269 om misslyckandet med jobbpolitiken	73
Anf. 104 Finansminister ANDERS BORG (m).....	73
Anf. 105 PATRIK BJÖRCK (s).....	74
Anf. 106 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	75
Anf. 107 Finansminister ANDERS BORG (m).....	76
Anf. 108 PATRIK BJÖRCK (s).....	77
Anf. 109 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	78
Anf. 110 Finansminister ANDERS BORG (m).....	79
Anf. 111 PATRIK BJÖRCK (s).....	80
Anf. 112 Finansminister ANDERS BORG (m).....	81
18 § Svar på interpellation 2007/08:270 om regeringens förlorade förtroende	82
Anf. 113 Finansminister ANDERS BORG (m).....	82
Anf. 114 PATRIK BJÖRCK (s).....	82
Anf. 115 Finansminister ANDERS BORG (m).....	83
Anf. 116 PATRIK BJÖRCK (s).....	85

Anf. 117	Finansminister ANDERS BORG (m)	86
Anf. 118	PATRIK BJÖRCK (s)	87
Anf. 119	Finansminister ANDERS BORG (m)	88
19 §	Svar på interpellation 2007/08:272 om inställda arbetsgivaravgiftshöjningar för de små företagen	88
Anf. 120	Finansminister ANDERS BORG (m)	88
Anf. 121	THOMAS ÖSTROS (s)	89
Anf. 122	TOMAS ENEROTH (s)	90
Anf. 123	Finansminister ANDERS BORG (m)	91
Anf. 124	THOMAS ÖSTROS (s)	93
Anf. 125	TOMAS ENEROTH (s)	94
Anf. 126	Finansminister ANDERS BORG (m)	94
Anf. 127	THOMAS ÖSTROS (s)	95
Anf. 128	Finansminister ANDERS BORG (m)	96
20 §	Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	97
21 §	Anmälan om interpellationer	97
22 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	98
23 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	98
24 §	Kammaren åtskildes kl. 20.28.	99

Tryck: Elanders, Vällingby 2008